

Dokument z posiedzenia

A9-0255/2023

27.7.2023

*****I**

SPRAWOZDANIE

w sprawie wniosku dotyczącego rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady zmieniającego rozporządzenia (UE) 2019/943 i (UE) 2019/942 oraz dyrektywy (UE) 2018/2001 i (UE) 2019/944 w celu udoskonalenia struktury unijnego rynku energii elektrycznej
(COM(2023)0148 – C9-0049/2023 – 2023/0077(COD))

Komisja Przemysłu, Badań Naukowych i Energii

Sprawozdawca: Nicolás González Casares

Objaśnienie używanych znaków

- * Procedura konsultacji
- *** Procedura zgody
- ***I Zwykła procedura ustawodawcza (pierwsze czytanie)
- ***II Zwykła procedura ustawodawcza (drugie czytanie)
- ***III Zwykła procedura ustawodawcza (trzecie czytanie)

(Wskazana procedura opiera się na podstawie prawnej zaproponowanej w projekcie aktu)

Poprawki do projektu aktu

Poprawki Parlamentu w postaci dwóch kolumn

Skreślenia zaznacza się *wytłuszczonym drukiem i kursywą* w lewej kolumnie. Zmianę brzmienia zaznacza się *wytłuszczonym drukiem i kursywą* w obu kolumnach. Nowy tekst zaznacza się *wytłuszczonym drukiem i kursywą* w prawej kolumnie.

Pierwszy i drugi wiersz nagłówka każdej poprawki wskazuje element rozpatrywanego projektu aktu, którego dotyczy poprawka. Jeżeli poprawka odnosi się do obowiązującego aktu, do którego zmiany zmierza projekt aktu, nagłówek zawiera dodatkowo trzeci wiersz wskazujący obowiązujący akt i czwarty wiersz wskazujący przepis tego aktu, którego dotyczy poprawka.

Poprawki Parlamentu w postaci tekstu skonsolidowanego

Nowe fragmenty tekstu zaznacza się *wytłuszczonym drukiem i kursywą*. Fragmenty tekstu, które zostały skreślone, zaznacza się za pomocą symbolu **■** lub przekreśla. Zmianę brzmienia zaznacza się przez wyróżnienie nowego tekstu *wytłuszczonym drukiem i kursywą* i usunięcie lub przekreślenie zastąpionego tekstu.

Tytułem wyjątku nie zaznacza się zmian o charakterze ściśle technicznym wprowadzonych przez służby w celu opracowania końcowej wersji tekstu.

SPIS TREŚCI

Strona

PROJEKT REZOLUCJI USTAWODAWCZEJ PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO	5
OPINIA KOMISJI GOSPODARCZEJ I MONETARNEJ.....	96
PISMO KOMISJI BUDŻETOWEJ	117
PISMO KOMISJI RYNKU WEWNĘTRZNEGO I OCHRONY KONSUMENTÓW	121
PROCEDURA W KOMISJI PRZEDMIOTOWO WŁAŚCIWEJ	127
GŁOSOWANIE KOŃCOWE W FORMIE GŁOSOWANIA IMIENNEGO W KOMISJI PRZEDMIOTOWO WŁAŚCIWEJ.....	128

PROJEKT REZOLUCJI USTAWODAWCZEJ PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO

w sprawie wniosku dotyczącego rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady zmieniającego rozporządzenia (UE) 2019/943 i (UE) 2019/942 oraz dyrektywy (UE) 2018/2001 i (UE) 2019/944 w celu udoskonalenia struktury unijnego rynku energii elektrycznej (COM(2023)0148 – C9-0049/2023 – 2023/0077(COD))

(Zwykła procedura ustawodawcza: pierwsze czytanie)

Parlament Europejski,

- uwzględniając wniosek Komisji przedstawiony Parlamentowi Europejskiemu i Radzie (COM(2023)0148),
 - uwzględniając art. 294 ust. 2 oraz art. 194 ust. 2 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, zgodnie z którymi wniosek został przedstawiony Parlamentowi przez Komisję (C9-0049/2023),
 - uwzględniając art. 294 ust. 3 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej,
 - uwzględniając opinię Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego z 15 czerwca 2023 r.¹,
 - uwzględniając opinię Komitetu Regionów z 5 lipca 2023 r.²,
 - uwzględniając art. 59 Regulaminu,
 - uwzględniając opinię przedstawioną przez Komisję Gospodarczą i Monetarną,
 - uwzględniając pisma przesłane przez Komisję Budżetową oraz Komisję Rynku Wewnętrznego i Ochrony Konsumentów,
 - uwzględniając sprawozdanie Komisji Przemysłu, Badań Naukowych i Energii (A9-0255/2023),
1. przyjmuje poniższe stanowisko w pierwszym czytaniu;
 2. zwraca się do Komisji o ponowne przekazanie mu sprawy, jeśli zastąpi ona pierwotny wniosek, wprowadzi w nim istotne zmiany lub planuje ich wprowadzenie;
 3. zobowiązuje swoją przewodniczącą do przekazania stanowiska Parlamentu Radzie i Komisji oraz parlamentom narodowym.

¹ Dotychczas nieopublikowana w Dzienniku Urzędowym

² Dotychczas nieopublikowana w Dzienniku Urzędowym

Poprawka 1

POPRAWKI PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO*

do wniosku Komisji

Wniosek

ROZPORZĄDZENIE PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY

zmieniające rozporządzenia (UE) 2019/943 i (UE) 2019/942 oraz dyrektywy (UE) 2018/2001 i (UE) 2019/944 w celu udoskonalenia struktury unijnego rynku energii elektrycznej

(Tekst mający znaczenie dla EOG)

PARLAMENT EUROPEJSKI I RADA UNII EUROPEJSKIEJ,

uwzględniając Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, w szczególności jego art. 194 ust. 2,

uwzględniając wniosek Komisji Europejskiej,

po przekazaniu projektu aktu ustawodawczego parlamentom narodowym,

uwzględniając opinię Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego,

uwzględniając opinię Komitetu Regionów,

stanowiąc zgodnie ze zwykłą procedurą ustawodawczą,

a także mając na uwadze, co następuje:

- (1) Od września 2021 r. obserwuje się bardzo wysokie ceny i zmienność na rynkach energii elektrycznej. Jak stwierdziła Agencja Unii Europejskiej ds. Współpracy Organów Regulacji Energetyki („ACER”) w swojej ocenie struktury hurtowego rynku

* Poprawki: tekst nowy lub zmieniony został zaznaczony wytłuszczonym drukiem i kursywą; symbol ■ sygnalizuje skreślenia.

energii elektrycznej w UE¹ z kwietnia 2022 r., wynika to głównie z **kryzysu dostaw gazu**, wysokiej ceny gazu, który jest wykorzystywany jako materiał wsadowy do wytwarzania energii elektrycznej. **Dodatkowe czynniki, takie jak konserwacja, problemy z korozją i przestoje w kilku reaktorach jądrowych oraz niskie uzyski energii hydroelektrycznej jeszcze spotęgowały wzrost cen energii elektrycznej.**

- (2) Eskalacja rosyjskiej agresji wojskowej na Ukrainę – umawiającą się stronę Wspólnoty Energetycznej – oraz powiązane sankcje międzynarodowe nakładane od lutego 2022 r. zakłóciły światowe rynki energii, zaostrzyły problem wysokich cen gazu i na zasadzie efektu domina odbiły się znacząco na cenach energii elektrycznej. **Nieuzasadniona** rosyjska inwazja na Ukrainę spowodowała również niepewność co do dostaw innych **kopalnych surowców energetycznych**, takich jak węgiel kamienny i ropa naftowa, wykorzystywanych w instalacjach wytwarzających energię. Doprowadziło to do jeszcze większej zmienności poziomów cen energii elektrycznej.
- (3) W odpowiedzi na tę sytuację komunikat w sprawie cen energii przedstawiony przez Komisję w październiku 2021 r. zawierał zestaw środków, które UE i jej państwa członkowskie mogą wykorzystać, aby zaradzić bezpośredniemu wpływowi wysokich cen energii na gospodarstwa domowe i przedsiębiorstwa (np. wsparcie dochodu, ulgi podatkowe, **oszczędzanie gazu oraz** środki w zakresie oszczędzania i magazynowania energii) oraz zwiększyć odporność na przyszłe wstrząsy cenowe. W komunikacie z dnia 8 marca 2022 r. zatytułowanym „REPowerEU: Wspólne europejskie działania w kierunku bezpiecznej i zrównoważonej energii po przystępnej cenie”² Komisja przedstawiła szereg dodatkowych środków mających na celu udoskonalenie zestawu narzędzi i reagowanie na rosnące ceny energii. Dnia 23 marca 2022 r. Komisja ustanowiła również tymczasowy system pomocy państwa, aby niektóre dotacje mogły złagodzić wpływ wysokich cen energii³.

¹ Agencja Unii Europejskiej ds. Współpracy Organów Regulacji Energetyki, „Final Assessment of the EU Wholesale Electricity Market Design” („Ocena końcowa struktury unijnego hurtowego rynku energii elektrycznej”), kwiecień 2022 r.

² Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady Europejskiej, Rady Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów – REPowerEU: Wspólne europejskie działania w kierunku bezpiecznej i zrównoważonej energii po przystępnej cenie, COM(2022) 108 final.

³ Komunikat Komisji – Tymczasowe kryzysowe ramy środków pomocy państwa w celu wsparcia gospodarki po agresji Rosji wobec Ukrainy, C 131 I/01, C/2022/1890.

- (4) Dnia 18 maja 2022 r. Komisja przedstawiła plan REPowerEU⁴, w którym wprowadzono dodatkowe środki dotyczące głównie oszczędności energii, dywersyfikacji dostaw energii, ***ambitniejszych celów w zakresie efektywności energetycznej*** i szybszego wprowadzania energii ze źródeł odnawialnych, mające na celu uniezależnienie Unii od rosyjskich paliw kopalnych – był to m.in. wniosek w sprawie podwyższenia unijnego celu na 2030 r. w zakresie odnawialnych źródeł energii do 45 %. Ponadto w komunikacie w sprawie krótkoterminowych interwencji na rynku energii i długoterminowych udoskonaleń struktury rynku energii elektrycznej⁵, oprócz określenia dodatkowych krótkoterminowych środków mających na celu rozwiązanie problemu wysokich cen energii, wskazano potencjalne obszary poprawy struktury rynku energii elektrycznej i zapowiedziano zamiar przeprowadzenia oceny tych obszarów w celu zmiany ram prawnych.
- (5) Aby pilnie zająć się kryzysem cenowym i problemami związanymi z bezpieczeństwem oraz rozwiązać problem skoków cen dla obywateli, a także na podstawie szeregu wniosków Komisji, Unia przyjęła solidny system magazynowania gazu⁶, skuteczne środki zmniejszania zapotrzebowania na gaz i energię elektryczną⁷, systemy ograniczania cen w celu uniknięcia nieoczekiwanych zysków na rynkach zarówno gazu, jak i energii elektrycznej⁸, a także środki mające przyspieszyć

⁴ Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady Europejskiej, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów – Plan REPowerEU, COM(2022) 230.

⁵ Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów – Krótkoterminowe interwencje na rynku energii i długoterminowe udoskonalenia struktury rynku energii elektrycznej – kierunek działania, COM(2022) 236 final.

⁶ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2022/1032 z dnia 29 czerwca 2022 r. w sprawie zmiany rozporządzeń (UE) 2017/1938 i (WE) nr 715/2009 w odniesieniu do magazynowania gazu (Dz.U. L 173 z **30.6.2022**, s. 17).

⁷ Rozporządzenie Rady (UE) 2022/1369 z dnia 5 sierpnia 2022 r. w sprawie skoordynowanych środków zmniejszających zapotrzebowanie na gaz (Dz.U. L 206 z **8.8.2022**, s. 1) oraz rozporządzenie Rady (UE) 2022/1854 z dnia 6 października 2022 r. w sprawie interwencji w sytuacji nadzwyczajnej w celu rozwiązania problemu wysokich cen energii (Dz.U. L 261 z **7.10.2022**, s. 1).

⁸ Rozporządzenie Rady (UE) 2022/1854 z dnia 6 października 2022 r. w sprawie interwencji w sytuacji nadzwyczajnej w celu rozwiązania problemu wysokich cen energii (Dz.U. L 261 z **7.10.2022**, s. 1).

procedury wydawania pozwoleń dla instalacji wytwarzających energię ze źródeł odnawialnych⁹.

- (6) Dobrze zintegrowany rynek oparty na pakiecie „Czysta energia dla wszystkich Europejczyków” przyjętym w 2018 i 2019 r.¹⁰ powinien umożliwić Unii czerpanie korzyści gospodarczych z jednolitego rynku energii w **każdych** warunkach, **w tym w czasie kryzysu związanego z cenami energii elektrycznej**, i zapewnić bezpieczeństwo dostaw przy utrzymaniu procesu dekarbonizacji, **aby osiągnąć cel neutralności klimatycznej**. Transgraniczne połączenia międzysystemowe zapewniają również bezpieczniejszą, bardziej niezawodną i wydajną eksploatację systemu elektroenergetycznego, **a także większą odporność na krótkoterminowe wstrząsy cenowe**. **W tym celu Komisja powinna rozważyć, w jaki sposób usprawnić monitorowanie i egzekwowanie rozporządzenia (UE) 2019/943, w tym obowiązku udostępnienia 70 % zdolności połączeń wzajemnych na potrzeby handlu transgranicznego. Ponadto Komisja powinna rozważyć rozszerzenie obowiązku i ograniczenie możliwych zwolnień z niego, aby dostosować rynek energii elektrycznej do systemu energetycznego opartego przede wszystkim na energii ze źródeł odnawialnych, co wymaga liczniejszych i lepszych połączeń wzajemnych, aby zapewnić większe bezpieczeństwo dostaw.**
- (6a) **Wzmocnienie wewnętrznego rynku energii oraz osiągnięcie celów transformacji klimatycznej i energetycznej wymaga znacznej modernizacji sieci energetycznej w**

⁹ Rozporządzenie Rady (UE) 2022/2577 z dnia 22 grudnia 2022 r. ustanawiające ramy służące przyspieszeniu wdrażania rozwiązań w zakresie energii odnawialnej (Dz.U. L 335 z 29.12.2022, s. 36).

¹⁰ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/1999 z dnia 11 grudnia 2018 r. w sprawie zarządzania unią energetyczną i działaniami w dziedzinie klimatu (Dz.U. L 328 z 21.12.2018, s. 1); dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/2001 z dnia 11 grudnia 2018 r. w sprawie promowania stosowania energii ze źródeł odnawialnych (Dz.U. L 328 z 21.12.2018, s. 82); dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/2002 z dnia 11 grudnia 2018 r. zmieniająca dyrektywę 2012/27/UE w sprawie efektywności energetycznej (Dz.U. L 328 z 21.12.2018, s. 210); rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/942 z dnia 5 czerwca 2019 r. ustanawiające Agencję Unii Europejskiej ds. Współpracy Organów Regulacji Energetyki (Dz.U. L 158 z 14.6.2019, s. 22); rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/943 z dnia 5 czerwca 2019 r. w sprawie rynku wewnętrznego energii elektrycznej (Dz.U. L 158 z 14.6.2019, s. 54); dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/944 z dnia 5 czerwca 2019 r. w sprawie wspólnych zasad rynku wewnętrznego energii elektrycznej (Dz.U. L 158 z 14.6.2019, s. 125).

Unii, aby była w stanie sprostać istotnym wzrostom mocy wytwórczej energii ze źródeł odnawialnych, zmienności wytwarzanej ilości energii, zmieniającym się wzorcom przepływu w Europie oraz nowemu popytowi, na przykład w związku z pojazdami elektrycznymi i pompami ciepła. Inwestycje w sieci mają kluczowe znaczenie dla sprawnego funkcjonowania rynku wewnętrznego, absorpcji energii ze źródeł odnawialnych, wspierania bezpieczeństwa dostaw oraz skutecznego dopasowywania podaży energii do popytu w sytuacji, gdy nie są do siebie zbliżone, a osiągnięcie celów Unii w dziedzinie klimatu i energii wymaga wydajnego wykorzystania zasobów w jej obrębie i w ujęciu transgranicznym. Do końca 2030 r. Unia będzie wymagała inwestycji w kwocie 584 mld EUR, aby zaspokoić potrzeby samych sieci energetycznych, zarówno przesyłowych, jak i dystrybucyjnych. Jak to stanowi wyzwanie, widać szczególnie na poziomie dystrybucji, zważywszy na rosnącą moc wytwórczą energii ze źródeł odnawialnych podłączoną do sieci dystrybucyjnych, do których będzie przyłączona większość nowych projektów odnawialnych, oraz na postępy ku elektryfikacji i usmarteniu zapotrzebowania na energię. Zaniechanie odpowiedniej rozbudowy, modernizacji i usmartenia sieci dystrybucyjnych może zagrozić osiągnięciu celów Unii w zakresie energii ze źródeł odnawialnych, opóźniając przyłączenie do sieci nowych mocy wytwórczych energii ze źródeł odnawialnych, może ograniczyć możliwość odgrywania przez odbiorców aktywnej roli w transformacji energetycznej oraz ostatecznie może opóźnić ukończenie procesu tworzenia wewnętrznego rynku energii.

- (6b) Wzajemnie połączona europejska sieć energetyczna ma zasadnicze znaczenie dla europejskiego bezpieczeństwa dostaw i konkurencyjności, a także dla sprawniejszego osiągania celów obniżenia emisyjności, do czego zobowiązała się Unia, oraz dla zapewnienia przystępnej cenowo, bezpiecznej i zrównoważonej energii. W związku z tym każda reforma unijnego rynku energetycznego powinna przyczyniać się do większej integracji europejskiej sieci energetycznej. Szczególnie ważne jest zadbanie o to, by każde państwo członkowskie uzyskało co najmniej 15-procentową zdolność połączeń wzajemnych, co umożliwi transgraniczny przesył energii elektrycznej produkowanej na własnym terytorium do krajów sąsiednich. Jest to szczególnie ważne dla Półwyspu Iberyjskiego i innych europejskich regionów, które muszą rozbudować wzajemne połączenia sieci, a gdzie postępy są wciąż powolne i*

zagrożone różnymi czynnikami. Dlatego też Unia i państwa członkowskie powinny ściślej ze sobą współpracować, by usunąć bariery, ułatwić finansowanie i przyspieszyć wszystkie procedury i w ten sposób zapewnić osiągnięcie minimalnego celu określonego w art. 4 lit. d) pkt 1 rozporządzenia (UE) 2018/1999, jakim jest 15 % elektroenergetycznych połączeń międzysystemowych do 2030 r.

- (6c) *Budowa i modernizacja unijnej sieci energetycznej i infrastruktury połączeniowej, jak na przykład projekty stanowiące przedmiot wspólnego europejskiego zainteresowania w ramach transeuropejskiej sieci energetycznej, w tym poprzez układanie kabli podmorskich, może przyczynić się do przyłączenia regionów oddalonych i wysp, a tym samym zapewnić odpowiednią łączność wszystkim obywatelom UE. Odpowiednie inwestycje w rewitalizację odizolowanych terytoriów, takich jak wyspy i obszary wiejskie, mogą zapewnić obywatelom i przedsiębiorstwom duże możliwości uczestnictwa w transformacji energetycznej i transformacji cyfrowej Unii. Szczególną uwagę należy poświęcić regionom najbardziej oddalonym wymienionym w art. 349 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE), który uznaje ich szczególne ograniczenia i przewiduje przyjęcie względem nich szczególnych środków.*
- (7) Obecna struktura rynku energii elektrycznej przyczynia się również do powstawania nowych i innowacyjnych produktów, usług i środków na detalicznych rynkach energii elektrycznej, a jednocześnie sprzyja efektywności energetycznej i upowszechnianiu energii ze źródeł odnawialnych oraz zwiększa możliwości wyboru, aby konsumenci mogli otrzymywać niższe rachunki za energię również dzięki małym instalacjom wytwórczym i nowym usługom w zakresie odpowiedzi odbioru. Wykorzystanie i realizacja potencjału cyfryzacji systemu energetycznego, np. w formie aktywizacji konsumentów, powinno być kluczowym elementem przyszłych europejskich rynków i systemów energii elektrycznej. Jednocześnie należy szanować wybory dokonywane przez konsumentów, *chronić gospodarstwa domowe przed wysokimi cenami, manipulacją i nadużyciami oraz* umożliwiać im korzystanie z różnych ofert kontraktowych. *Integrację systemu energetycznego należy przewidywać jako planowanie i działanie systemu energetycznego jako całości w ramach różnych nośników energii, infrastruktury i sektorów konsumpcji dzięki tworzeniu silniejszych powiązań między nimi, w synergii ze sobą i przy wsparciu cyfryzacji, w celu*

zapewnienia przystępnych cenowo, niezawodnych i zasobooszczędnych usług energetycznych przy najmniejszym koszcie dla społeczeństwa.

- (8) W kontekście kryzysu energetycznego obecna struktura rynku energii elektrycznej ujawniła jednak również istotne niedociągnięcia ***i nieoczekiwane skutki*** związane z wpływem wysokich i niestabilnych cen paliw kopalnych na krótkoterminowe rynki energii elektrycznej, narażające gospodarstwa domowe i przedsiębiorstwa na znaczne skoki cen, co ma wpływ na wysokość ich rachunków za energię elektryczną.
- (9) Szybsze wdrażanie energii ze źródeł odnawialnych oraz czystych elastycznych technologii stanowi najbardziej zrównoważony i racjonalny pod względem kosztów sposób strukturalnego zmniejszenia zapotrzebowania na paliwa kopalne do wytwarzania energii elektrycznej i bezpośredniego zużycia poprzez elektryfikację i integrację systemu energetycznego. Dzięki niskim kosztom operacyjnym odnawialne źródła energii mogą pozytywnie wpływać na ceny energii elektrycznej w całej Unii i zmniejszyć ■ zużycie paliw kopalnych.
- (10) Zmiany w strukturze rynku energii elektrycznej powinny sprawić, aby korzyści płynące z rosnącego wykorzystania energii ze źródeł odnawialnych i transformacji energetycznej jako całości były udziałem odbiorców, również tych szczególnie wrażliwych, i aby ostatecznie chroniły ich przed kryzysami energetycznymi i pozwalały uniknąć sytuacji, w której więcej gospodarstw domowych znajdzie się w pułapce ubóstwa energetycznego. Powinny one złagodzić wpływ wysokich cen paliw kopalnych, w szczególności gazu, na ceny energii elektrycznej, aby umożliwić gospodarstwom domowym i przedsiębiorstwom czerpanie długoterminowych korzyści z przystępnej cenowo i bezpiecznej energii ze zrównoważonych źródeł odnawialnych i niskoemisyjnych, ***a także rolę energooszczędnych rozwiązań w obniżaniu ogólnych kosztów energii, co może zmniejszyć potrzebę rozbudowy sieci energetycznej i zwiększenia mocy wytwórczej.***
- (11) Reforma struktury rynku energii elektrycznej ***powinna zmierzać do osiągnięcia przystępnych i konkurencyjnych cen energii elektrycznej dla wszystkich konsumentów.*** ***Jako taka*** powinna ***ona przynieść*** korzyści nie tylko konsumentom będącym gospodarstwami domowymi, ale również sprzyjać konkurencyjności branż unijnego przemysłu, ułatwiając im inwestowanie w czyste technologie, których

potrzebują, aby osiągnąć swoje cele pod względem zeroemisyjności netto.

Transformacja energetyczna w Unii musi opierać się na solidnej podstawie, jaką jest produkcja z wykorzystaniem czystych technologii. Reformy te ***pomogą przemysłowi w zabezpieczeniu jego dostępu do przystępnych cenowo i ciągłych dostaw czystej energii i ciepła, a także wesprą*** przystępną cenowo elektryfikację przedsiębiorstw, ***w tym wykorzystywanie energii odnawialnej wytwarzanej na miejscu i wysokosprawnej kogeneracji***, oraz pozycję Unii jako światowego lidera badań naukowych i innowacji w dziedzinie czystych technologii energetycznych.

- (12) Dobrze funkcjonujące i wydajne rynki krótkoterminowe są kluczowym narzędziem wprowadzania energii odnawialnej i źródeł elastyczności na rynek oraz ułatwiają integrację systemu energetycznego w sposób racjonalny pod względem kosztów.

(12a) Jak ustalił Trybunał Obrachunkowy w sprawozdaniu specjalnym 03/2023 zatytułowanym „Integracja wewnętrznego rynku energii elektrycznej”, przeszkodą dla wewnętrznego rynku energii elektrycznej było jego podejście regulacyjne i słabe ramy zarządzania, co doprowadziło do opóźnień i niepełnego systemu nadzoru rynku. Dlatego też Komisja powinna ocenić skuteczność obecnej struktury rynku energii elektrycznej oraz funkcjonowanie rynku krótkoterminowego, rozwijanie mocy wytwórczych energii elektrycznej i jakość usług świadczonych odbiorcom końcowym w każdym państwie członkowskim oraz zdolność obecnych unijnych ram prawnych i finansowych dotyczących sieci dystrybucyjnych do osiągnięcia celów Unii w zakresie odnawialnych źródeł energii i wewnętrznego rynku energii. Komisja powinna także ocenić wszelkie niedociągnięcia wewnętrznego rynku energii elektrycznej i rozważyć środki dotyczące europejskich platform obrotu dla pierwotnych i wtórnych rynków długoterminowych, w tym środki mające na celu zapewnienie płynności i przejrzystości, takie jak wymogi dla producentów i odbiorców dotyczące zawierania umów na minimalną ilość produktów na publicznych, scentralizowanych aukcjach w celu zapewnienia płynności.

- (13) Rynki dnia bieżącego mają szczególne znaczenie dla włączania zmiennych odnawialnych źródeł energii do systemu elektroenergetycznego po jak najniższych kosztach, ponieważ dają uczestnikom rynku możliwość obrotu niedoborami lub nadwyżką energii elektrycznej bliżej momentu dostawy. Ponieważ wytwórcy energii ze źródeł odnawialnych o zmiennej wydajności są w stanie dokładnie oszacować

swoją produkcję dopiero wówczas, gdy zbliża się moment dostawy, należy koniecznie zapewnić im maksymalne możliwości obrotu dzięki dostępowi do płynnego rynku jak najbliżej momentu dostarczenia energii elektrycznej.

- (14) Ważne jest zatem, aby rynki dnia bieżącego dostosowały się do udziału technologii energii ze źródeł odnawialnych o zmiennej wydajności, takich jak energia słoneczna i wiatrowa, a także do udziału odpowiedzi odbioru i magazynowania *energii*. Płynność rynków dnia bieżącego powinna się poprawić dzięki dzieleniu się książkami zleceń przez operatorów rynku w obrębie obszaru rynkowego również wtedy, gdy międzystrefowe zdolności przesyłowe są ustalone na poziomie zerowym, lub po zamknięciu bramki rynku dnia bieżącego. ***Aby zapewnić prowadzenie wspólnych książek zleceń przez wyznaczonych NEMO dla rynków dnia następnego i dnia bieżącego, NEMO powinni składać wszystkie zlecenia w ramach jednolitego łączenia rynków dnia następnego i dnia bieżącego oraz nie powinni organizować obrotu produktami dnia następnego i dnia bieżącego lub produktami o podobnych cechach poza jednolitym łączeniem rynków dnia następnego i dnia bieżącego. Aby wyeliminować nieodłączne ryzyko dyskryminacji w obrocie produktami dnia następnego i dnia bieżącego w ramach jednolitego łączenia rynków dnia następnego i dnia bieżącego i poza nim, wymóg ten powinien mieć zastosowanie do NEMO oraz do przedsiębiorstw, które bezpośrednio lub pośrednio sprawują nad NEMO kontrolę bądź mają wobec nich jakiekolwiek uprawnienia.*** Ponadto czas zamknięcia bramki rynku dnia bieżącego należy ustalić bliżej momentu dostawy, aby zmaksymalizować możliwości uczestników rynku w zakresie obrotu niedoborami i nadwyżkami energii elektrycznej oraz przyczynić się do lepszej integracji zmiennych odnawialnych źródeł energii w systemie elektroenergetycznym, ***pod warunkiem że środek ten nie będzie miał negatywnego wpływu na bezpieczeństwo krajowego systemu elektroenergetycznego, oszczędność kosztową i emisję gazów cieplarnianych oraz ułatwi wprowadzanie energii ze źródeł odnawialnych.***
- (15) Oprócz tego krótkoterminowe rynki energii elektrycznej powinny zapewnić małym dostawcom usług w zakresie elastyczności możliwość uczestnictwa poprzez obniżenie minimalnej wielkości oferty.
- (16) ***Zapewnienie skutecznego wprowadzenia*** energii elektrycznej wytwarzanej z odnawialnych źródeł energii o zmiennej wydajności oraz ***zmniejszenie***

zapotrzebowania na wytwarzanie energii elektrycznej z paliw kopalnych to jeden z celów Unii, którego pilny charakter ukazał obecny kryzys. W oparciu o zdobyte doświadczenie ACER powinna przeprowadzić ocenę możliwości udzielania przez operatorów systemów zamówień na produkt wygładzający profil zapotrzebowania, aby osiągnąć mniejszy popyt na energię elektryczną i niższą jej cenę w godzinach szczytu. W ocenie tej należy uwzględnić to, że produkty te nie mogą zakłócić funkcjonowania rynku energii elektrycznej oraz nie mogą spowodować przekierowania usług odpowiedzi odbioru na produkty wygładzające profil zapotrzebowania. W ocenie tej należy również uwzględnić specyfikę sytuacji poszczególnych państw i rozważyć możliwość udzielania zamówień na te produkty w normalnych warunkach oraz w trakcie kryzysu związanego z cenami energii elektrycznej. W świetle tej oceny w stosownym przypadku Komisja powinna przedłożyć wniosek ustawodawczy dotyczący zmiany rozporządzenia (UE) 2019/943, aby wprowadzić produkty wygładzające profil zapotrzebowania do stosowania poza sytuacjami kryzysu związanego z cenami energii elektrycznej.

- (17) Aby móc aktywnie uczestniczyć w rynkach energii elektrycznej i zapewnić im elastyczność, konsumenci są stopniowo wyposażani w inteligentne systemy pomiarowe. W wielu państwach członkowskich wprowadzanie inteligentnych systemów pomiarowych nadal przebiega jednak powoli, *zatem te państwa członkowskie muszą poprawić warunki instalacji inteligentnych systemów pomiarowych, aby jak najszybciej osiągnąć pełny zasięg. Niezależnie od posiadania inteligentnego systemu pomiarowego konsumenci powinni mieć jednak prawo do korzystania lub do zwrócenia się o korzystanie ze specjalnego urządzenia pomiarowego, tak aby mogli uczestniczyć w odpowiedzi odbioru za pomocą elastycznych obciążeń. W uzupełnieniu korzystania z danych z inteligentnych systemów pomiarowych, w przypadkach gdy inteligentne systemy pomiarowe nie są jeszcze zainstalowane lub gdy nie zapewniają one wystarczającego poziomu szczegółowości danych, operatorzy systemów przesyłowych i dystrybucyjnych, za zgodą odbiorcy, powinni mieć możliwość wykorzystywania danych ze specjalnych urządzeń pomiarowych na potrzeby obserwowalności i rozliczania usług w zakresie elastyczności, takich jak odpowiedź odbioru i magazynowanie energii. Umożliwienie wykorzystania danych ze specjalnych urządzeń pomiarowych na potrzeby*

obserwowalności i rozliczeń powinno ułatwić aktywny udział konsumentów w rynku oraz rozwój ich odpowiedzi odbioru. Wykorzystywaniu danych z tych specjalnych urządzeń pomiarowych powinny towarzyszyć wymogi jakościowe dotyczące danych.

- (18) Niniejsze rozporządzenie ustanawia podstawę prawną przetwarzania danych osobowych zgodnie z art. 6 ust. 1 lit. c) RODO. Państwa członkowskie powinny zapewnić przestrzeganie wszystkich zasad i obowiązków w zakresie ochrony danych osobowych określonych w RODO, m.in. dotyczących minimalizacji danych. W przypadku gdy cel niniejszej dyrektywy można osiągnąć bez przetwarzania danych osobowych, dostawcy powinni korzystać z danych zanonimizowanych i zagregowanych.
- (19) Konsumentom i dostawcy potrzebują skutecznych i wydajnych rynków terminowych, które pokryłyby ich długoterminową ekspozycję cenową i zmniejszyły zależność od cen krótkoterminowych. Aby odbiorcy energii w całej **Unii** mogli w pełni korzystać z zalet zintegrowanych rynków energii elektrycznej i konkurencji w całej Unii, należy poprawić funkcjonowanie unijnego rynku terminowego energii elektrycznej poprzez **ocenę i wdrożenie ewentualnych wykonalnych rozwiązań w rozsądnym terminie w obecnej konfiguracji rynku**, aby przezwyciężyć obecną fragmentację rynku i niską płynność zaobserwowaną w wielu obszarach rynkowych. **Usprawnienia te mogłyby mieć na przykład formę rozważenia częstszych aukcji lub innych terminów zapadalności oraz wymagałyby odpowiedniej oceny. Jednocześnie Komisja powinna przeprowadzić ocenę wpływu ustanowienia regionalnych wirtualnych centrów rynku terminowego na funkcjonowanie rynków energii elektrycznej, w tym ocenę zasięgu geograficznego wirtualnych centrów jako regionów niefizycznych obejmujących więcej niż jeden obszar rynkowy, oraz ocenę metodyki obliczania cen referencyjnych dla regionalnych wirtualnych centrów.**

I

- (21) Aby zwiększyć możliwości uczestników rynku w zakresie zabezpieczenia, należy rozszerzyć rolę wspólnej platformy alokacji ustanowionej zgodnie z rozporządzeniem Komisji (UE) 2016/1719. Wspólna platforma alokacji powinna **występować jako podmiot oferujący alokację i ułatwiający** obrót finansowymi długoterminowymi prawami przesyłowymi **w imieniu operatorów systemów przesyłowych** między

różnymi obszarami rynkowymi i, **w stosownych przypadkach**, regionalnymi wirtualnymi centrami. Zlecenia składane przez uczestników rynku w odniesieniu do finansowych praw przesyłowych **powinny być** kojarzone z jednoczesną alokacją długoterminowych międzyobszarowych zdolności przesyłowych. Takie kojarzenie i alokacja powinny być przeprowadzane **zgodnie z rozporządzeniem Komisji (UE) 2016/1719**, regularnie **i z większą częstotliwością**, aby zapewnić uczestnikom rynku wystarczającą płynność, a tym samym skuteczne możliwości zabezpieczenia.

Długoterminowe prawa przesyłowe powinny być wydawane z **różnymi** terminami zapadalności (od miesiąca do co najmniej trzech lat), aby mogły być dostosowane do typowego horyzontu czasowego zabezpieczenia uczestników rynku. Wspólna platforma alokacji powinna podlegać monitorowaniu i egzekwowaniu odpowiednich przepisów, aby właściwie spełniała swoją funkcję.

- (22) Aby zachęcać operatorów systemów przesyłowych i dystrybucyjnych do korzystania z usług w zakresie elastyczności, taryfy sieciowe powinny nadal tworzyć innowacyjne rozwiązania w celu optymalizacji istniejącej sieci i zamawiania usług w zakresie elastyczności, w szczególności odpowiedzi odbioru lub magazynowania. W tym celu taryfy sieciowe powinny być tak zaprojektowane, aby uwzględniały koszty operacyjne i nakłady inwestycyjne operatorów systemów lub efektywną kombinację obu tych elementów, tak aby mogli oni obsługiwać system elektroenergetyczny w sposób racjonalny pod względem kosztów. Pomogłoby to dodatkowo w integracji odnawialnych źródeł energii po jak najniższych kosztach dla systemu elektroenergetycznego i umożliwiłoby odbiorcom końcowym wycenę ich rozwiązań w zakresie elastyczności.

- (22a) ***Transformacja energetyczna wymaga wyraźnego przyspieszenia w wykorzystywaniu odnawialnych źródeł energii, na lądzie i na morzu, oraz zelektryfikowanego popytu promującego łączenie sektorów. Tak szybki wzrost liczby instalacji wraz z nieodłączną złożonością zarządzania systemem elektroenergetycznym o zmiennych i rozproszonych zasobach stanowi istotne wyzwanie dla sieci. Zasadniczo sieć przesyłowa będzie przyjmować duże ilości mocy wytwórczej energii odnawialnej z lądu i z morza oraz będzie przysyłać energię elektryczną na obszary zapotrzebowania, w większym stopniu łącząc państwa członkowskie i umożliwiając przepływ z rozproszonych źródeł odnawialnych na inne obszary zapotrzebowania.***

Sieć dystrybucyjna włączy większość nowej mocy wytwórczej energii odnawialnej z ładu oraz zapotrzebowanie zelektryfikowanych i inteligentnych gospodarstw domowych. Organy regulacyjne będą odgrywać kluczową rolę w zapewnieniu wystarczających inwestycji w niezbędny rozwój, rozbudowę i wzmocnienie sieci. Organy regulacyjne powinny promować stosowanie inwestycji przygotowawczych, zachęcając do przyspieszenia rozwoju sieci, by nadążyć za przyspieszonym wdrażaniem wytwarzania energii ze źródeł odnawialnych i za zapotrzebowaniem na inteligentną energię elektryczną, takim jak pojazdy elektryczne, infrastruktura ładowania i instalowanie pomp ciepła, w zależności od przypadku, przy jednoczesnym należyтым uwzględnieniu potrzeb sieci elektroenergetycznych odzwierciedlonych w krajowych lub lokalnych planach rozwoju sektorów energii, transportu elektrycznego i ogrzewania. Może to dotyczyć w szczególności wyznaczonych obszarów przyspieszenia wytwarzania energii odnawialnej, na których inwestycje przygotowawcze będą miały kluczowe znaczenie w zadbanii o to, by sieci stały się czynnikami rozwoju, a nie wąskimi gardłami. Taryfy sieciowe powinny być zaprojektowane tak, by stanowiły należyte zachęty dla operatorów systemów dzięki łączeniu szybkiego dostrzegania tradycyjnych inwestycji w sieci fizyczne i odpowiednich zysków z elastycznym odzwierciedleniem kosztów operacyjnych. Wszelkie przeszkody w regulacjach krajowych utrudniające niezbędne i skuteczne inwestycje powinny zostać usunięte.

- (23) Morskie odnawialne źródła energii, takie jak morska energia wiatrowa, energia oceaniczna i pływająca fotowoltaika, odegrają zasadniczą rolę w budowaniu systemu energetycznego w dużej mierze opartego na odnawialnych źródłach energii oraz w dążeniu do osiągnięcia neutralności klimatycznej do 2050 r. Istnieją jednak poważne przeszkody utrudniające ich szersze i skuteczne wdrażanie, co uniemożliwia masowe zwiększenie skali konieczne do realizacji tych celów. Podobne przeszkody mogą pojawić się w przyszłości w przypadku innych technologii morskich. ■ W celu zmniejszenia ryzyka inwestycyjnego dla podmiotów realizujących te projekty morskie **można emitować takie instrumenty jak rynkowe umowy zakupu energii elektrycznej lub dwukierunkowe kontrakty różnicowe.** W celu zapewnienia, aby projekty na morskim obszarze rynkowym miały pełny dostęp do otaczających rynków, operatorzy systemów przesyłowych powinni zagwarantować dostęp takich projektów morskich

do zdolności przesyłowych odpowiedniego hybrydowego połączenia wzajemnego dla wszystkich podstawowych okresów handlowych. Jeżeli dostępne zdolności przesyłowe **uzgodnione w umowie przyłączeniowej lub w krytycznych elementach sieci** zostaną zmniejszone do tego stopnia, że pełna ilość wytworzonej energii elektrycznej, którą w przeciwnym razie projekt morski byłby w stanie wyeksportować, nie będzie mogła zostać dostarczona na rynek, **z zastrzeżeniem skoordynowanej decyzji danego państwa członkowskiego**, operator lub operatorzy systemu przesyłowego odpowiedzialni za konieczność ograniczenia zdolności przesyłowych powinni w przyszłości mieć możliwość wypłaty **częściowej** rekompensaty operatorowi projektu morskiego z wykorzystaniem **nadwyżki** dochodu z ograniczeń **uzyskanego dodatkowo na połączeniu wzajemnym z powodu ograniczenia zdolności**.

Rekompensata ta powinna być związana wyłącznie z dostępnymi na rynku zdolnościami wytwórczymi, które mogą być zależne od warunków pogodowych, i nie powinna uwzględniać działań w ramach projektu morskiego związanych z wyłączeniami i konserwacją. **Nie można uznać, że taka rekompensata obejmuje wszystkie rodzaje ryzyka, na które narażony będzie producent energii morskiej, a jedynie ryzyko związane z wyjątkową sytuacją topograficzną morskich projektów hybrydowych połączonych z więcej niż jednym rynkiem.** Szczegóły, w tym warunki, na jakich środek może wygasnąć, **oraz metoda obliczania takiej rekompensaty powinny** zostać określone w **akcie** wykonawczym.

- (24) Na rynku hurtowym dnia następnego oferty elektrowni o najniższych kosztach marginalnych są wysyłane w pierwszej kolejności, ale cena dla wszystkich uczestników rynku jest ustalana przez ostatnią elektrownię niezbędną do pokrycia zapotrzebowania, czyli elektrownię, która ma najwyższe koszty marginalne w momencie rozliczenia rynków. W tym kontekście kryzys energetyczny pokazał, że gwałtowny wzrost cen gazu i węgla kamiennego może przełożyć się na wyjątkowy i trwały wzrost cen, po jakich jednostki wytwarzania energii wykorzystujące gaz i węgiel składają oferty na rynku hurtowym dnia następnego. To z kolei doprowadziło do wyjątkowo wysokich cen na rynku dnia następnego w całej Unii, ponieważ jednostki wytwarzania energii wykorzystujące gaz i węgiel są często zakładami o najwyższych kosztach marginalnych niezbędnych do zaspokojenia zapotrzebowania na energię elektryczną.

- (25) Z uwagi na rolę ceny na rynku dnia następnego jako punktu odniesienia dla ceny na innych hurtowych rynkach energii elektrycznej oraz na fakt, że wszyscy uczestnicy rynku otrzymują cenę rozliczeniową, technologie o znacznie niższych kosztach marginalnych stale odnotowują wysokie przychody.
- (25a) *Reforma struktury rynku energii elektrycznej powinna chronić wszystkich odbiorców, wszystkie gospodarstwa domowe, małe i średnie przedsiębiorstwa oraz przemysł przed wstrząsami cenowymi. Zatem na podstawie zdobytego doświadczenia Komisja powinna również ocenić różne warianty wprowadzenia mechanizmu tymczasowego zaworu bezpieczeństwa w świetle międzynarodowych doświadczeń z takimi mechanizmami oraz w świetle rozwoju sytuacji i zmian na unijnym rynku energii elektrycznej.***
- (26) Aby osiągnąć unijne cele w zakresie dekarbonizacji oraz cele określone w planie REPowerEU, pozwalające zwiększyć niezależność energetyczną, Unia musi znacznie przyspieszyć wdrażanie odnawialnych źródeł energii. Ze względu na potrzeby inwestycyjne, których spełnienie jest niezbędne do osiągnięcia tych celów, rynek powinien zapewnić długoterminowy sygnał cenowy.
- (27) W tym kontekście państwa członkowskie powinny dążyć do stworzenia odpowiednich warunków rynkowych dla długoterminowych instrumentów rynkowych, takich jak umowy zakupu energii elektrycznej (PPA). PPA są dwustronnymi umowami zakupu, zawieranymi między wytwórcami a nabywcami energii elektrycznej. Zapewniają one odbiorcy długoterminową stabilność cen i dają pewność niezbędną do podjęcia decyzji inwestycyjnej przez wytwórcę. Niemniej jednak tylko kilka państw członkowskich posiada aktywne rynki umów PPA, a nabywcy ograniczają się zazwyczaj do dużych przedsiębiorstw między innymi dlatego, że w przypadku PPA występują różne bariery – w szczególności są to trudności w pokryciu ryzyka niewywiązania się z płatności przez nabywcę w ramach tych umów długoterminowych. Państwa członkowskie powinny uwzględnić potrzebę stworzenia dynamicznego rynku umów PPA przy określaniu polityk służących osiągnięciu celów w zakresie dekarbonizacji energii wyznaczonych w ich zintegrowanych krajowych planach w dziedzinie energii i klimatu. ***Brak przewidywalności regulacyjnej, niestabilność i działanie prawa wstecz podważyłyby zdolność umów PPA do przyczynienia się do przejścia na czystą energię i do uzyskania niezależności energetycznej.***

(28) Zgodnie z art. 15 ust. 8 dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/2001 państwa członkowskie oceniają bariery regulacyjne i administracyjne dla długoterminowych umów PPA dotyczących odnawialnej energii, usuwają nieuzasadnione bariery dla takich umów i ułatwiają upowszechnianie takich umów. Ponadto w swoich zintegrowanych krajowych planach w dziedzinie energii i klimatu państwa członkowskie opisują polityki i środki ułatwiające upowszechnianie umów PPA dotyczących odnawialnej energii. Bez uszczerbku dla tego obowiązku składania sprawozdań na temat kontekstu regulacyjnego wpływającego na rynek umów PPA państwa członkowskie powinny zapewnić, aby instrumenty służące zmniejszeniu ryzyka finansowego związanego z niewywiązywaniem się nabywcy z długoterminowych zobowiązań płatniczych w ramach PPA były dostępne dla przedsiębiorstw, które napotykają bariery wejścia na rynek umów PPA i nie znajdują się w trudnej sytuacji finansowej zgodnie z art. 107 i 108 TFUE. Państwa członkowskie mogłyby podjąć decyzję o ustanowieniu systemu gwarancji po cenach rynkowych. ***Państwa członkowskie mogą wdrożyć takie instrumenty, by udostępnić produkty zabezpieczające na rynku terminowym odbiorcom, którzy napotykają bariery utrudniające wejście na rynek terminowy.*** Państwa członkowskie powinny wprowadzić przepisy zapobiegające obniżeniu płynności na rynkach energii elektrycznej, np. poprzez stosowanie finansowych PPA. Państwa członkowskie nie powinny udzielać wsparcia na rzecz PAA dotyczących zakupu energii wytwarzanej z paliw kopalnych. Chociaż domyślnym podejściem powinna być niedyskryminacja konsumentów, państwa członkowskie mogłyby zdecydować o ukierunkowaniu tych instrumentów na konkretne kategorie konsumentów przy zastosowaniu obiektywnych i niedyskryminacyjnych kryteriów. ***Jeżeli jednak państwo członkowskie stwierdzi, że istnieją wystarczająco rozwinięte rynki umów PPA, aby możliwa była faktyczna konkurencja, publiczne systemy gwarancji powinny wspierać jedynie zakup nowej energii wytwarzanej ze źródeł odnawialnych.*** W tym kontekście, ***a także w świetle ambitniejszego unijnego celu w zakresie energii ze źródeł odnawialnych oraz wobec pilnej potrzeby znacznego przyspieszenia obecnego tempa wdrażania odnawialnych źródeł energii*** państwa członkowskie powinny uwzględnić potencjalną rolę instrumentów zapewnianych na szczeblu unijnym na przykład przez Europejski Bank Inwestycyjny („EBI”) ***lub innych instrumentów na szczeblu unijnym. Ponadto Komisja powinna przedsięwziąć dodatkowe środki na rzecz osiągnięcia celu w***

zakresie odnawialnych źródeł energii. Środki te mogłyby obejmować takie instrumenty na szczeblu Unii jak ogólnoeuropejskie aukcje, w szczególności dotyczące dodatkowych gwarancji unijnych dla umów PPA i kontraktów różnicowych, aby wesprzeć wdrażanie dodatkowych mocy wytwórczych energii ze źródeł odnawialnych, odpowiadających co najmniej dodatkowemu odsetkowi 2,5 %, z zamiarem osiągnięcia unijnego celu 45 %.

- (29) Państwa członkowskie dysponują kilkoma instrumentami wspierającymi rozwój rynków umów PPA przy projektowaniu i przyznawaniu wsparcia publicznego. Umożliwienie podmiotom realizującym projekty w zakresie energii odnawialnej uczestniczącym w przetargu na wsparcie publiczne rezerwowania części wytworzonej energii na sprzedaż za pośrednictwem PPA byłoby korzystne dla rynków PPA i sprzyjałoby ich rozwojowi. Ponadto w ramach oceny ofert państwa członkowskie powinny dążyć do stosowania kryteriów zachęcających do udostępniania rynku umów PPA podmiotom, które napotykają bariery wejścia na rynek, takim jak małe i średnie przedsiębiorstwa (MŚP). *W celu ułatwienia dostępu do umów PPA i ich rozpowszechnienia należy opracować dobrowolne standardowe umowy zaprojektowane tak, aby ułatwiały procedury i pasowały do profilu ryzyka klientów o różnej skali działalności.*
- (29a) *Aby uzyskać lepszą wiedzę na temat ewolucji rozwijającego się rynku, takiego jak rynek umów PPA, potrzebne są nowe narzędzia. W związku z tym należy stworzyć na poziomie unijnym bazę danych, by ułatwić gromadzenie istotnych informacji dotyczących umów PPA zawieranych w Unii. Ta baza danych powinna funkcjonować jako platforma cyfrowa i powinna służyć do ułatwiania ACER i organom regulacyjnym monitorowania istotnych informacji na temat umów PPA podpisywanych w Unii. Uczestnicy rynku, którzy będą zgłaszać zarejestrowane umowy PPA, nie powinni podlegać podwójnym obowiązkom sprawozdawczym związanym z tymi umowami.*
- (30) W przypadku gdy państwa członkowskie zdecydują się wspierać nowe inwestycje finansowane ze środków publicznych („systemy bezpośredniego wsparcia cen”) w niskoemisyjne wytwarzanie energii elektrycznej bez udziału paliw kopalnych, aby osiągnąć cele Unii w zakresie dekarbonizacji, systemy te powinny mieć strukturę opartą na dwukierunkowych kontraktach różnicowych **lub na równoważnych**

mechanizmach służących osiągnięciu tych samych celów, które, oprócz gwarancji dochodów, obejmowałyby również górny limit dochodów rynkowych z danych aktywów wytwórczych. *Takie systemy powinny być przydzielane na podstawie dobrowolnej, konkurencyjnej, otwartej, przejrzystej, niedyskryminacyjnej i racjonalnej pod względem kosztów procedury zgodnie z zasadami pomocy państwa, aby zapobiegać nadmiernym zakłóceniom sprawnego funkcjonowania rynków energii elektrycznej.* Nowe inwestycje w wytwarzanie energii elektrycznej powinny objąć inwestycje w nowe jednostki wytwarzania energii, inwestycje mające na celu rozbudowę źródła energii istniejących jednostek wytwarzania energii *lub* rozbudowę istniejących jednostek wytwarzania energii, *jeżeli zwiększenie mocy wytwórczej będzie miało istotną wagę. Jednak w przypadku inwestycji mających na celu rozbudowę istniejących jednostek wytwarzania energii, dwukierunkowy kontrakt różnicowy powinien być ściśle ograniczony do tej części całkowitej mocy wytwórczej energii elektrycznej, która odzwierciedla koszty nowej inwestycji w stosunku do całkowitych kosztów inwestycji jednostki wytwarzania energii.*

- (31) Takie dwukierunkowe kontrakty różnicowe sprawiłyby, że dochody wytwórców wynikające z nowych inwestycji w wytwarzanie energii elektrycznej korzystających ze wsparcia publicznego stałyby się bardziej niezależne od niestabilnych cen wytwarzania energii z paliw kopalnych, które zazwyczaj określają cenę na rynku dnia następnego.
- (32) Jednak ponieważ limit dotyczący wprowadzania systemów bezpośredniego wsparcia cen w formie dwukierunkowych kontraktów różnicowych zawęża zakres systemów bezpośredniego wsparcia cen, które państwa członkowskie mogą przyjąć w odniesieniu do odnawialnych źródeł energii, wsparcie to powinno ograniczać się do technologii niskoemisyjnych, nieopartych na paliwach kopalnych, charakteryzujących się niskimi i stabilnymi kosztami operacyjnymi oraz do technologii, które zazwyczaj nie zapewniają elastyczności systemu elektroenergetycznego, z wyłączeniem technologii, które znajdują się na wczesnym etapie wprowadzania na rynek. Jest to konieczne, aby rentowność technologii wytwarzania o wysokich kosztach marginalnych nie była zagrożona, oraz aby utrzymane zostały zachęty dla technologii, które mogą oferować systemowi elektroenergetycznemu elastyczność pod względem składania ofert na rynku energii elektrycznej w oparciu o ich koszty alternatywne.

Ponadto ograniczenie dotyczące wprowadzania systemów bezpośredniego wsparcia cen w formie dwukierunkowych kontraktów różnicowych **lub równoważnych mechanizmów służących osiągnięciu tych samych celów** nie powinno mieć zastosowania **do instalacji wytwarzających energię elektryczną ze źródeł odnawialnych wymienionych w art. 19b ust. 2 rozporządzenia (UE) 2019/943 o mocy zainstalowanej powyżej 1 MW, a powyżej 6 MW w przypadku projektu obywatelskiej społeczności energetycznej lub społeczności energetycznej działającej w zakresie energii odnawialnej, ani** do nowo powstających technologii, w przypadku których inne rodzaje systemów bezpośredniego wsparcia cen mogą skuteczniej zachęcać do stosowania tych technologii. Ograniczenie to powinno pozostawać bez uszczerbku dla ewentualnego wyłączenia małych instalacji i projektów demonstracyjnych na podstawie art. 4 ust. 3 dyrektywy (UE) 2018/2001 oraz uwzględniać specyfikę społeczności energetycznych działających w zakresie energii odnawialnej zgodnie z art. 22 ust. 7 tej dyrektywy.

- (33) Ze względu na potrzebę zapewnienia wytwórcom pewności regulacyjnej obowiązek stosowania przez państwa członkowskie systemów bezpośredniego wsparcia cen w odniesieniu do wytwarzania energii elektrycznej w formie dwukierunkowych kontraktów różnicowych powinien mieć zastosowanie wyłącznie do nowych inwestycji w wytwarzanie energii elektrycznej ze źródeł określonych w powyższym motywie **oraz jeżeli takie kontrakty zostaną zawarte po dniu ... [jeden rok od wejścia w życie niniejszego rozporządzenia zmieniającego].**
- (34) Dzięki wprowadzeniu górnego limitu dochodów rynkowych systemy bezpośredniego wsparcia cen w formie dwukierunkowych kontraktów różnicowych powinny stanowić dodatkowe źródło dochodów dla państw członkowskich w okresach wysokich cen energii. Aby bardziej złagodzić wpływ wysokich cen energii elektrycznej na wysokość otrzymywanych przez konsumentów rachunków za energię, państwa członkowskie powinny zapewnić, aby dochody uzyskiwane od wytwórców objętych systemami bezpośredniego wsparcia cen w formie dwukierunkowych kontraktów różnicowych były przekazywane końcowym odbiorcom energii elektrycznej, w tym gospodarstwom domowym, MŚP i odbiorcom przemysłowym, **ze szczególnym uwzględnieniem odbiorców wrażliwych i odbiorców dotkniętych lub zagrożonych ubóstwem energetycznym. Państwa członkowskie mogłyby również przeznaczać te**

dochody na zrekompensowanie kosztów systemów wsparcia, na wspieranie inwestycji na rzecz transformacji energetycznej sektora energii elektrycznej lub na wspieranie energochłonnych gałęzi przemysłu zagrożonych ucieczką emisji, jeżeli wykażą one znaczną redukcję emisji dzięki wysiłkom na rzecz dekarbonizacji zmierzającym ku osiągnięciu neutralności klimatycznej. W takim przypadku te energochłonne gałęzie przemysłu powinny dostarczyć plan transformacji, w którym przedstawią główne elementy tego procesu, chyba że plan taki już istnieje. Dochody powinny być rozdzielane według sprawiedliwej, przejrzystej i niedyskryminacyjnej metody. Redystrybucja dochodów powinna przebiegać w taki sposób, aby konsumenci nadal byli w pewnym stopniu narażeni na sygnał cenowy, co pozwoli ograniczyć zużycie w okresach, gdy ceny są wysokie lub przesunąć je do okresów, gdy ceny są niższe (są to zazwyczaj okresy o wyższym udziale energii wytwarzanej z OZE). Państwa członkowskie powinny dopilnować, aby redystrybucja dochodów na rzecz końcowych odbiorców energii elektrycznej nie miała wpływu na równe warunki działania i konkurencję między różnymi dostawcami.

- (35) Ponadto państwa członkowskie powinny zapewnić, aby systemy bezpośredniego wsparcia cen, niezależnie od ich formy, nie zagrażały wydajnemu, konkurencyjnemu i płynnemu funkcjonowaniu rynków energii elektrycznej, a jednocześnie utrzymać zachęty dla wytwórców do reagowania na sygnały rynkowe – w tym do zaprzestania wytwarzania, gdy ceny energii elektrycznej są niższe od kosztów operacyjnych – oraz zachęty dla odbiorców końcowych do zmniejszenia zużycia w okresie wysokich cen energii elektrycznej. Państwa członkowskie powinny dopilnować, aby systemy wsparcia nie stanowiły przeszkody dla rozwoju umów handlowych, takich jak PPA. *Przy opracowywaniu dwukierunkowych kontraktów różnicowych należy również uwzględnić kryteria lokalizacji. Dwukierunkowe kontrakty różnicowe powinny być skonstruowane w taki sposób, aby wsparcie udzielane na rzecz projektów dotyczących energii nie mogło ulec zmianie w sposób, który negatywnie wpłynąłby na prawa przyznane na jego podstawie lub naruszyłby finansową rentowność projektów już korzystających ze wsparcia. Powinny zapewniać przejrzystość warunków i utrzymywać skierowane do jednostek wytwarzania energii zachęty do prowadzenia działalności i do skutecznego uczestnictwa w rynkach energii elektrycznej. Nie powinny otrzymywać wsparcia na produkcję w żadnym okresie, w*

którym wartość rynkowa tej produkcji jest ujemna. Powinny minimalizować swój ewentualny negatywny wpływ na płynność rynków terminowych oraz zawierać klauzule dotyczące kar mające zastosowanie w przypadku przedterminowego rozwiązania umowy, przy jednoczesnym respektowaniu zasad określonych w art. 4 ust. 2 i w art. 4 ust. 3 akapit pierwszy i trzeci dyrektywy (UE) 2018/2001.

- (36) W związku z tym dwukierunkowe kontrakty różnicowe i umowy zakupu energii elektrycznej odgrywają uzupełniającą rolę, jeśli chodzi o przyspieszanie transformacji energetycznej i przynoszenie konsumentom korzyści z odnawialnych źródeł energii i energii niskoemisyjnej. Z zastrzeżeniem wymogów określonych w niniejszym rozporządzeniu państwa członkowskie powinny mieć swobodę decydowania, które instrumenty wykorzystają do osiągnięcia swoich celów w zakresie dekarbonizacji. Dzięki umowom PPA inwestorzy prywatni przyczyniają się do dodatkowego wykorzystania energii ze źródeł odnawialnych i niskoemisyjnych przy jednoczesnym utrzymaniu niskich i stabilnych cen energii elektrycznej w perspektywie długoterminowej. Analogicznie dzięki dwukierunkowym kontraktom różnicowym ten sam cel jest osiągnięty przez podmioty publiczne w imieniu konsumentów. Oba instrumenty są niezbędne do osiągnięcia unijnych celów w zakresie dekarbonizacji poprzez wykorzystanie energii odnawialnej i niskoemisyjnej, przy jednoczesnym zapewnieniu konsumentom korzyści płynących z wytwarzania energii elektrycznej po niskich kosztach.
- (37) Aby przyspieszyć wdrażanie odnawialnych źródeł energii, konieczne jest większe upowszechnienie rozwiązań w zakresie elastyczności, które zapewni włączenie OZE do sieci oraz sprawi, że system elektroenergetyczny i sieć będą mogły dostosować się do zmienności wytwarzania i zużycia energii elektrycznej w różnych horyzontach czasowych. Organy regulacyjne powinny okresowo oceniać potrzebę elastyczności **na poziomie krajowym, w tym potrzeby w zakresie elastyczności w obrębie przyszłego systemu elektroenergetycznego neutralnego emisyjnie**, w oparciu o dane przekazywane przez operatorów systemów przesyłowych i dystrybucyjnych **i po przeprowadzeniu konsultacji publicznych. ACER powinna dokonywać okresowej oceny potrzeb w zakresie elastyczności na poziomie Unii i sporządzać sprawozdanie na ten temat.** Ze względu na konieczność dekarbonizacji systemu energetycznego, przy ocenie potrzeb systemu elektroenergetycznego w zakresie elastyczności należy

uwzględniać wszystkie istniejące i planowane inwestycje w źródła elastyczności (w tym istniejące aktywa, które nie są jeszcze podłączone do sieci), takie jak elastyczne wytwarzanie energii elektrycznej, połączenia wzajemne, odpowiedź odbioru, magazynowanie energii lub produkcja paliw odnawialnych. Na tej podstawie państwa członkowskie powinny określić **orientacyjne, odrębne i wymierne krajowe cele dotyczące odpowiedzi odbioru i magazynowania energii**, co powinno również znaleźć odzwierciedlenie w ich zintegrowanych krajowych planach w dziedzinie energii i klimatu. **W świetle tych planów Komisja powinna ocenić spójność krajowych celów poszczególnych państw członkowskich i opracować unijną strategię w zakresie odpowiedzi odbioru i magazynowania energii, która będzie spójna z celami Unii w zakresie energii i klimatu na 2030 r.**

- (37a) **W przypadku najbardziej niezbędnego wdrożenia wytwarzania energii ze źródeł odnawialnych o zmiennej wydajności pełny potencjał zostanie osiągnięty dopiero po wdrożeniu dodatkowego magazynowania energii. Konieczne będzie zapewnienie większej elastyczności, stabilności i niezawodności przyszłego systemu energetycznego, aby osiągnąć cele rozporządzenia (UE) 2021/1119 i Europejskiego Zielonego Ładu. Magazynowanie energii może odegrać kluczową rolę w obecnym i przyszłym systemie energetycznym. Może pomóc w obniżeniu emisyjności gospodarki oraz w zwiększeniu wydajności i bezpieczeństwa dostaw energii dzięki zapewnieniu elastyczności, stabilności i niezawodności. Magazynowanie energii może również przyczynić się do obniżenia cen energii elektrycznej w godzinach szczytu i do zmniejszenia wahań cen energii elektrycznej oraz może umożliwić odbiorcom dostosowanie zużycia energii do cen i potrzeb.**
- (38) Aby osiągnąć krajowy cel dotyczący elastyczności niezwiązanej z kopalnymi źródłami energii, takiej jak odpowiedź odbioru i potrzeby inwestycyjne dotyczące magazynowania **energii**, państwa członkowskie mogą opracować lub przeprojektować mechanizmy zdolności wytwórczych w celu stworzenia ekologicznego i elastycznego mechanizmu zdolności wytwórczych. Państwa członkowskie, które stosują mechanizm zdolności wytwórczych zgodnie z obowiązującymi przepisami, powinny **rozważyć propagowanie udziału** elastyczności niezwiązanej z kopalnymi źródłami energii, takiej jak odpowiedź odbioru i magazynowanie **energii**, poprzez wprowadzenie w projekcie dodatkowych kryteriów lub cech.

- (39) Aby wspierać cele w zakresie ochrony środowiska, limit emisji CO₂, określony w art. 22 ust. 4 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/943, należy uznać za górną granicę. W związku z tym państwa członkowskie mogłyby ustanowić normy efektywności technicznej i limity emisji CO₂, które ograniczą możliwość udziału w mechanizmach zdolności wytwórczych do elastycznych, wolnych od paliw kopalnych technologii w pełnej zgodności z wytycznymi w sprawie pomocy państwa na ochronę klimatu i środowiska oraz cele związane z energią¹¹, które zachęcają państwa członkowskie do wprowadzania kryteriów ekologicznych do mechanizmów zdolności wytwórczych.
- (40) Ponadto jeżeli państwa członkowskie nie stosują mechanizmu zdolności wytwórczych lub jeżeli dodatkowe kryteria lub cechy w strukturze ich mechanizmu zdolności wytwórczych są niewystarczające do osiągnięcia krajowego celu w zakresie odpowiedzi odbioru i potrzeb inwestycyjnych dotyczących magazynowania *energii*, mogą one stosować systemy wsparcia elastyczności obejmujące płatności za dostępną zdolność wytwórczą elastyczności niezwiązanej z kopalnymi źródłami energii, takiej jak odpowiedź odbioru i magazynowanie *energii*.
- (40a) *Kryzys energetyczny pokazał, że potrzebne są elastyczne zapasowe moce wytwórcze, co jest tym bardziej zasadne w powiązaniu z coraz większym udziałem odnawialnych źródeł energii w koszyku energii elektrycznej lub gdy wzajemne połączenia w państwie członkowskim nie są wystarczająco rozwinięte. W związku z tym w trosce o ułatwienie absorpcji rosnącego udziału odnawialnych źródeł energii w systemie elektroenergetycznym mechanizmów mocy wytwórczych nie należy postrzegać jako stosowanych w ostateczności, jeżeli zostanie to określone w ocenie wystarczalności zasobów.***
- (41) W przypadku przyłączenia nowych instalacji wytwórczych i odbiorczych, w szczególności elektrowni wytwarzających energię ze źródeł odnawialnych, często występują opóźnienia w procedurach podłączania do sieci. Jedną z przyczyn takich opóźnień jest brak dostępnej przepustowości sieci w lokalizacji wybranej przez inwestora, co oznacza konieczność rozbudowy lub wzmocnienia sieci w celu

¹¹ Komunikat Komisji – Wytyczne w sprawie pomocy państwa na ochronę klimatu i środowiska oraz cele związane z energią z 2022 r. (Dz.U. C 80 z 18.2.2022, s. 1).

bezpiecznego podłączenia instalacji do systemu. Nowy wymóg dla operatorów systemów elektroenergetycznych, zarówno na poziomie przesyłu, jak i dystrybucji, dotyczący publikowania i aktualizacji informacji na temat przepustowości sieci dostępnej w ich obszarach eksploatacji przyczyniłby się do podejmowania decyzji przez inwestorów na podstawie informacji o dostępnej przepustowości sieci w ramach systemu, a tym samym do wymaganego szybszego wdrażania energii ze źródeł odnawialnych.

- (42) Ponadto, aby rozwiązać problem długiego czasu rozpatrywania wniosków o przyłączenie do sieci, operatorzy systemów przesyłowych i dystrybucyjnych powinni przekazywać użytkownikom systemu jasne i przejrzyste informacje na temat statusu i sposobu rozpatrywania ich wniosków o przyłączenie. Operatorzy systemów przesyłowych i dystrybucyjnych powinni starać się dostarczać takie informacje w terminie trzech miesięcy od złożenia wniosku. ***Operatorzy systemów przesyłowych i dystrybucyjnych powinni współpracować ze sobą, by udzielać jasnych i przejrzystych informacji o poziomie zainstalowanej mocy na własny użytek.***
- (43) Podczas kryzysu energetycznego konsumenci są narażeni na ekstremalną zmienność hurtowych cen energii i mają ograniczone możliwości uczestnictwa w rynku energii. W związku z tym wiele gospodarstw domowych boryka się z trudnościami ***finansowymi i nie jest w stanie płacić*** rachunków. Najbardziej poszkodowani są odbiorcy wrażliwi i osoby dotknięte ubóstwem energetycznym¹², ale gospodarstwa domowe o średnich dochodach również były narażone na takie trudności ***finansowe***. ***Wysokie ceny energii mają również negatywny wpływ na zdrowie konsumentów, ich dobrostan, włączenie społeczne i jakość życia. Wysokie ceny energii zniechęcają odbiorców do należytego ogrzewania lub chłodzenia swoich domów, a życie w takich warunkach powoduje zwiększone ryzyko dla zdrowia, np. związane z chorobami serca i układu oddechowego.*** Należy zatem zaktualizować prawa konsumentów i zasady ich ochrony, co umożliwi im czerpanie korzyści z transformacji energetycznej, doprowadzi do uniezależnienia rachunków za energię elektryczną od

¹² Niektóre grupy są bardziej zagrożone ubóstwem energetycznym lub bardziej podatne na negatywne skutki ubóstwa energetycznego, np. kobiety, osoby z niepełnosprawnościami, osoby starsze, dzieci i osoby należące do mniejszości rasowych lub etnicznych.

krótkoterminowych zmian cen na rynkach energii oraz przywrócenia równowagi między ryzykiem ponoszonym przez dostawców i przez konsumentów.

- (44) Konsumentci powinni mieć dostęp do szerokiej gamy ofert, tak aby mogli wybrać umowę odpowiadającą ich potrzebom. Dostawcy zawężili jednak zakres ofert, umowy w cenach stałych stały się rzadkością, a wybór ofert stał się ograniczony. Konsumentci powinni zawsze mieć możliwość wyboru przystępnej cenowo umowy **na dostawę energii elektrycznej** zawartej na czas określony w cenach stałych, **aby mieć zagwarantowane stabilne ceny przez cały czas obowiązywania umowy**, a dostawcy nie powinni jednostronnie zmieniać warunków **umowy ani jej wypowiedzieć** przed jej wygaśnięciem.
- (45) Jeżeli dostawcy nie dopilnują, aby ich portfel energii elektrycznej był w wystarczającym stopniu zabezpieczony, zmiany hurtowych cen energii elektrycznej mogą narazić ich na ryzyko finansowe, a upadłość dostawców może skutkować przeniesieniem kosztów na konsumentów i innych użytkowników sieci. Należy zatem dopilnować, **by państwa członkowskie przeprowadzały regularne testy warunków skrajnych, aby ocenić, czy dostawcy są odpowiednio zabezpieczeni** przy oferowaniu umów w cenach stałych. **Jeżeli liczba instrumentów zabezpieczających jest niewystarczająca, musi zostać stworzona odpowiednia strategia zabezpieczenia, w której** należy uwzględnić dostęp dostawców do własnej produkcji i jej kapitalizację, a także ich ekspozycję na zmiany cen na rynku hurtowym, **wielkość dostawcy i strukturę rynku**.
- (46) Konsumentci powinni mieć możliwość wyboru dostawcy, który oferuje im cenę i usługę najlepiej odpowiadające ich potrzebom. Postęp w technologii opomiarowania i opomiarowania podlicznikami w połączeniu z technologią informacyjno-komunikacyjną oznacza, że obecnie technicznie możliwe jest posiadanie wielu dostawców w jednym budynku. Jeżeli sobie tego życzą, odbiorcy powinni mieć możliwość skorzystania z tych możliwości wyboru oddzielnego dostawcy, w szczególności w przypadku energii elektrycznej do zasilania urządzeń takich jak pompy ciepła lub pojazdy elektryczne, które mają szczególnie wysokie zużycie energii elektrycznej lub które mogą również automatycznie zmieniać swoje zużycie w odpowiedzi na sygnały cenowe. **W tym celu odbiorcy powinni mieć możliwość posiadania więcej niż jednego punktu pomiarowego i rozliczeniowego objętego**

jednym punktem przyłączenia dla ich terenu. Niektóre systemy inteligentnych pomiarów mogą bezpośrednio obejmować więcej niż jeden punkt pomiarowy, a tym samym umożliwiać odbiorcom posiadanie jednocześnie więcej niż jednej umowy na dostawę energii elektrycznej. Ponadto w przypadku szybko reagujących specjalnych urządzeń pomiarowych, które są przymocowane do urządzeń o elastycznym, kontrolowanym obciążeniu lub wbudowane w takie urządzenia, odbiorcy końcowi mogą uczestniczyć w innych opartych na zachętach systemach odpowiedzi odbioru, które świadczą usługi w zakresie elastyczności na rynku energii elektrycznej oraz na rzecz operatorów systemów przesyłowych i dystrybucyjnych. Ogólnie rzecz biorąc, takie rozwiązania powinny przyczynić się do większego upowszechnienia odpowiedzi odbioru i wzmocnienia pozycji konsumentów, umożliwiając im większą kontrolę nad zużyciem energii i rachunkami, przy jednoczesnym zapewnieniu systemowi elektroenergetycznemu dodatkowej elastyczności pozwalającej sprostać wahaniom zapotrzebowania i podaży.

- (47) Ze względu na coraz większą złożoność ofert energetycznych i różne praktyki marketingowe konsumenci często nie są w stanie w pełni zrozumieć, na co się zgadzają. W szczególności brakuje jasności na temat sposobu ustalania ceny, warunków przedłużenia umowy, konsekwencji rozwiązania umowy lub powodów zmiany warunków przez dostawcę. W związku z tym kluczowe informacje na temat ofert energetycznych powinny być przekazywane konsumentom przez dostawców lub uczestników rynku zaangażowanych w agregację w sposób zwięzły i łatwo zrozumiały przed podpisaniem umowy.
- (48) Aby zapewnić ciągłość dostaw dla konsumentów w przypadku upadłości dostawcy, *jeżeli* państwa członkowskie *nie wyznaczyły jeszcze dostawcy z urzędu*, powinny *one* być zobowiązane do wyznaczenia dostawców z urzędu, którzy mogą być traktowani jako dostawcy usługi powszechnej. Takim dostawcą mógłby być dział sprzedaży przedsiębiorstwa zintegrowanego pionowo zajmującego się także dystrybucją, pod warunkiem że spełnia ono wymagania dotyczące rozdzielenia elementów działalności wynikające z art. 35 dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/944. Nie oznacza to jednak zobowiązania państw członkowskich do dostarczania energii po określonej ustalonej cenie minimalnej.

- (49) Dzielenie się energią może zapewnić odporność na wpływ wysokich i niestabilnych cen hurtowych na rachunki konsumentów za energię, wzmocnić pozycję szerszej grupy konsumentów, którzy w przeciwnym razie nie mogliby stać się odbiorcami aktywnymi ze względu na ograniczenia finansowe lub przestrzenne – np. odbiorców dotkniętych ubóstwem energetycznym i szczególnie wrażliwych – oraz może prowadzić do większego wykorzystania energii ze źródeł odnawialnych dzięki uruchomieniu dodatkowych inwestycji kapitału prywatnego i zróżnicowaniu ścieżek wynagrodzenia. Dzięki integracji odpowiednich sygnałów cenowych i instalacji magazynowych dzielenie się energią może pomóc w stworzeniu podstaw do wykorzystania potencjału elastyczności mniejszych odbiorców.
- (50) Odbiorcy aktywni, którzy posiadają, dzierżawią lub wynajmują instalacje magazynowe lub wytwórcze, powinni mieć prawo do dzielenia się nadwyżką produkcji, dzięki czemu inni odbiorcy mogliby stać się odbiorcami aktywnymi, lub prawo do dzielenia się energią ze źródeł odnawialnych wytwarzaną lub magazynowaną przez wspólnie dzierżawione, wynajmowane lub posiadane instalacje, bezpośrednio albo przez zewnętrznego pośrednika, **pod warunkiem że moc instalacji wytwarzającej energię odnawialną należącej do strony trzeciej nie przekracza 6 MW**. Uzgodnienia dotyczące dzielenia się energią opierają się na prywatnych porozumieniach między odbiorcami aktywnymi lub są organizowane za pośrednictwem osoby prawnej. Osoba prawna, która uwzględnia kryteria społeczności energetycznej działającej w zakresie energii odnawialnej zdefiniowanej w dyrektywie **■** (UE) 2018/2001 lub obywatelskiej społeczności energetycznej zdefiniowanej w dyrektywie **■** (UE) 2019/944, może dzielić się z członkami tych społeczności energią elektryczną wytworzoną w jednostkach, które są w ich pełnym posiadaniu. W ramach ochrony i upodmiotowienia pod względem dzielenia się energią należy zwrócić szczególną uwagę na konsumentów dotkniętych ubóstwem energetycznym i szczególnie wrażliwych.
- (51) Dzielenie się energią umożliwia zbiorowe zużycie wytworzonej we własnym zakresie lub magazynowanej energii elektrycznej wprowadzanej do sieci przez aktywnych odbiorców działających wspólnie. Państwa członkowskie powinny stworzyć odpowiednią infrastrukturę informatyczną, aby umożliwić administracyjne kojarzenie w określonych ramach czasowych zużycia z energią ze źródeł odnawialnych

wytworzoną we własnym zakresie lub magazynowaną do celów wyliczenia składnika „energia” rachunku za energię. Produkcja tych jednostek powinna być rozdzielana między zagregowane profile obciążenia konsumentów na podstawie statycznych, zmiennych lub dynamicznych metod obliczeniowych, które mogą być z góry określone lub uzgodnione przez odbiorców aktywnych. *Uczestniczący w dzieleniu się energią odbiorcy aktywni powinni ponosić odpowiedzialność finansową za niebilansowanie, które powodują w systemie elektroenergetycznym, czy to bezpośrednio, czy to za pośrednictwem podmiotu delegowanego zgodnie z art. 5 rozporządzenia (UE) 2019/943. Wszystkie prawa i obowiązki konsumentów określone w dyrektywie (UE) 2019/944 powinny mieć zastosowanie do odbiorców końcowych uczestniczących w systemach dzielenia się energią. Od gospodarstw domowych z zainstalowaną mocą wynoszącą do 10,8 kW w przypadku pojedynczego gospodarstwa domowego lub do 100 kW w przypadku budynków wielomieszkaniowych nie należy jednak wymagać wywiązywania się z obowiązków dostawców.*

- (52) Odbiorcy wrażliwi powinni być odpowiednio chronieni przed odłączeniem energii elektrycznej, *a ponadto* nie powinni być stawiani w sytuacji, w której byliby zmuszeni do odłączenia się od sieci. *Państwa członkowskie powinny zatem zakazać odłączania energii elektrycznej odbiorcom będącym gospodarstwami domowymi znajdującymi się w trudnej sytuacji i odbiorcom dotkniętym lub zagrożonym ubóstwem energetycznym, zapewniając jednocześnie zakaz odłączania w trakcie toczących się sporów sądowych lub pozasądowych między dostawcą a odbiorcami przez okres ośmiu tygodni. Państwa członkowskie powinny uzupełnić te prawa poprzez przyjęcie specjalnych środków na okres zimowy oraz sezon letni, aby umożliwić odbiorcom będącym gospodarstwami domowymi pomoc w zarządzaniu zużyciem i unikaniu wysokich rachunków rozliczeniowych.* Kluczowe znaczenie ma rola dostawców i wszystkich właściwych organów krajowych w określaniu odpowiednich środków, zarówno krótko-, jak i długoterminowych, które należy udostępnić odbiorcom wrażliwym w celu zarządzania ich zużyciem energii i jej kosztami, m.in. w drodze ścisłej współpracy z systemami zabezpieczenia społecznego.
- (53) Interwencje publiczne w zakresie ustalania cen za dostawy energii elektrycznej stanowią co do zasady środek zakłócający rynek. Takie interwencje mogą zatem być

realizowane jedynie jako obowiązki użyteczności publicznej i podlegają szczególnym warunkom. Na podstawie niniejszego rozporządzenia istnieje możliwość regulowanych cen, w tym cen poniżej kosztów, dla gospodarstw domowych dotkniętych ubóstwem energetycznym i znajdujących się w trudnej sytuacji, a w ramach środka przejściowego – dla wszystkich gospodarstw domowych i mikroprzedsiębiorstw. W czasach kryzysu, kiedy ceny hurtowe i detaliczne energii elektrycznej znacznie wzrastają, co ma negatywny wpływ na szerzej pojętą gospodarkę, państwom członkowskim należy dać możliwość tymczasowego rozszerzenia stosowania cen regulowanych również na MŚP. Zarówno w przypadku gospodarstw domowych, jak i MŚP należy tymczasowo zezwolić państwom członkowskim na **obniżenie cen energii elektrycznej oraz** ustalanie regulowanych cen poniżej kosztów, o ile nie powoduje to zakłóceń konkurencji między dostawcami, a dostawcy otrzymują rekompensatę za dostarczanie energii poniżej kosztów. Należy jednak zadbać o to, by taka regulacja cen była ukierunkowana i nie stwarzała zachęt do zwiększania zużycia. W związku z tym regulacja cen powinna być ograniczona do 80 % mediany zużycia w przypadku gospodarstw domowych, **do 100 % w przypadku odbiorców wrażliwych będących gospodarstwami domowymi** i do 70 % zużycia w poprzednim roku w przypadku MŚP. Komisja powinna określać, kiedy występuje kryzys związany z cenami energii elektrycznej, a co za tym idzie – kiedy taka możliwość ma zastosowanie. Komisja powinna również wyznaczać okres ważności tego ustalenia, podczas którego stosuje się tymczasowe przedłużenie cen regulowanych – może on wynosić maksymalnie jeden rok. W zakresie, w jakim którykolwiek ze środków przewidzianych w niniejszym rozporządzeniu stanowi pomoc państwa, przepisy dotyczące takich środków pozostają bez uszczerbku dla stosowania art. 107 i 108 TFUE. **Ogłoszenie regionalnego lub ogólnounijnego kryzysu związanego z cenami energii elektrycznej powinno w każdym przypadku zapewniać równe szanse we wszystkich państwach członkowskich, których dotyczy decyzja, tak aby uniknąć nadmiernych zakłóceń na rynku wewnętrznym.**

- (54) Środki przewidziane w niniejszym rozporządzeniu pozostają również bez uszczerbku dla stosowania dyrektywy 2014/65/UE, rozporządzenia (UE) 2016/1011 i rozporządzenia (UE) 648/2012.

- (55) Należy odpowiednio zmienić rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/942, rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/943, dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/944 oraz dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/2001.
- (56) Ponieważ cele niniejszego rozporządzenia nie mogą zostać osiągnięte w sposób wystarczający przez państwa członkowskie, natomiast możliwe jest ich lepsze osiągnięcie na poziomie Unii, może ona podjąć działania zgodnie z zasadą pomocniczości określoną w art. 5 Traktatu o Unii Europejskiej. Zgodnie z zasadą proporcjonalności, określoną w tym artykule, niniejsze rozporządzenie nie wykracza poza to, co jest konieczne do osiągnięcia tych celów,

PRZYJMUJĄ NINIEJSZE ROZPORZĄDZENIE:

Artykuł 1

Zmiany w rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/943 z dnia 5 czerwca 2019 r. w sprawie rynku wewnętrznego energii elektrycznej

W rozporządzeniu (UE) 2019/943 wprowadza się następujące zmiany:

- 1) w art. 1 wprowadza się następujące zmiany:

-a) lit. a) otrzymuje brzmienie:

„a) określenie podstaw efektywnego osiągnięcia celów unii energetycznej i celu osiągnięcia neutralności klimatycznej najpóźniej do 2050 r., a w szczególności ram dotyczących klimatu i energii na rok 2030, przez umożliwienie wysyłania sygnałów rynkowych z myślą o zwiększonej efektywności, większym udziale odnawialnych źródeł energii, bezpieczeństwie dostaw, elastyczności, zgodności z zasadami zrównoważonego rozwoju, obniżaniu emisyjności oraz innowacyjności;”;

a) lit. b) otrzymuje brzmienie:

„b) określenie podstawowych zasad dobrze funkcjonujących, zintegrowanych rynków energii elektrycznej, które umożliwiają wszystkim dostawcom zasobów i odbiorcom energii elektrycznej dostęp do rynku bez dyskryminacji, stwarzają warunki rozwoju rynków

terminowych energii elektrycznej, aby umożliwić dostawcom i odbiorcom zabezpieczanie się lub ochronę przed ryzykiem przyszłej zmienności cen energii elektrycznej, wzmacniają pozycję konsumentów **i chronią ich, zapewniają równe warunki działania dla instalacji rozproszonego wytwarzania energii ze źródeł odnawialnych należących do obywateli i społeczności energetycznych**, zapewniają konkurencyjność na rynku światowym, zwiększają **bezpieczeństwo dostaw i** elastyczność poprzez odpowiedź odbioru, magazynowanie energii, **dzielenie się energią** i inne rozwiązania w zakresie elastyczności opartej na źródłach niekopalnych, zapewniają efektywność energetyczną, ułatwiają agregację rozproszonego popytu i podaży, a także umożliwiają integrację rynkową i sektorową oraz oparte na zasadach rynkowych wynagradzanie wytwarzania energii elektrycznej ze źródeł odnawialnych;”;

ba) uwzględnienie sektora elektroenergetycznego jako kluczowego elementu zintegrowanego planowania i eksploatacji systemu energetycznego jako całości, z uwzględnieniem poszczególnych nośników energii, aby świadczyć społeczeństwu przystępne cenowo, niezawodne i zasobooszczędne usługi energetyczne po możliwie najniższych kosztach;”;

b) dodaje się **punkty** w brzmieniu:

„e) wspieranie długoterminowych inwestycji w wytwarzanie energii ze źródeł odnawialnych i **elastyczność, w tym magazynowanie energii, oraz zapewnienie przystępności cenowej rachunków za energię konsumentów** i umożliwienie konsumentom zmniejszenia zależności ich rachunków za energię od wahań krótkoterminowych cen na rynku energii elektrycznej, w szczególności cen paliw kopalnych w perspektywie średnio- i długoterminowej;

ea) ustanowienie ram przyjmowania środków mających na celu rozwiązanie kryzysu związanego z cenami energii elektrycznej;

eb) zapewnienie realizacji wystarczających inwestycji w sieć i zdolności do

magazynowania, aby sprostać wyzwaniom związanym z coraz większym udziałem wytwarzania energii elektrycznej ze zmiennych odnawialnych źródeł energii i ogólnym wzrostem wykorzystania energii elektrycznej.”;

2) w art. 2 dodaje się punkty w brzmieniu:

- „72) »godzina szczytu« oznacza godzinę *w ciągu dnia, określoną na podstawie prognoz operatorów systemów przesyłowych oraz, w stosownych przypadkach, wyznaczonych operatorów rynku energii elektrycznej*, o najwyższym zużyciu energii elektrycznej w połączeniu z niskim poziomem energii elektrycznej wytwarzanej z odnawialnych źródeł energii, z uwzględnieniem wymian międzystrefowych;
- 73) »wygładzanie profilu zapotrzebowania« oznacza zdolność uczestników rynku do ograniczenia zużycia energii elektrycznej z *sieci* w godzinach szczytu określonych przez operatora systemu **■** ;
- 74) »produkt wygładzający profil zapotrzebowania« oznacza produkt rynkowy, za pośrednictwem którego uczestnicy rynku mogą zapewniać operatorom systemów **■** wygładzanie profilu zapotrzebowania;
-
- 76) »dwukierunkowy kontrakt różnicowy« oznacza umowę podpisaną między operatorem jednostki wytwarzania energii a kontrahentem, zazwyczaj podmiotem publicznym, która zapewnia **■** ochronę minimalnego wynagrodzenia *i* ograniczenie nadmiernego wynagrodzenia;
- 77) „umowa zakupu energii elektrycznej” lub „PPA” oznacza umowę, na mocy której osoba fizyczna lub prawna zgadza się na zakup energii elektrycznej od wytwórcy energii elektrycznej;
- 78) »dochód rynkowy« oznacza osiągnięty dochód, który wytwórca energii elektrycznej uzyskuje w zamian za sprzedaż i dostawę energii elektrycznej **lub za świadczenie innych usług związanych z systemem energetycznym** w Unii, niezależnie od formy umownej, w jakiej taka wymiana ma miejsce, z **uwzględnieniem umów zakupu energii elektrycznej i innych operacji zabezpieczających przed wahaniami na hurtowym rynku energii elektrycznej**

oraz z wyłączeniem wszelkiego wsparcia udzielanego przez państwa członkowskie;

- 78a) »rozliczenie« oznacza płatność, która jest dokonywana i otrzymywana między kontrahentami w zamian za dostawę i odbiór energii elektrycznej w stosownych przypadkach, po wypełnieniu odpowiednich obowiązków kontrahentów wynikających z co najmniej jednej transakcji rozliczeniowej;**
- 79) »specjalne urządzenie pomiarowe« oznacza urządzenie *połączone ze sprzętem lub do niego* dołączone, które *zapewnia* usługi w zakresie odpowiedzi odbioru lub elastyczności na rynku energii elektrycznej lub operatorom systemów przesyłowych i dystrybucyjnych, lub w taki sprzęt wbudowane, *i które umożliwia pomiar wielkości świadczonych usług w zakresie odpowiedzi odbioru i elastyczności;***
- 79a) »system regulacji mocy« lub »PCS« oznacza system lub urządzenie, który elektronicznie ogranicza lub kontroluje prądy przemiennie w stanie ustalonym lub prądy stałe do programowalnego limitu lub poziomu;**
- 79b) »elastyczna umowa przyłączeniowa« oznacza zestaw z góry określonych zasad i wymogów dotyczących szybkiego przyłączenia mocy elektrycznej do sieci, który to zestaw obejmuje umowę dotyczącą ograniczenia i kontroli importu energii elektrycznej z sieci przesyłowej i dystrybucyjnej i jej eksportu do tej sieci;**
- 80) »elastyczność« oznacza zdolność systemu elektroenergetycznego do dostosowania się do zmienności modeli wytwarzania i zużycia oraz dostępności sieci w odpowiednich przedziałach czasowych rynku;**
- 80a) »operator rynku dnia bieżącego« oznacza każdego NEMO, giełdę energii elektrycznej lub inny podmiot, który przyjmuje oferty kupna i sprzedaży produktów rynku dnia bieżącego lub produktów o zasadniczo takich samych cechach jak produkty rynku dnia bieżącego od uczestników rynku przed czasem zamknięcia bramki dla międzyobszarowego rynku dnia bieżącego lub po tym czasie;**
- 80b) »przedział czasowy rynku dnia bieżącego« oznacza przedział czasowy rynku energii elektrycznej od czasu otwarcia bramki dla jednolitego łączenia rynku**

dnia bieżącego do najpóźniejszego momentu, w którym obrót dnia bieżącego jest dozwolony w danym obszarze rynkowym, w tym okresy po czasie zamknięcia bramki dla międzyobszarowego rynku dnia bieżącego;

80c) »przedział czasowy rynku dnia następnego« oznacza przedział czasowy rynku energii elektrycznej od czasu otwarcia bramki dla jednolitego łączenia rynku dnia następnego do momentu opublikowania wyników jednolitego łączenia rynku dnia następnego;»;

3) w art. 7 wprowadza się następujące zmiany:

a) ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Operatorzy systemów przesyłowych oraz NEMO **■** wspólnie organizują zarządzanie zintegrowanymi rynkami dnia następnego i dnia bieżącego zgodnie z rozporządzeniem (UE) 2015/1222. Operatorzy systemów przesyłowych oraz NEMO współpracują na poziomie Unii lub, jeżeli jest to bardziej odpowiednie, na poziomie regionalnym w celu maksymalizacji efektywności i skuteczności obrotu energią elektryczną na rynkach dnia następnego i dnia bieżącego w Unii. Obowiązek współpracy pozostaje bez uszczerbku dla stosowania unijnego prawa konkurencji. W ramach swoich funkcji związanych z obrotem energią elektryczną operatorzy systemów przesyłowych oraz NEMO podlegają nadzorowi regulacyjnemu ze strony organów regulacyjnych zgodnie z art. 59 dyrektywy (UE) 2019/944 oraz ACER zgodnie z art. 4 i 8 rozporządzenia (UE) 2019/942 **oraz obowiązkom w zakresie przejrzystości i skutecznego nadzoru nad manipulacjami na rynku określonym w rozporządzeniu ... [REMIT II].**»;

b) w ust. 2 wprowadza się następujące zmiany:

(i) lit. c) otrzymuje brzmienie:

„c) maksymalizują możliwości udziału wszystkich uczestników rynku w obrocie międzystrefowym i wewnątrzstrefowym w niedyskryminujący sposób i w czasie jak najbardziej zbliżonym do czasu rzeczywistego między wszystkimi obszarami rynkowymi i w ich obrębie;»;

(ii) dodaje się lit. ca) w brzmieniu:

„ca) są zorganizowane w taki sposób, aby zapewnić podział płynności pomiędzy wszystkich NEMO, zarówno w odniesieniu do obrotu międzystrefowego, jak i wewnątrzstrefowego; w szczególności NEMO składają wszystkie zlecenia dotyczące produktów dnia następnego i dnia bieżącego w ramach jednolitego łączenia rynków dnia następnego i dnia bieżącego do najpóźniejszego momentu, w którym obrót na rynkach dnia następnego lub dnia bieżącego jest dozwolony w danym obszarze rynkowym. NEMO nie organizują obrotu produktami dnia następnego i dnia bieżącego ani produktami o podobnych cechach poza jednolitym łączeniem rynków dnia następnego i dnia bieżącego. Obowiązek ten ma zastosowanie do NEMO oraz do przedsiębiorstw, które bezpośrednio lub pośrednio sprawują kontrolę nad NEMO lub posiadają jakiegokolwiek prawa wobec niego;”;

(iia) lit. f) otrzymuje brzmienie:

„f) są przejrzyste i, w stosownych przypadkach, zapewniają informacje w podziale na jednostki wytwórcze, a jednocześnie zapewniają poufność szczególnie chronionych informacji handlowych oraz zapewniają anonimowość obrotu;”;

4) dodaje się art. 7a i 7b w brzmieniu:

„Artykuł 7a

Produkt wygładzający profil zapotrzebowania

1. *Do grudnia 2024 r. ACER, po konsultacji z ENTSO energii elektrycznej oraz organizacją OSD UE, przeprowadzi ocenę możliwości udzielania przez operatorów systemów zamówień na produkty wygładzające profil zapotrzebowania, aby osiągnąć zmniejszenie zapotrzebowania na energię elektryczną i niższą jej cenę w godzinach szczytu. W ocenie tej należy uwzględnić to, że produkty te nie mogą zakłócić funkcjonowania rynku energii elektrycznej oraz nie mogą spowodować przekierowania usług odpowiedzi odbioru na produkty wygładzające profil zapotrzebowania. W ocenie tej uwzględnia się również szczególny rozwój sytuacji w danym kraju*

i ocenia możliwość zamawiania produktów wygładzających profil zapotrzebowania w normalnych warunkach oraz w sytuacji kryzysu związanego z cenami energii elektrycznej, ogłoszonego zgodnie z art. 66a dyrektywy ... [zmieniona dyrektywa w sprawie struktury rynku energii elektrycznej]. W stosownych przypadkach Komisja przedkłada wniosek ustawodawczy dotyczący zmiany niniejszego rozporządzenia w celu wprowadzenia produktów wygładzających profil zapotrzebowania poza sytuacjami kryzysu związanego z cenami energii elektrycznej.

2. *W przypadku gdy Komisja przyjęła decyzję ogłaszającą kryzys związany z cenami energii elektrycznej zgodnie z art. 66a dyrektywy ... [zmieniona dyrektywa w sprawie struktury rynku energii elektrycznej] oraz biorąc pod uwagę wyniki oceny Agencji, o której mowa w ust. 1, lub istniejących ocen do czasu przeprowadzenia tej ostatniej, operatorzy systemów mogą, w okresie stosowania tej decyzji, zamawiać produkty wygładzające profil zapotrzebowania w celu zmniejszenia zapotrzebowania na energię elektryczną i jej ceny w godzinach szczytu.*

*W przypadku gdy operatorzy systemów zamierzają zamówić produkt wygładzający profil zapotrzebowania, przedkładają organowi regulacyjnemu danego państwa członkowskiego propozycję zawierającą określenie wielkości produktu wygładzającego profil zapotrzebowania **oraz** warunki jego zamówienia **i aktywacji**. Propozycja **danego** operatora systemu musi spełniać następujące wymogi:*

- a) *określenie wielkości produktu wygładzającego profil zapotrzebowania opiera się na analizie zapotrzebowania na dodatkową usługę zapewniającą bezpieczeństwo dostaw. Analiza ta uwzględnia **wpływ na rynek produktu wygładzającego profil zapotrzebowania, oczekiwane koszty i korzyści oraz** obiektywne i przejrzyste kryteria stabilności sieci zatwierdzone przez organ regulacyjny. Przy określaniu wielkości uwzględnia się prognozę zapotrzebowania, prognozę dotyczącą energii elektrycznej wytwarzanej z odnawialnych źródeł energii oraz prognozę dotyczącą innych źródeł elastyczności w systemie, **takich jak magazynowanie energii**. Określenie wielkości produktu*

wygładzającego profil zapotrzebowania jest *przejrzyste*, *przeprowadzone po konsultacji z uczestnikami rynku i* ograniczone do zapewnienia, aby *prognozowane koszty nie przekroczyły oczekiwanych korzyści wynikających* z tego produktu *oraz aby nie prowadził on do wzrostu emisji gazów cieplarnianych z systemu energetycznego w chwili jego aktywacji*;

- b) udzielanie zamówień na produkt wygładzający profil zapotrzebowania opiera się na obiektywnych, przejrzystych i niedyskryminujących kryteriach *rynkowych* oraz ogranicza się do odpowiedzi odbioru; *nie może ono uniemożliwiać uczestniczącym aktywom dostępu do innych rynków*;
- c) udzielanie zamówień na produkt wygładzający profil zapotrzebowania odbywa się w drodze konkurencyjnej procedury przetargowej, *która może mieć charakter ciągły*, a wybór dokonywany jest na podstawie najniższego kosztu spełnienia wcześniej określonych kryteriów technicznych i środowiskowych *i umożliwia skuteczny udział drobnych konsumentów, bezpośrednio lub w drodze agregacji*;
- ca) *minimalna wielkość oferty wynosi 100 kW, w tym w ramach agregacji*;
- d) umowy dotyczące produktu wygładzającego profil zapotrzebowania nie mogą być zawierane wcześniej niż *tydzień* przed jego aktywacją **■** ;
- e) aktywacja produktu wygładzającego profil zapotrzebowania nie może zmniejszać międzyobszarowych zdolności przesyłowych;
- f) aktywacja produktu wygładzającego profil zapotrzebowania następuje po zamknięciu rynku dnia następnego i przed rozpoczęciem funkcjonowania rynku bilansującego;
- g) produkt wygładzający profil zapotrzebowania nie może powodować rozpoczęcia wytwarzania ulokowanego za punktem pomiarowym.

3. Rzeczywiste zmniejszenie zużycia wynikające z aktywacji produktu wygładzającego profil zapotrzebowania mierzy się w stosunku do poziomu

bazowego odzwierciedlającego przewidywane zużycie energii elektrycznej bez aktywacji produktu wygładzającego profil zapotrzebowania. *W przypadku gdy operator systemu podejmuje decyzję o zamówieniu produktu wygładzającego profil zapotrzebowania zgodnie z ust. 2 akapit drugi niniejszego artykułu, opracowuje metodę określania poziomu bazowego w porozumieniu z uczestnikami rynku i zgodnie z art. 23 dyrektywy (UE) 2019/944 oraz procedurami określonymi w kodeksie sieci przyjętym na podstawie art. 59 i przedkłada ją organowi regulacyjnemu do zatwierdzenia. W przypadku gdy propozycja, o której mowa w ust. 2 akapit drugi niniejszego artykułu, nie spełnia wymogów określonych w tym akapicie, organ regulacyjny zwraca się do operatora systemu o zmianę propozycji.*

Artykuł 7b

Specjalne urządzenie pomiarowe

1. *Bez uszczerbku dla art. 19 dyrektywy (UE) 2019/944 państwa członkowskie zezwalają klientom i uczestnikom rynku, w tym niezależnym agregatorom, za wyraźną zgodą i w imieniu właścicieli i użytkowników, operatorom systemów przesyłowych i operatorom systemów dystrybucyjnych na wykorzystywanie i dostęp do danych pochodzących ze specjalnych urządzeń pomiarowych na potrzeby obserwowalności, rozliczania usług w zakresie odpowiedzi odbioru i elastyczności oraz dzielenia się energią, w tym z systemów odpowiedzi odbioru i magazynowania energii, zgodnie z obowiązującymi unijnymi przepisami dotyczącymi ochrony danych i prywatności, w szczególności rozporządzeniem (UE) 2016/679. Dane takie mogą być wykorzystywane do celów badawczych, pod warunkiem że zostały zagregowane i zanonimizowane.*
2. Państwa członkowskie ustanawiają zharmonizowane wymogi dotyczące procedury walidacji danych ze specjalnego urządzenia pomiarowego w celu kontroli i zapewnienia jakości i spójności odpowiednich danych, a także interoperacyjności nowych dedykowanych urządzeń pomiarowych zainstalowanych po ... [data wejścia w życie niniejszego rozporządzenia

zmieniającego], zgodnie z art. 23 dyrektywy (UE) 2019/944 i procedurami określonymi w kodeksie sieci przyjętym na podstawie art. 59 ust. 1 lit. e) niniejszego rozporządzenia oraz z uwzględnieniem odpowiednich przepisów Unii dotyczących przyrządów pomiarowych.

2a. W przypadku gdy planuje się interwencje w zakresie elastyczności przy użyciu takich specjalnych urządzeń pomiarowych, informuje się o tym operatorów systemów, aby zapewnić stabilność systemu elektroenergetycznego.

5) w art. 8 wprowadza się następujące zmiany:

a) ust. 1 otrzymuje brzmienie:

*„NEMO umożliwiają uczestnikom rynku obrót energią elektryczną w czasie jak najbardziej zbliżonym do czasu rzeczywistego i przynajmniej do czasu zamknięcia bramki dla międzystrefowego rynku dnia bieżącego. **Od** dnia 1 stycznia 2026 r. czas zamknięcia bramki dla międzystrefowego rynku dnia bieżącego **nie może nastąpić wcześniej niż** 30 minut przed czasem rzeczywistym, **pod warunkiem że środek ten nie doprowadzi do wzrostu emisji gazów cieplarnianych. Organy regulacyjne mogą, na wniosek właściwego operatora systemu przesyłowego, przyznać odstępstwo od tego wymogu do dnia 1 stycznia 2029 r. Wniosek ten zawiera:***

- a) ocenę skutków, przygotowaną we współpracy z NEMO i uwzględniającą informacje zwrotne od uczestników rynku, zgodnie z art. 9 rozporządzenia (UE) 2015/1222, wykazującą negatywny wpływ takiego środka na bezpieczeństwo krajowego systemu elektroenergetycznego, oszczędność kosztową, integrację energii odnawialnej i emisje gazów cieplarnianych; oraz*
- b) plan działania mający na celu skrócenie czasu zamknięcia bramki dla międzystrefowego rynku dnia bieżącego do 30 minut do dnia 1 stycznia 2029 r.*

Organy regulacyjne mogą, na wniosek właściwego operatora systemu przesyłowego, przyznać dalsze odstępstwo od wymogu określonego w akapicie pierwszym maksymalnie na okres dwóch lat od upływu okresu, o

którym mowa w akapicie drugim. Wniosek właściwego operatora systemu przesyłowego przedkładany jest organowi regulacyjnemu wnioskującego operatora systemu przesyłowego, ENTSO energii elektrycznej i ACER do dnia 1 stycznia 2029 r. i zawiera:

- a) nową ocenę skutków uzasadniającą potrzebę dalszego odstępstwa, w oparciu o zagrożenia dla bezpieczeństwa krajowego systemu elektroenergetycznego, efektywność kosztową, integrację energii odnawialnej i emisje gazów cieplarnianych, z uwzględnieniem informacji zwrotnych od uczestników rynku i NEMO; oraz*
- b) zmieniony plan działania na rzecz skrócenia czasu zamknięcia bramki dla międzystrefowego rynku dnia bieżącego do 30 minut w ciągu dwóch lat od wygaśnięcia pierwszego okresu odstępstwa.*

ACER wydaje opinię w sprawie transgranicznych skutków odstępstw, o których mowa w akapicie drugim i trzecim, w terminie sześciu miesięcy od otrzymania wniosku o takie odstępstwa. Zainteresowany organ regulacyjny uwzględnia tę opinię przed podjęciem decyzji w sprawie wniosku o odstępstwo.

Do dnia 1 grudnia 2027 r. Komisja, po konsultacji z NEMO, ENTSO energii elektrycznej, ACER i odpowiednimi zainteresowanymi stronami, przedkłada Parlamentowi Europejskiemu i Radzie sprawozdanie oceniające wykonalność i praktyczne rozwiązania mające na celu dalsze skrócenie czasu zamknięcia bramki dla międzyobszarowego rynku, aby umożliwić uczestnikom rynku obrót energią w czasie jak najbardziej zbliżonym do rzeczywistego. W sprawozdaniu tym należy uwzględnić wpływ na bezpieczeństwo systemu elektroenergetycznego, oszczędność kosztową, korzyści dla integracji energii odnawialnej i redukcji emisji gazów cieplarnianych.”;

- b) ust. 3 otrzymuje brzmienie:
„NEMO udostępniają produkty przeznaczone do obrotu na rynkach dnia następnego i dnia bieżącego, których wielkość jest na tyle mała, przy minimalnej wielkości ofert wynoszącej 100 kW lub mniej, aby umożliwić

skuteczny udział w obrocie odpowiedzi odbioru ■ , magazynowania energii i energii wytwarzanej na niewielką skalę z odnawialnych źródeł, w tym bezpośredni udział odbiorców, *między innymi w drodze agregacji.*”;

6) art. 9 otrzymuje brzmienie:

„Artykuł 9

Rynki terminowe

- 1. *Do dnia ... [sześć miesięcy od dnia wejścia w życie niniejszego rozporządzenia zmieniającego] operatorzy systemów przesyłowych wydają długoterminowe prawa przesyłowe lub mogą dysponować równoważnymi środkami, aby umożliwić uczestnikom rynku, w tym właścicielom jednostek wytwarzania energii wykorzystujących energię odnawialną, zabezpieczenie się przed ryzykiem zmiany cen poza granicami obszaru rynkowego. Długoterminowe prawa przesyłowe przydziela się zgodnie z rozporządzeniem (UE) 2016/1719 regularnie w przejrzysty i niedyskryminacyjny sposób na zasadach rynkowych wraz z zakresem terminów zapadalności maksymalnie do co najmniej trzech kolejnych lat. Częstotliwość alokacji długoterminowych międzyobszarowych zdolności przesyłowych musi sprzyjać sprawnemu funkcjonowaniu rynku terminowego. Operatorzy systemów przesyłowych opracowują podejście służące zwiększeniu wolumenu międzyobszarowych zdolności przesyłowych na rynkach terminowych i płynności.***
- 1a. *Do dnia ... [12 miesięcy od dnia wejścia w życie niniejszego rozporządzenia zmieniającego] Komisja, po konsultacji z ENTSO energii elektrycznej i odpowiednimi zainteresowanymi stronami rynkowymi, przeprowadza ocenę ewentualnego wdrożenia praktycznych rozwiązań zaspokajających potrzeby uczestników rynku związane z zabezpieczeniem. Ocena ta obejmuje co najmniej następujące elementy:***
- a) *częstotliwość aukcji długoterminowych praw przesyłowych;***
 - b) *odpowiednie terminy zapadalności produktów w odniesieniu do praw do transmisji przedłużone do co najmniej trzech lat;***
 - c) *możliwości rozwoju rynku wtórnego;***

- d) przyjęcie produktów takich jak zobowiązania w zakresie finansowych praw przesyłowych;*
- e) zwiększenie pewności inwestorów i stabilności cen konsumenckich;*
- f) proces pełnego zwrotu kosztów, aby zaradzić wszelkiemu ryzyku finansowemu i stratom wynikającym z tych dodatkowych środków zapewnionych przez organ regulacyjny;*
- g) harmonogram realizacji.*

1. Do dnia ... *[18 miesięcy od dnia wejścia w życie niniejszego rozporządzenia zmieniającego] Komisja*, po konsultacji z *ACER, ENTSO energii elektrycznej i ESMA*, w tym z innymi odpowiednimi zainteresowanymi stronami, *przedkłada Parlamentowi Europejskiemu i Radzie ocenę wpływu* ustanowienia regionalnych wirtualnych centrów rynku terminowego *na funkcjonowanie rynków energii elektrycznej oraz, w stosownych przypadkach, dokonuje przeglądu rozporządzenia Komisji (UE) 2016/1719 zgodnie z art. 59 ust. 1. Ta ocena skutków dotyczy między innymi:*

- a) określenia wpływu regionalnych wirtualnych centrów przynajmniej na rynki terminowe, operatorów systemów przesyłowych, uczestników rynku i odbiorców końcowych, a także potencjalnych korzyści i wad, jakie przyniosłyby regionalne wirtualne centra w porównaniu z istniejącym modelem obszarowym;*
- a) określenia odpowiedniego zakresu geograficznego regionalnych wirtualnych centrów rynku terminowego, w tym obszarów rynkowych tworzących te centra oraz konkretnego stanu obszarów rynkowych należących do co najmniej dwóch wirtualnych centrów, w celu zmaksymalizowania korelacji cenowej między cenami referencyjnymi a cenami na obszarach rynkowych stanowiących regionalne wirtualne centra;*
- aa) należytego uwzględnienia poziomu międzysystemowych połączeń elektroenergetycznych państw członkowskich, w szczególności tych, które nie osiągnęły celów w zakresie połączeń międzysystemowych*

określonych na rok 2020 i 2030 w art. 4 lit. d) pkt 1 rozporządzenia (UE) 2018/1999;

- b) *oceny metody* obliczania cen referencyjnych dla *regionalnych* wirtualnych centrów w celu zmaksymalizowania korelacji między ceną referencyjną a cenami obszarów rynkowych stanowiących *regionalne* wirtualne centrum ■ na *podstawie* wcześniej określonych obiektywnych *kryteriów*;
- c) *zawarcia definicji* finansowych długoterminowych praw przesyłowych z obszarów rynkowych do *regionalnych* wirtualnych centrów *jako zobowiązań finansowych umożliwiającym uczestnikom rynku zabezpieczenie ich ekspozycji na dodatnie i ujemne spready cenowe, w tym w odniesieniu do wolumenów i terminów zapadalności oraz konieczność oferowania obrotu długoterminowymi prawami przesyłowymi między każdym obszarem rynkowym a regionalnym wirtualnym centrum*;
- d) *sposobu maksymalizacji* możliwości obrotu produktami zabezpieczającymi, które odnoszą się do *regionalnych* wirtualnych centrów ■, a także długoterminowymi prawami przesyłowymi z obszarów rynkowych do *regionalnych* wirtualnych centrów;
- da) *określenia sposobu, w jaki wspólna platforma alokacji, o której mowa w ust. 3, oferuje alokację i ułatwia obrót długoterminowymi prawami przesyłowymi*;
- db) *zawarcia orientacyjnego procesu wdrażania.*

■

- 3. Wspólna platforma alokacji ustanowiona zgodnie z rozporządzeniem (UE) 2016/1719 *działa jako podmiot oferujący alokację i ułatwiający obrót długoterminowymi prawami przesyłowymi w imieniu operatorów systemów przesyłowych. Platforma ta* przyjmuje formę prawną, o której mowa w załączniku II do dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2017/1132.

4. Wspólna platforma alokacji:
- a) oferuje obrót długoterminowymi prawami przesyłowymi między każdym obszarem rynkowym *i, w stosownych przypadkach* wirtualnym centrum regionalnym; w przypadku gdy dany obszar rynkowy nie jest częścią wirtualnego centrum, może on wydać finansowe długoterminowe prawa przesyłowe na rzecz wirtualnego centrum lub innych obszarów rynkowych, które stanowią część tego samego regionu wyznaczania zdolności przesyłowych;
 - b) alokuje długoterminowe międzyobszarowe zdolności przesyłowe regularnie oraz w sposób przejrzysty, oparty na zasadach rynkowych i niedyskryminujący; częstotliwość alokacji długoterminowych międzyobszarowych zdolności przesyłowych musi sprzyjać sprawnemu funkcjonowaniu rynku terminowego;
 - c) oferuje obrót finansowymi prawami przesyłowymi, które umożliwiają posiadaczom tych finansowych praw przesyłowych likwidację ekspozycji na dodatnie i ujemne spready cenowe, z częstymi terminami zapadalności maksymalnie do co najmniej trzech kolejnych lat.
5. Jeżeli organ regulacyjny uzna, *na podstawie oceny, o której mowa w ust. 1 niniejszego artykułu*, że uczestnicy rynku mają niewystarczające możliwości zabezpieczenia, oraz po konsultacji z odpowiednimi właściwymi organami rynków finansowych w przypadku gdy rynki terminowe dotyczą instrumentów finansowych zdefiniowanych w art. 4 ust. 1 pkt 15 *dyrektywy (UE) 2014/65, organy regulacyjne mogą* zażądać od giełd energii elektrycznej lub operatorów systemów przesyłowych wdrożenia dodatkowych środków, takich jak działalność animatora rynku, w celu poprawy płynności rynku terminowego. Operatorom rynku przysługuje – z zastrzeżeniem zgodności z unijnym prawem konkurencji oraz z dyrektywą 2014/65/UE i rozporządzeniami (UE) nr 648/2012 i (UE) nr 600/2014 – swoboda w opracowywaniu terminowych instrumentów zabezpieczających, w tym długoterminowych instrumentów zabezpieczających, aby zapewnić uczestnikom rynku, w tym właścicielom jednostek wytwarzania energii

wykorzystujących odnawialne źródła energii, odpowiednie możliwości zabezpieczenia przed ryzykiem finansowym związanym z wahaniami cen. Państwa członkowskie nie mogą wymagać, aby tego rodzaju działania zabezpieczające mogły być ograniczone do transakcji zawieranych w danym państwie członkowskim lub na danym obszarze rynkowym.”;

7) w art. 18 wprowadza się następujące zmiany:

a) ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. Metody ustalania taryf odzwierciedlają koszty stałe ponoszone przez operatorów systemów przesyłowych i operatorów systemów dystrybucyjnych oraz uwzględniają zarówno nakłady inwestycyjne, jak i koszty operacyjne **lub efektywną kombinację obu tych elementów**, aby zapewnić odpowiednie zachęty dla operatorów systemów przesyłowych i operatorów systemów dystrybucyjnych w krótko- i długoterminowej perspektywie, w tym inwestycje przygotowawcze, w celu **inwestowania we wzmocnienie infrastruktury sieciowej na potrzeby ułatwienia transformacji energetycznej oraz w dodatkowe fizyczne i cyfrowe elementy sieci potrzebne do osiągnięcia celów określonych w krajowych planach w dziedzinie energii i klimatu, a jednocześnie** zwiększenia efektywności systemu, w tym efektywności energetycznej, zwiększania integracji rynku, **zdolności wytwarzania energii odnawialnej** i bezpieczeństwa dostaw energii, a także wspierania korzystania z usług w zakresie elastyczności, **umożliwienia korzystania z elastycznych rozwiązań w zakresie połączeń**, efektywnych **i terminowych** inwestycji, **w tym rozwiązań mających** na celu optymalizację istniejącej sieci i **zapewnienie rozwoju inteligentniej sieci oraz** ułatwienie **magazynowania energii**, odpowiedzi odbioru oraz powiązanych działań badawczych, **w celu zmniejszenia wpływu na środowisko, promowania akceptacji** oraz ułatwiania innowacji w interesie konsumentów w dziedzinach takich jak cyfryzacja, usługi w zakresie elastyczności i połączenia wzajemne, **w szczególności w celu rozwoju infrastruktury niezbędnej do osiągnięcia minimalnego celu w zakresie 15 % elektroenergetycznych połączeń międzysystemowych w 2030 r.**

określonego w art. 4 lit. d) pkt 1) rozporządzenia (UE) 2018/1999.

Organy regulacyjne we współpracy z operatorami systemu przesyłowego i dystrybucyjnego, w tym z innymi właściwymi zainteresowanymi stronami, opracowują ramy służące do oceny, czy operatorzy systemu przesyłowego i dystrybucyjnego odpowiednio uwzględniają w swoich planach rozwoju sieci wszystkie rodzaje inwestycji przygotowawczych, takich jak inwestycje w rozwój sieci powiązanych z obszarami przyspieszenia wytwarzania energii odnawialnej, infrastrukturę ładowania pojazdów elektrycznych lub montowanie pomp ciepła, a także odpowiednią metodykę analizy kosztów i korzyści w celu oceny wpływu takich inwestycji.”;

aa) *ustęp 3 otrzymuje brzmienie:*

„3. W stosownych przypadkach poziom taryf stosowanych wobec wytwórców lub odbiorców końcowych, lub obu, dostarcza sygnałów lokalizacyjnych dla inwestycji, takich jak zachęty za pośrednictwem struktury taryf, w celu ograniczenia kosztów redysponowania i wzmacniania sieci energetycznej, na poziomie Unii, oraz uwzględnia wielkość strat sieciowych i powodowane ograniczenia przesyłowe, a także koszty inwestycji infrastrukturalnych.”;

b) *ust. 8 otrzymuje brzmienie:*

„8. Metody ustalania taryf przesyłowych i dystrybucyjnych wprowadzają dla operatorów systemów przesyłowych i dystrybucyjnych zachęty do jak najbardziej racjonalnego pod względem kosztów działania i rozwoju ich sieci, w tym przez pozyskiwanie usług. W tym celu organy regulacyjne uznają odnośne koszty za kwalifikowalne, w tym te związane z inwestycjami przygotowawczymi, uwzględniają te koszty w taryfach przesyłowych i dystrybucyjnych oraz, w stosownych przypadkach, wprowadzają cele w zakresie skuteczności działania, aby zachęcić operatorów systemów przesyłowych i dystrybucyjnych do zwiększania ogólnej efektywności systemu, jakości i bezpieczeństwa dostaw w ramach ich sieci, w tym dzięki efektywności energetycznej przy

zastosowaniu zasady „efektywność energetyczna przede wszystkim” określonej w art. 2 pkt 18 rozporządzenia (UE) 2018/1999, korzystaniu z usług w zakresie elastyczności i odpowiedzi odbioru oraz rozwojowi inteligentnych sieci i inteligentnych systemów pomiarowych, zgodnie z elementami danego systemu elektroenergetycznego i celami w dziedzinie polityki klimatycznej.

8a. Operatorzy systemów przesyłowych i dystrybucyjnych oferują możliwość zawierania elastycznych umów przyłączeniowych na tych obszarach, na których przepustowość sieci jest ograniczona lub nie ma przepustowości sieci dostępnej dla nowych przyłączeń, które publikuje się zgodnie z art. 50 ust. 4a akapit pierwszy niniejszego rozporządzenia i art. 31 ust. 3 dyrektywy (UE) 2019/944. W takich elastycznych umowach przyłączeniowych określa się następujące elementy:

- a) maksymalny stały import i eksport energii elektrycznej z i do sieci oraz dodatkowe elastyczne zdolności importowe i eksportowe, które mogą być przyłączone i zróżnicowane w zależności od bloków czasowych w ciągu roku;*
- b) opłaty sieciowe mające zastosowanie zarówno do stałych, jak i elastycznych zdolności importowych i eksportowych;*
- c) prawdopodobieństwo ograniczania w przypadku przekroczenia maksymalnej stałej zdolności;*
- d) uzgodniony okres obowiązywania elastycznej umowy przyłączeniowej oraz uzgodniony termin przyłączenia aktywów do całej wnioskowanej zdolności ciągłej.*

Od użytkownika systemu wnioskującego o elastyczne przyłączenie do sieci wymaga się zainstalowania systemu regulacji mocy certyfikowanego przez krajowy organ normalizacyjny.

Organy regulacyjne dopilnowują, aby elastyczne umowy przyłączeniowe nie były stosowane jako stała alternatywa, a w związku z tym aby nie opóźniały zatwierdzonego wzmocnienia sieci na zidentyfikowanych obszarach.”;

- c) ust. 9 lit. f) otrzymuje brzmienie:
- „f) metody zapewnienia przejrzystości przy ustalaniu wysokości i struktury taryf, obejmujące inwestycje przygotowawcze **określane w ścisłym porozumieniu z odpowiednimi zainteresowanymi stronami, w tym z sektora transportu oraz ogrzewania i chłodzenia, zgodnie z odpowiednimi unijnymi i krajowymi celami w zakresie energii, z uwzględnieniem obszarów przyspieszonego rozwoju określonych w art. 2 pkt 9a dyrektywy (UE) 2018/2001;**”;
- d) w ust. 9 dodaje się lit. i) w brzmieniu:
- „i) zachęty do efektywnych inwestycji w sieci, w tym w zakresie **elastycznych** zasobów i elastycznych umów przyłączeniowych.”;
- 8) w art. 19 ust. 2 wprowadza się następujące zmiany:
- a) lit. b) otrzymuje brzmienie:
- „b) **maksymalizację i** zwiększanie międzyobszarowych zdolności przesyłowych poprzez optymalizację wykorzystania istniejących połączeń wzajemnych dzięki skoordynowanym działaniom zaradczym, w stosownych przypadkach, lub pokrycie kosztów związanych z inwestycjami w sieć, które mają znaczenie dla zmniejszenia ograniczeń przesyłowych na połączeniu wzajemnym; lub”;
- b) dodaje się literę c) w brzmieniu:
- „c) **w ramach procesu wydawania pozwoleń i w następstwie decyzji podjętej w sposób skoordynowany przez zainteresowane państwa członkowskie dotyczącej wprowadzenia morskich obszarów rynkowych i kształtu mechanizmu wsparcia, wkład w częściową rekompensatę dla operatorów elektrowni morskich wytwarzających energię odnawialną na morskim obszarze rynkowym, w przypadku braku** wystarczającej zdolności przesyłowej na połączeniu wzajemnym **uzgodnionej w umowie przyłączeniowej** lub w krytycznych elementach sieci mających wpływ na zdolność przesyłową połączenia wzajemnego, **zgodnie z zasadami obliczania zdolności przesyłowej określonymi w art. 16 ust. 3,**

8 i 9, prowadzącego do jednoczesnej utraty dochodów operatora morskiej elektrowni wytwarzającej energię odnawialną i wzrostu dochodów na połączeniu wzajemnym, pod warunkiem że zużycie w obszarze rynkowym nie jest czynnikiem współkształtującym cenę; jedynie wyższe przychody z połączeń wzajemnych będą wykorzystywane na potrzeby rekompensaty dla operatorów morskich elektrowni wytwarzających energię odnawialną. W ujęciu rocznym całkowita rekompensata dla wszystkich wytwórców na danym obszarze rynkowym nie może przekraczać całkowitego dochodu z ograniczeń przesyłowych wygenerowanego na połączeniach wzajemnych między danym morskim obszarem rynkowym a sąsiednimi obszarami rynkowymi w określonych okresach rozliczeń rynkowych, w których taka rekompensata ma zastosowanie.

Do dnia 31 grudnia 2024 r. Komisja zmienia rozporządzenie (UE) 2015/1222 zgodnie z art. 59 niniejszego rozporządzenia w odniesieniu do szczegółów wdrożenia tej częściowej rekompensaty, określając metodykę obliczania częściowej rekompensaty, w tym warunki, na jakich środek ten może wygasnąć.”;

9) dodaje się rozdział IIIa w brzmieniu:

„Rozdział IIIa

Szczególne zachęty inwestycyjne służące osiągnięciu celów Unii w zakresie dekarbonizacji

Artykuł 19a

Umowy zakupu energii elektrycznej

1. Państwa członkowskie **usuwają bariery i** ułatwiają zawieranie umów zakupu energii elektrycznej („PPA”), **w szczególności umów zakupu odnawialnej energii elektrycznej** z myślą o osiągnięciu celów określonych w ich zintegrowanych krajowych planach w dziedzinie energii i klimatu w odniesieniu do wymiaru dekarbonizacji, o którym mowa w art. 4 lit. a) rozporządzenia (UE) 2018/1999, **oraz w celu zapewnienia bardziej przewidywalnych cen energii elektrycznej**, przy jednoczesnym zachowaniu konkurencyjnych i płynnych rynków energii elektrycznej. **Aby zapewnić usunięcie barier dla PPA, Komisja może opracować szczegółowe**

wytyczne dotyczące sposobu złagodzenia obowiązków administracyjnych i zawilości księgowych związanych z tymi umowami.

- 1a. Do dnia 31 grudnia 2024 r. Komisja, we współpracy z NEMO, ustanawia platformę rynkową dla PPA, która będzie wykorzystywana na zasadzie dobrowolności, w tym opcjonalnych znormalizowanych PPA, o których mowa w art. 19ab, unikając jednocześnie sytuacji, w której taki obrót zmniejsza płynność na istniejących rynkach energii elektrycznej. Platforma ta ułatwia łączenie popytu na umowy zakupu energii elektrycznej w drodze agregacji.*
2. Państwa członkowskie, w sposób skoordynowany i w stosownych przypadkach przy wsparciu Europejskiego Banku Inwestycyjnego („EBI”) lub innych instrumentów istniejących na poziomie Unii, zapewniają, aby instrumenty ■ służące zmniejszeniu ryzyka finansowego związanego z niewykonaniem płatności przez odbiorcę w ramach PPA, zostały wprowadzone i były dostępne dla odbiorców, którzy napotykają bariery wejścia na rynek PPA i nie znajdują się w trudnej sytuacji finansowej zgodnie z art. 107 i 108 TFUE. *Takie instrumenty ułatwiają łączenie popytu na umowy zakupu energii elektrycznej i mogą obejmować między innymi systemy gwarancji po cenach rynkowych lub gwarancje prywatne zgodnie z właściwymi przepisami prawa Unii.* W tym celu państwa członkowskie uwzględniają instrumenty istniejące na poziomie Unii. Państwa członkowskie określają kategorie odbiorców, do których skierowane są te instrumenty, stosując niedyskryminujące kryteria *dla każdej kategorii odbiorców, w szczególności mikroprzedsiębiorstw, MŚP, gospodarstw domowych, w tym za pośrednictwem koncentratorów, społeczności energetycznych działających w zakresie energii odnawialnej, obywatelskich społeczności energetycznych i dostawców nieposiadających aktywów wytwórczych.*
3. Systemy gwarancji dla PPA wspierane przez państwa członkowskie, *EBI lub instrumenty istniejące na poziomie Unii* obejmują przepisy mające na celu zapobieganie obniżeniu płynności na rynkach energii elektrycznej, nie mogą zapewniać wsparcia na zakup wytwarzania z paliw kopalnych *oraz nie mogą uniemożliwiać wytwórcom objętym tymi systemami uczestnictwa w rynkach bilansujących i rynkach usług pomocniczych. W przypadku gdy pozwalają na to*

warunki, te systemy gwarancji wspierają wyłącznie zakup wytwarzania energii z nowych źródeł odnawialnych.

4. Przy opracowywaniu systemów wsparcia na rzecz energii elektrycznej ze źródeł odnawialnych **■ należy dopuszczać** udział projektów, w ramach których rezerwuje się część energii elektrycznej na sprzedaż w drodze PPA *dotyczących odnawialnej energii* lub innych rozwiązań rynkowych, **pod warunkiem że obie strony PPA nie są kontrolowane przez ten sam podmiot, chyba że nabywca działa jako koncentrator odbiorców, którzy napotykają bariery wejścia na rynek PPA, oraz pod warunkiem że unika się podwójnego wykorzystania tej samej zdolności przesyłowej.**
- 4a. *Przy opracowywaniu takich systemów wsparcia państwa członkowskie* dążą do stosowania kryteriów oceny motywujących **oferentów** do ułatwienia dostępu do rynku PPA dla odbiorców, którzy napotykają bariery wejścia na ten rynek, **pod warunkiem że nie wpłynie to negatywnie na konkurencję na rynku. ■**
5. W PPA określa się obszar rynkowy dostawy oraz odpowiedzialność za zabezpieczenie międzyobszarowych praw przesyłowych w przypadku zmiany obszaru rynkowego zgodnie z art. 14.
6. W PPA określa się warunki, na jakich odbiorcy i wytwórcy mogą odstąpić od PPA, takie jak wszelkie mające zastosowanie opłaty za odstąpienie od umowy i okresy wypowiedzenia, zgodnie z unijnym prawem konkurencji.
- 6a. *Państwa członkowskie zapewniają, aby środki regulacyjne nie były zmieniane w sposób, który zmienia warunki PPA podpisanych przed datą wejścia w życie danego środka regulacyjnego.*
- 6b. *Do stycznia 2026 r., a następnie co dwa lata, Komisja ocenia, czy bariery się utrzymują i czy istnieje wystarczająca przejrzystość na rynkach PPA.*

Artykuł 19aa

Unijna baza danych dotyczących PPA

1. **ACER ustanawia i utrzymuje unijną bazę danych dotyczących PPA („baza danych”) oraz nią zarządza. Baza danych działa jako platforma cyfrowa i jest wykorzystywana w celu ułatwiania ACER i organom regulacyjnym monitorowania**

istotnych informacji na temat PPA podpisanych w Unii. Organy regulacyjne mogą tworzyć podobne bazy danych na szczeblu krajowym.

- 2. Do celów utworzenia bazy danych uczestnicy rynku zawierający PPA lub osoby działające w ich imieniu przekazują ACER szczegółowe informacje na temat PPA. Uczestnicy rynku, którzy zgłoszą zarejestrowane PPA zgodnie z rozporządzeniem (UE) nr 1227/2011 i rozporządzeniem (UE) nr 648/2012 nie powinni podlegać podwójnym obowiązkom sprawozdawczym związanym z tymi umowami.*
- 3. Na podstawie zgromadzonych informacji ACER publikuje roczne sprawozdanie na temat rynku PPA na szczeblu Unii i państw członkowskich w ramach sprawozdania monitorującego, o którym mowa w art. 15 rozporządzenia (UE) 2019/942.*
- 4. ACER opracowuje specyfikacje techniczne i funkcjonalne bazy danych, w tym interoperacyjny mechanizm wymiany danych na potrzeby wymiany informacji z organami regulacyjnymi oraz format zgłoszeń elektronicznych. ACER zapewnia pełne funkcjonowanie bazy danych do ... [12 miesięcy od dnia wejścia w życie niniejszego rozporządzenia zmieniającego].*
- 5. Komisja, w drodze aktów wykonawczych, określa szczegóły, terminy i formę sprawozdawczości. Te akty wykonawcze przyjmuje się zgodnie z procedurą sprawdzającą, o której mowa w art. 67 ust. 2.*

Artykuł 19ab

Dobrowolne znormalizowane PPA

ACER, wraz z NEMO i po konsultacji z odpowiednimi zainteresowanymi stronami, opracowuje znormalizowane PPA mające na celu uproszczenie procedury i dostosowanie do profilu ryzyka odbiorców różnej wielkości. Stosowanie tych znormalizowanych PPA jest dobrowolne dla umawiających się stron. Znormalizowane PPA mają między innymi następujące cechy:

- a) pozwalają oferować różne okresy obowiązywania umów krótkoterminowych, w tym do pięciu lat;*
- b) pozwalają oferować dostawy energii elektrycznej w różnych przedziałach czasowych;*

- c) *pozwalają na różne formuły cenowe;*
- d) *uwzględniają profil obciążeń wymagany przez klienta.*

Znormalizowane umowy mogą również określać warunki, na jakich odbiorcy i wytwórcy mogą odstąpić od PPA, takie jak wszelkie mające zastosowanie opłaty za odstąpienie od umowy i okresy wypowiedzenia, zgodnie z unijnym prawem konkurencji.

Artykuł 19ac

Europejski system aukcji energii odnawialnej

1. *W przypadku gdy na podstawie oceny projektów zintegrowanych krajowych planów w dziedzinie energii i klimatu przedłożonych zgodnie z art. 9 rozporządzenia (UE) 2018/1999 Komisja stwierdzi, że wkłady państw członkowskich są niewystarczające do osiągnięcia dodatkowego odsetka 2,5 %, aby zrealizować cel 45 % udziału energii ze źródeł odnawialnych w końcowym zużyciu energii brutto w Unii w 2030 r. zgodnie z dyrektywą (UE) 2018/2001, Komisja podejmuje dodatkowe środki na rzecz osiągnięcia tego celu, które mogą obejmować takie instrumenty na szczeblu Unii, jak ogólnoeuropejskie aukcje, w szczególności dodatkowe gwarancje unijne dla PPA i dwukierunkowych kontraktów różnicowych, aby wesprzeć wdrażanie dodatkowych mocy wytwórczych w zakresie energii ze źródeł odnawialnych, odpowiadających co najmniej dodatkowemu odsetkowi 2,5 %, z zamiarem osiągnięcia unijnego celu 45 %.*
2. *Dodatkowe środki, o których mowa w ust. 1, mogą obejmować inwestycje w infrastrukturę lub magazynowanie zlokalizowane w tym samym miejscu, aby umożliwić integrację w ramach systemu elektroenergetycznego wytwarzanej energii elektrycznej ze źródeł odnawialnych.*

Artykuł 19b

Systemy bezpośredniego wsparcia cen dla nowych inwestycji w wytwarzanie energii elektrycznej

1. *Systemy bezpośredniego wsparcia cen dla nowych inwestycji w wytwarzanie energii elektrycznej ze źródeł wymienionych w ust. 2 muszą mieć formę dwukierunkowych kontraktów różnicowych lub równoważnych mechanizmów służących osiągnięciu tych samych celów po dokonaniu przez Komisję oceny i zatwierdzeniu równoważności takich systemów. Uczestnictwo w takich systemach jest dobrowolne*

*dla uczestników rynku. Takie systemy muszą być przydzielane w drodze konkurencyjnej, otwartej, przejrzystej, niedyskryminacyjnej i racjonalnej pod względem kosztów procedury, zgodnie z zasadami pomocy państwa, przy uwzględnieniu zapobiegania nieuzasadnionym zakłóceniom efektywnego funkcjonowania rynków energii elektrycznej i utrzymania zachęt do efektywnego działania na rynkach energii elektrycznej oraz uczestnictwa w tych rynkach. Nowe inwestycje w wytwarzanie energii elektrycznej obejmują inwestycje w nowe jednostki wytwarzania energii **lub** inwestycje mające na celu rozbudowę źródła energii istniejących jednostek wytwarzania energii **lub** inwestycje mające na celu rozbudowę istniejących jednostek wytwarzania energii, **jeżeli zwiększenie mocy wytwórczej jest znaczne.***

W przypadku inwestycji mających na celu rozbudowę istniejących jednostek wytwarzania energii, dwukierunkowe kontrakty różnicowe są ściśle ograniczone do części całkowitych zdolności wytwórczych energii elektrycznej, która odzwierciedla koszty nowej inwestycji w stosunku do całkowitych kosztów inwestycji jednostki wytwarzania energii.

Akapit pierwszy ma zastosowanie do umów w ramach systemów bezpośredniego wsparcia cen dla nowych inwestycji w wytwarzanie zawartych od ... [jeden rok od dnia wejścia w życie niniejszego rozporządzenia zmieniającego].

Państwa członkowskie zapewniają, aby wolumen i poziom dwukierunkowych kontraktów różnicowych, które nie zostały zawarte w ramach konkurencyjnej procedury przetargowej zgodnie z dyrektywą (UE) 2018/2001, nie przekroczył poziomu i wolumenu kontraktów różnicowych zawartych w ramach konkurencyjnych procedur przetargowych w danym państwie członkowskim.

2. Ust. 1 ma zastosowanie do nowych inwestycji w wytwarzanie energii elektrycznej z następujących źródeł:
- a) energia wiatrowa;
 - b) energia słoneczna;
 - c) energia geotermalna;
 - d) energia wodna z elektrowni bez zbiorników;

e) energia jądrowa.

3. Systemy bezpośredniego wsparcia cen, o których mowa w ust. 1, co najmniej:

- a) muszą być skonstruowane w taki sposób, aby dochody uzyskiwane w przypadku gdy cena rynkowa jest wyższa od ceny wykonania, były rozdzielane między końcowych odbiorców energii elektrycznej, **ze szczególnym uwzględnieniem odbiorców wrażliwych i odbiorców dotkniętych ubóstwem energetycznym lub nim zagrożonych zgodnie z definicją w art. 2 pkt 52 dyrektywy [w sprawie efektywności energetycznej]. Państwa członkowskie mogą również przeznaczyć dochody na zrekompensovanie kosztów systemu wsparcia, w przypadku gdy cena rynkowa jest niższa od ceny wykonania, lub na wsparcie inwestycji w transformację energetyczną w zakresie rozwoju sieci dystrybucyjnej, odnawialnych źródeł energii, infrastruktury ładowania pojazdów elektrycznych, efektywności energetycznej i magazynowania energii, lub na pokrycie energochłonnych gałęzi przemysłu zagrożonych ucieczką emisji, jeżeli wykażą znaczne redukcje emisji poprzez swoje wysiłki na rzecz dekarbonizacji w celu osiągnięcia neutralności klimatycznej, w tym plan transformacji określający kluczowe elementy ich ścieżki. Dochody rozdzielane między odbiorców końcowych będących przedsiębiorstwami energochłonnymi obejmują wszystkie przedsiębiorstwa proporcjonalnie do ich udziału w zużyciu (ten sam zwrot za zużytą MWh). Dochody są rozdzielane zgodnie ze sprawiedliwą, przejrzystą i niedyskryminacyjną metodyką;**
- b) muszą zapewniać takie funkcjonowanie podziału dochodów między końcowych odbiorców energii elektrycznej, aby nie demotywować odbiorców do zmniejszania zużycia lub przenoszenia go na okresy, w których ceny energii elektrycznej są niskie, oraz aby nie osłabiać konkurencji między dostawcami energii elektrycznej.
- ba) **muszą uwzględniać kryteria lokalizacyjne w celu zapewnienia, aby nowe inwestycje w zakresie wytwarzania energii miały miejsce w optymalnych lokalizacjach, z uwzględnieniem warunków ograniczenia przesyłowego i planów rozwoju sieci;**

- bb) muszą być skonstruowane w taki sposób, aby poziom wsparcia i warunki udzielenia wsparcia na rzecz projektów dotyczących energii nie zostały zmienione w sposób, który negatywnie wpłynąłby na prawa przyznane na jego podstawie i naruszył finansową rentowność projektów, które korzystają już ze wsparcia. Państwa członkowskie mogą dostosowywać poziom wsparcia zgodnie z obiektywnymi kryteriami, pod warunkiem że takie kryteria zostały ustanowione w pierwotnym projekcie systemu wsparcia;*
- bc) muszą zawierać klauzule dotyczące kar mające zastosowanie w przypadku jednostronnego wcześniejszego rozwiązania umowy;*
- bd) nie mogą otrzymywać wsparcia na produkcję w żadnym okresie, w którym wartość rynkowa tej produkcji jest ujemna;*
- be) muszą minimalizować ich ewentualny negatywny wpływ na płynność rynku terminowego i na konkurencję między dostawcami;*
- bf) muszą być skonstruowane w taki sposób, aby utrzymać zachęty skłaniające jednostkę wytwarzania do efektywnego działania i uczestnictwa na rynkach energii elektrycznej, w szczególności w celu dostosowania jej produkcji do warunków rynkowych;*
- bg) muszą być skonstruowane w sposób zgodny z art. 4 ust. 2 i art. 4 ust. 3 akapit pierwszy i trzeci dyrektywy (UE) 2018/2001 oraz z zasadami pomocy państwa i prawem konkurencji.*

3a. Do dnia ... [12 miesięcy od daty wejścia w życie niniejszego rozporządzenia zmieniającego] Komisja opracowuje wytyczne dotyczące wdrażania dwukierunkowych kontraktów różnicowych, aby pomóc państwom członkowskim w ich ustanawianiu.

3b. ACER monitoruje wdrażanie systemów bezpośredniego wsparcia cen w państwach członkowskich i sporządza sprawozdanie na temat wdrażania i wpływu systemów wsparcia cen na konkurencję i funkcjonowanie wewnętrznego rynku energii elektrycznej.

Artykuł 19c

Ocena potrzeb w zakresie elastyczności

1. ***W ciągu 12 miesięcy od daty przyjęcia propozycji, o której mowa w ust. 6, a następnie co dwa lata, organ regulacyjny każdego państwa członkowskiego przeprowadza ocenę i sporządza sprawozdanie na temat szacowanych potrzeb w zakresie elastyczności na poziomie krajowym, w tym potrzeb w zakresie elastyczności w przyszłym systemie elektroenergetycznym o zerowej wartości netto przez okres co najmniej 10 lat, mając na uwadze potrzebę racjonalnego pod względem kosztów osiągnięcia bezpieczeństwa dostaw i dekarbonizacji systemu elektroenergetycznego, przyczynianie się do stabilności i niezawodności tego systemu oraz efektywnego zarządzania i rozwoju sieci elektroenergetycznych, a także z uwzględnieniem integracji odnawialnych źródeł energii i poszczególnych sektorów, w tym potencjału łączenia sektorów. Sprawozdania te opierają się na danych i analizach dostarczonych przez operatorów systemów przesyłowych i dystrybucyjnych danego państwa członkowskiego, po przeprowadzeniu konsultacji społecznych, w tym ze wszystkimi właściwymi zainteresowanymi stronami zgodnie z ust. 2 i 3 niniejszego artykułu, i z zastosowaniem metody określonej w ust. 4 niniejszego artykułu. Sprawozdania te zawierają ocenę dostępnej elastyczności transgranicznej, w tym postępów poczynionych w realizacji celu w zakresie 15 % elektroenergetycznych połączeń międzysystemowych w 2030 r. określonego w art. 4 lit. d) pkt 1 rozporządzenia (UE) 2018/1999. Sprawozdania te uwzględniają europejską ocenę wystarczalności zasobów, o której mowa w art. 23 niniejszego rozporządzenia, oraz krajowe oceny wystarczalności, o których mowa w art. 20 niniejszego rozporządzenia.***

1a. ***Do dnia 1 stycznia 2026 r., a następnie co dwa lata, ACER sporządza sprawozdanie w celu oceny potrzeby elastyczności w systemie elektroenergetycznym na szczeblu unijnym oraz jego ekonomicznie dostępnego potencjału przez okres co najmniej 10 lat. ACER ocenia ponadto wprowadzenie produktów krótkoterminowych w zakresie elastyczności, elastycznych składników aktywów sieciowych i przyłączeń oraz skuteczniejszych wymogów wstępnej kwalifikacji do udziału w rynkach bilansujących. W terminie jednego roku, państwa członkowskie otrzymują od ACER, w stosownych przypadkach, zalecenia dotyczące dostosowania sprawozdania krajowego.***

2. ***Sprawozdania, o których mowa w ust. 1 i 1a, zawierają ocenę różnych rodzajów potrzeb w zakresie elastyczności do celów włączenia energii elektrycznej wytwarzanej ze źródeł odnawialnych do systemu elektroenergetycznego i uwzględniają w szczególności potencjał elastyczności opartej na źródłach niekopalnych, takiej jak odpowiedź odbioru i magazynowanie energii, w celu zaspokojenia tej potrzeby, zarówno na poziomie przesyłu, jak i dystrybucji. W sprawozdaniach rozróżnia się potrzeby w zakresie elastyczności we wszystkich odpowiednich ramach czasowych, oraz, co najmniej, potrzeby w zakresie elastyczności międzyrocznej, sezonowej, dziennej i godzinowej oraz strefowe potrzeby w zakresie elastyczności, zapewnia się uwzględnienie wszystkich usług pomocniczych oraz bierze się pod uwagę ograniczenia na obszarze rynkowym i poziomy ograniczenia produkcji energii ze źródeł odnawialnych. Sprawozdania obejmują między innymi scenariusz postępowania w przypadku kryzysu związanego z wysokimi cenami energii elektrycznej z paliw kopalnych oraz dotychczasowy scenariusz postępowania, a także sugerują minimalne poziomy, które zapewnią wydajność i odporność systemu zgodnie z unijnymi celami w zakresie energii i klimatu.***
- 2a. ***Sprawozdania, o których mowa w ust. 1 i 1a, obejmują również ocenę środków mających na celu usprawnienie rynków zamówień na usługi w zakresie stabilności systemu ze źródeł elastyczności opartej na zasobach niekopalnych, w tym zalecenia dotyczące sposobu usunięcia barier utrudniających wejście na rynek aktywów zapewniających elastyczność opartą na źródłach niekopalnych.***
3. Operatorzy systemów przesyłowych i dystrybucyjnych ***energii elektrycznej*** każdego państwa członkowskiego ***oraz, na wniosek, operatorzy systemów przesyłowych i dystrybucyjnych gazu i wodoru*** przekazują organowi regulacyjnemu dane i analizy potrzebne do przygotowania sprawozdania, o którym mowa w ust. 1 i 1a.
4. ENTSO energii elektrycznej i organizacja OSD UE koordynują działania operatorów systemów przesyłowych i dystrybucyjnych w odniesieniu do danych i analiz, które mają być przekazane zgodnie z ust. 3. W szczególności:
- a) określają ***wymagania i format danych, zgodnie z ust. 6 niniejszego artykułu, które*** operatorzy systemów przesyłowych i dystrybucyjnych przekazują

organom regulacyjnym; **takie wymagania dotyczące systemu danych obejmują harmonogram cyfryzacji sieci energetycznej;**

b) opracowują metodykę dokonywanej przez operatorów systemów przesyłowych i dystrybucyjnych analizy potrzeb w zakresie elastyczności **w celu osiągnięcia optymalizacji sieci i bezpieczeństwa dostaw oraz**, uwzględniając co najmniej wszystkie istniejące źródła elastyczności **w sposób efektywny kosztowo** i planowane inwestycje na poziomie połączeń wzajemnych, przesyłu i dystrybucji, **potrzeby w zakresie elastyczności i poziom elastyczności pozostałych bezpośrednio połączonych państw członkowskich, a także poziom udziału odnawialnych źródeł energii w koszyku energii elektrycznej niezbędny do osiągnięcia celu określonego w art. 3 ust. 1 dyrektywy (UE) 2018/2001 oraz** potrzebę dekarbonizacji systemu elektroenergetycznego **zgodnie z porozumieniem paryskim i celem polegającym na osiągnięciu neutralności klimatycznej najpóźniej do 2050 r.;**

(ba) **zapewniają kryteria przewodnie dotyczące sposobu oceny zdolności najodpowiedniejszych źródeł elastyczności do zaspokojenia potrzeb;**

bb) **określają podział elastyczności na różne przedziały czasowe oraz wymogi dotyczące oceny elastyczności na szczeblu unijnym i krajowym, uwzględniając co najmniej wszystkie istniejące i oczekiwane inwestycje w elastyczne zasoby w systemie wzajemnie połączonym, a także planowane inwestycje w połączenia wzajemne na kolejne 10 lat;**

bc) **proponują terminy przekazywania danych i analiz potrzebnych do sprawozdań, o których mowa w ust. 1 i 1a.**

5. ENTSO energii elektrycznej i organizacja OSD UE ściśle ze sobą współpracują w zakresie koordynacji działań operatorów systemów przesyłowych i dystrybucyjnych **w odniesieniu do przekazywania danych i analiz na podstawie ust. 4.**

6. Do dnia 1 marca 2024 r. ENTSO energii elektrycznej i organizacja OSD UE wspólnie przedkładają ACER propozycję dotyczącą rodzaju danych i formatu, w jakim mają one zostać przedłożone organom regulacyjnym, oraz metodyki **analizy potrzeb w zakresie elastyczności**, o których **to danych, formacie i metodyce** mowa w

ust. 4. W terminie trzech miesięcy od daty otrzymania propozycji ACER zatwierdza propozycję albo wprowadza w niej zmiany. W przypadku wprowadzenia zmian ACER konsultuje się z *Grupą Koordynacyjną ds. Energii Elektrycznej*, ENTSO energii elektrycznej i organizacją OSD UE przed ich przyjęciem. Przyjętą propozycję publikuje się na stronie internetowej ACER *i stanowi ona jeden wspólny format stosowany przez wszystkich operatorów systemów przesyłowych i dystrybucyjnych w celu wypełnienia obowiązków wynikających z ust. 3.*

7. Organy regulacyjne przedkładają ACER sprawozdania, o których mowa w ust. 1, i publikują je. W terminie *sześciu* miesięcy od otrzymania sprawozdań ACER *i europejski naukowy komitet doradczy ds. zmiany klimatu (ESABCC)* wydają sprawozdanie zawierające ich analizę, *z uwzględnieniem wniosków ze sprawozdania, o którym mowa w ust. 1a*, i zalecenia dotyczące *usunięcia barier utrudniających wejście na rynek elastycznych zasobów opartych na źródłach niekopalnych oraz* kwestii o znaczeniu transgranicznym w odniesieniu do ustaleń organów regulacyjnych. *W terminie 12 miesięcy ESABCC może przedstawić opinię o metodyce i wydać sprawozdanie zawierające analizę zgodności z unijnymi celami klimatycznymi i celami porozumienia klimatycznego z Paryża.*
- 7a. *Państwa członkowskie przedkładają Komisji sprawozdanie, o którym mowa w ust. 1, i podają je do wiadomości publicznej. Na podstawie tych sprawozdań Komisja może wydać zalecenia dotyczące metodyki najlepszych praktyk.*
- 7b. *Krajowa ocena potrzeb w zakresie elastyczności służy jako wkład w metodykę ustaloną dla europejskich ocen wystarczalności zasobów zgodnie z art. 23 ust. 3, metodykę ustaloną dla dziesięcioletniego planu rozwoju sieci oraz metodykę ustaloną dla planów rozwoju sieci operatorów systemów dystrybucyjnych.*
- 7c. *ENTSO energii elektrycznej aktualizuje ogólnounijny plan rozwoju sieci w celu uwzględnienia wyników ocen potrzeb w zakresie elastyczności oraz wszelkich zaleceń ESABCC.*

Artykuł 19d

Orientacyjne cele krajowe w zakresie odpowiedzi odbioru i magazynowania *energii*

1. *Na podstawie sprawozdania organu regulacyjnego, wspomnianego w art. 19c ust. 1, każde państwo członkowskie określa orientacyjne, odrębne i wymierne cele krajowe*

w zakresie odpowiedzi odbioru i magazynowania *energii w oparciu o dostępne zdolności oraz opracowuje plan osiągnięcia tych celów, uwzględniając wszystkie niekopalne źródła elastyczności z najbardziej opłacalnymi rozwiązaniami, wszystkie ramy czasowe oraz dostępność zdolności transgranicznych, a także uwzględniając plany działania i konkretne środki mające na celu zmniejszenie barier utrudniających udział elastyczności, jak odpowiedź odbioru i magazynowanie energii, na rynku. Te orientacyjne cele krajowe muszą uwzględniać opinie i zalecenia ACER, o których mowa w art. 19c ust. 7, obejmować kwantyfikację rzeczywistości dostępnej i prognozowanej zdolności i wartości opałowej a także znaleźć odzwierciedlenie w zintegrowanych krajowych planach w dziedzinie energii i klimatu państw członkowskich w odniesieniu do wymiaru »wewnętrzny rynek energii« zgodnie z art. 3, 4 i 7 rozporządzenia (UE) 2018/1999 oraz w ich zintegrowanych dwuletnich sprawozdaniach z postępów zgodnie z art. 17 rozporządzenia (UE) 2018/1999, jak również w ocenie wystarczalności zasobów na poziomie europejskim zgodnie z art. 23 ust. 3, a ponadto muszą uwzględniać cele zawarte w dziesięcioletnim planie rozwoju sieci i planach rozwoju sieci operatorów systemów dystrybucyjnych. Plan przeprowadzenia pierwszej oceny elastyczności zostaje włączony do zintegrowanych krajowych planów w dziedzinie energii i klimatu na 2024 r. jako aneks po ich zakończeniu. Państwa członkowskie, które już zdefiniowały cele dotyczące odpowiedzi odbioru i magazynowania w swoich zintegrowanych krajowych planach w dziedzinie energii i klimatu do dnia ... [data wejścia w życie niniejszego rozporządzenia zmieniającego], mogą posługiwać się tymi celami do czasu ich aktualizacji zgodnie ze sprawozdaniem, o którym mowa w art. 19c ust. 1.*

1a. Do czerwca 2025 r. Komisja, po dokonaniu oceny omówionych w ust. 1 krajowych celów w zakresie odpowiedzi odbioru i magazynowania energii przedstawionych przez państwa członkowskie w zintegrowanych krajowych planach w dziedzinie energii i klimatu oraz z uwzględnieniem opinii i zaleceń ACER, o których mowa w art. 19c ust. 7, przedkłada Parlamentowi Europejskiemu i Radzie sprawozdanie zawierające ocenę tych planów krajowych. Na podstawie wniosków z tego sprawozdania Komisja opracowuje unijną strategię dotyczącą odpowiedzi odbioru i magazynowania energii zgodną z celami Unii na rok 2030 w dziedzinie energii i

klimatu określonymi w art. 2 pkt 11 rozporządzenia (UE) 2018/1999 oraz z celem neutralności klimatycznej określonym w art. 2 rozporządzenia (UE) 2021/1119. W stosownych przypadkach może jej towarzyszyć wniosek ustawodawczy w sprawie zmiany niniejszego rozporządzenia i wprowadzenia minimalnych celów w zakresie odpowiedzi odbioru i magazynowania energii na szczeblu Unii.

1b. Operatorzy systemów przesyłowych i dystrybucyjnych uwzględniają w swoich planach rozwoju sieci krajowe cele dotyczące odpowiedzi odbioru i magazynowania energii, o których mowa w ust. 1.

Artykuł 19e

Systemy wsparcia elastyczności

1. Państwa członkowskie, które stosują mechanizm zdolności wytwórczych zgodnie z art. 21, uwzględniają wspieranie udziału **opartych** na źródłach niekopalnych **elastycznych zasobów, takich** jak odpowiedź odbioru i magazynowanie **energii**, poprzez wprowadzenie dodatkowych kryteriów lub cech w strukturze mechanizmu zdolności wytwórczych, **przy czym należy dopilnować, aby struktura produktów, w tym wszystkie wymagania dotyczące uczestnictwa, opierała się na rynku i nie stwarzała żadnych zbędnych barier pod względem odpowiedzi odbioru i magazynowania energii.**
2. W przypadku gdy środki wprowadzone zgodnie z ust. 1 w celu wspierania udziału **opartych** na źródłach niekopalnych **elastycznych zasobów, takich** jak odpowiedź odbioru i magazynowanie **energii**, w mechanizmach zdolności wytwórczych są niewystarczające do realizacji potrzeb w zakresie elastyczności określonych zgodnie z art. 19d, państwa członkowskie mogą stosować systemy wsparcia elastyczności obejmujące płatności za dostępną zdolność wytwórczą **opartych** na źródłach niekopalnych **elastycznych zasobów, takich** jak odpowiedź odbioru i magazynowanie **energii, z uwzględnieniem usług ładowania pojazdów elektrycznych lub energii wodnej z elektrowni ze zbiornikami lub pompowaniem.**
3. Państwa członkowskie, które nie stosują mechanizmu zdolności wytwórczych, mogą stosować systemy wsparcia elastyczności obejmujące płatności za dostępną zdolność wytwórczą elastyczności opartej na źródłach niekopalnych, takiej jak odpowiedź

odbioru i magazynowanie *energii, w tym usługi ładowania pojazdów elektrycznych lub energię wodną z elektrowni ze zbiornikami lub pompowaniem.*

Artykuł 19f

Zasady projektowania systemów wsparcia elastyczności

System wsparcia elastyczności odnoszący się do *opartych* na źródłach niekopalnych *elastycznych zasobów, takich* jak odpowiedź odbioru i magazynowanie *energii*, stosowany przez państwa członkowskie zgodnie z art. 19e **■** :

- a) nie może wykroczać poza to, co jest konieczne do zaspokojenia zidentyfikowanych potrzeb w zakresie elastyczności w sposób racjonalny pod względem kosztów;
- b) ogranicza się do *opartych* na źródłach niekopalnych *elastycznych zasobów, takich* jak odpowiedź odbioru i magazynowanie *energii*;
- ba) uwzględnia kryteria lokalizacyjne, aby inwestycje w nowe zdolności wytwórcze były realizowane w optymalnych lokalizacjach;**
- c) nie *powoduje* rozpoczęcia wytwarzania energii z paliw kopalnych ulokowanego za punktem pomiarowym;
- d) dokonuje selekcji dostawców zdolności wytwórczych w drodze otwartej, przejrzystej, konkurencyjnej, *dobrowolnej*, niedyskryminującej i racjonalnej pod względem kosztów procedury;
- e) zapobiega nadmiernym zakłóceniom w sprawnym funkcjonowaniu rynków energii elektrycznej, w tym pozwala *utrzymać* zachęty do wydajnej eksploatacji i sygnałów cenowych oraz ekspozycję na wahania cen i ryzyko rynkowe;
- f) zapewnia zachęty na rzecz wprowadzania na rynek energii elektrycznej w sposób rynkowy i reagujący na sytuację rynkową, przy unikaniu niepotrzebnych zakłóceń rynków energii elektrycznej i z uwzględnieniem ewentualnych kosztów włączenia do systemu oraz *ograniczeń przesyłowych w sieci i* stabilności sieci;

- g) określa minimalny poziom uczestnictwa w rynku pod względem aktywowanej energii, z uwzględnieniem technicznej specyfiki **aktywów** magazynowania **energii** i odpowiedzi odbioru;
- h) stosuje odpowiednie kary wobec dostawców zdolności wytwórczych, którzy nie przestrzegają minimalnego poziomu uczestnictwa w rynku, o którym mowa w lit. g), lub którzy nie stosują się do zachęt do wydajnej eksploatacji i sygnałów cenowych;
- i) **jeżeli jest to technicznie wykonalne** – umożliwia uczestnictwo transgraniczne.”;

9a) **art. 21 ust. 1 otrzymuje brzmienie:**

„1. Aby wyeliminować pozostałe problemy z wystarczalnością zasobów, państwa członkowskie mogą wprowadzić mechanizmy zdolności wytwórczych, wdrażając jednocześnie środki, o których mowa w art. 20 ust. 3 niniejszego rozporządzenia, zgodnie z art. 107, 108 i 109 TFUE.”;

10) art. 37 ust. 1 lit. a) otrzymuje brzmienie:

„a) skoordynowane wyznaczanie zdolności przesyłowych zgodnie z metodami opracowanymi na podstawie wytycznych w sprawie długoterminowej alokacji zdolności przesyłowych, wytycznych w sprawie alokacji zdolności przesyłowych i zarządzania ograniczeniami przesyłowymi oraz wytycznych w sprawie bilansowania energii elektrycznej przyjętych na podstawie art. 18 ust. 5 rozporządzenia (WE) nr 714/2009;”;

11) w art. 50 wprowadza się następujące zmiany:

a) dodaje się ust. 4a w brzmieniu:

„4a. Operatorzy systemów przesyłowych publikują w jasny i przejrzysty sposób informacje na temat możliwości udostępnienia nowych przyłączeń na ich odpowiednich obszarach działalności, **przedstawiając informacje o sieci w wysokiej rozdzielczości i o wysokim stopniu szczegółowości, przy jednoczesnym poszanowaniu bezpieczeństwa informacji niejawnych oraz poufności danych**, w tym **kryteria stosowane do obliczania takiej dostępnej zdolności, takie jak założenia dotyczące ograniczenia, poziom zainstalowanej mocy na własny**

*użytek, topologiczną i elektryczną charakterystykę sieci oraz zapotrzebowanie na energię i ilość wytwarzanej energii w ciągu najbliższych pięciu lat, a także na obszarach, na których występują ograniczenia przesyłowe, jeżeli możliwe jest umieszczenie elastycznych przyłączy. **Operatorzy systemów przesyłowych** regularnie, **a w każdym razie** co najmniej raz na **miesiąc**, aktualizują te informacje. **Przed opublikowaniem tych informacji operatorzy systemów przesyłowych i dystrybucyjnych konsultują się ze wszystkimi właściwymi użytkownikami systemu w sprawie kryteriów obliczania takiej dostępnej zdolności i przedkładają swojemu organowi regulacyjnemu propozycję zatwierdzenia.***

Operatorzy systemów przesyłowych przekazują ■ użytkownikom systemu jasne i przejrzyste informacje na temat statusu i sposobu rozpatrywania ich wniosków o przyłączenie, **w tym na temat instalacji wytwarzania energii ze źródeł odnawialnych i magazynowania tymczasowo przyłączonych na podstawie porozumienia o elastycznym przyłączeniu.** Przekazują oni takie informacje w ciągu trzech miesięcy od złożenia wniosku.”;

12) w art. 57 dodaje się ust. 3 w brzmieniu:

„3. Operatorzy systemów dystrybucyjnych i operatorzy systemów przesyłowych współpracują ze sobą przy publikowaniu w spójny sposób informacji na temat możliwości udostępnienia nowych przyłączy w ich odpowiednich obszarach działalności oraz wystarczająco szczegółowo eksponują informacje dla podmiotów opracowujących nowe projekty energetyczne i innych potencjalnych użytkowników sieci. **Wspólnie publikują oni w jasny i przejrzysty sposób wymagania pod względem rozwoju sieci i usług systemowych oraz informacje na temat wymaganych systemów i procesów ułatwiających rozwój. Ponadto współpracują ze sobą przy publikowaniu informacji o zainstalowanej mocy na własny użytek.**”;

13) art. 59 ust. 1 lit. b) otrzymuje brzmienie:

„b) zasady alokacji zdolności przesyłowych i zarządzania ograniczeniami przesyłowymi na podstawie art. 6 dyrektywy (UE) 2019/944 oraz art. 7–10, art. 13–17, art. 19 i art. 35–37 niniejszego rozporządzenia, w tym zasady dotyczące

metod i procesów wyznaczania zdolności przesyłowych w przedziałach czasowych rynku dnia bieżącego, rynku dnia następnego i rynku terminowego, modele sieci, konfiguracja obszarów rynkowych, redysponowanie i zakupy przeciwne, algorytmy handlu, jednolite łączenie rynków dnia następnego i dnia bieżącego ■ , gwarancja przyznanych międzyobszarowych zdolności przesyłowych, dystrybucja dochodów z ograniczeń przesyłowych, alokacja finansowych długoterminowych praw przesyłowych przez wspólną platformę alokacji, zabezpieczenie ryzyka wynikającego z przesyłu międzystrefowego, procedury wyznaczania oraz odzyskiwanie kosztów alokacji zdolności przesyłowych i zarządzania ograniczeniami przesyłowymi;”;

13a) art. 59 ust. 2 lit. a) otrzymuje brzmienie:

„a) zasady przyłączenia do sieci, w tym zasady dotyczące przyłączenia instalacji odbiorczych przyłączonych do systemu przesyłowego, instalacji i systemów dystrybucyjnych przyłączonych do systemu przesyłowego, przyłączenia instalacji odbiorczych wykorzystywanych do zapewniania odpowiedzi odbioru, wymogi dotyczące przyłączenia instalacji wytwórczych i innych użytkowników systemu do sieci, wymogi dotyczące podłączeń do sieci prądu stałego o wysokim napięciu, wymogi dotyczące przyłączenia do sieci modułów parku energii z podłączeniem prądu stałego oraz stacji przekształtnikowych prądu stałego o wysokim napięciu w oddalonej lokalizacji oraz procedury powiadomienia operacyjnego dla przyłączenia do sieci;”;

13b) w art. 69 wprowadza się następujące zmiany:

a) ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. Do dnia 30 czerwca 2026 r. Komisja dokonuje przeglądu niniejszego rozporządzenia i dyrektywy UE 2019/944 oraz przedkłada Parlamentowi Europejskiemu i Radzie kompleksowe sprawozdanie w oparciu o ten przegląd, w stosownych przypadkach wraz z wnioskiem ustawodawczym. W sprawozdaniu tym ocenia się:

a) skuteczność obecnej struktury i funkcjonowania rynku krótkoterminowego;

b) rozwój mocy wytwórczej energii elektrycznej i jakość usług

świadczonych odbiorcom końcowym w każdym państwie członkowskim;

- c) zdatność obecnych unijnych ram prawnych i finansowych dotyczących sieci dystrybucyjnych do osiągnięcia celów Unii w zakresie odnawialnych źródeł energii i wewnętrznego rynku energii;*

W sprawozdaniu ocenia się również wszelkie niedociągnięcia w funkcjonowaniu wewnętrznego rynku energii elektrycznej. W stosownych przypadkach Komisja przedstawia wnioski ustawodawcze w sprawie europejskich platform obrotu dla pierwotnych i wtórnych rynków długoterminowych, w tym środki mające na celu zapewnienie płynności i przejrzystości, takie jak wymogi dla producentów i odbiorców dotyczące zawierania umów na minimalną ilość produktów na publicznych, scentralizowanych aukcjach w celu zapewnienia płynności.”;

- b) dodaje się ustępy w brzmieniu:*

- „3. Do 30 czerwca 2024 r. Komisja przedkłada Parlamentowi Europejskiemu i Radzie sprawozdanie zawierające ocenę różnych wariantów wprowadzenia mechanizmu tymczasowego zaworu bezpieczeństwa w świetle doświadczeń z takimi mechanizmami na szczeblu międzynarodowym oraz rozwoju sytuacji i zmian na unijnym rynku energii elektrycznej. W stosownych przypadkach sprawozdaniu towarzyszy wniosek ustawodawczy.*
- 4. Do dnia ... [miesiąc po dacie wejścia w życie niniejszego rozporządzenia zmieniającego] Komisja przedkłada Parlamentowi Europejskiemu i Radzie szczegółowe sprawozdanie oceniające możliwości usprawnienia i uproszczenia procesu stosowania mechanizmu zdolności wytwórczych na mocy rozdziału IV niniejszego rozporządzenia, aby zapewnić państwom członkowskim możliwość terminowego rozwiązania problemów z wystarczalnością. W tym kontekście Komisja w stosownych przypadkach zwraca się do ACER o zmianę metodyki oceny wystarczalności zasobów na poziomie europejskim, o której mowa w art. 23, zgodnie z procedurą określoną w art. 23 i 27.*

Do dnia ... [trzy miesiące po dacie wejścia w życie niniejszego rozporządzenia zmieniającego] Komisja po konsultacjach z państwami członkowskimi przedstawia wnioski mające na celu uproszczenie procesu oceny mechanizmów zdolności wytwórczych w stosownych przypadkach.

5. *Do dnia 30 czerwca 2024 r. Komisja, po konsultacjach z państwami członkowskimi, operatorami systemów przesyłowych, ACER i organami regulacyjnymi, przedkłada Parlamentowi Europejskiemu i Radzie szczegółową ocenę skutków wprowadzenia mechanizmów zdolności wytwórczych jako elementu strukturalnego rynku energii elektrycznej oraz ich wpływu na funkcjonowanie wewnętrznego rynku energii elektrycznej i jego ewolucję w kierunku systemu zerowej emisji netto. Ocena ta skoncentruje się między innymi na ocenie struktury takich mechanizmów zdolności wytwórczych, zapewniającej inwestycje w ciągłą zdolność wytwórczą w zakresie energii ze źródeł odnawialnych, a także w magazynowanie i odpowiedź odbioru zgodnie z celami klimatycznymi Unii. Na podstawie wniosków z tej oceny Komisja w stosownych przypadkach dołącza do niej wniosek ustawodawczy zmieniający niniejsze rozporządzenie.”;*

14) dodaje się art. 69a w brzmieniu:

„Artykuł 69a

Interakcja z przepisami finansowymi Unii

Żaden z przepisów niniejszego rozporządzenia nie stanowi odstępstwa od przepisów dyrektywy (UE) 2014/65, rozporządzenia (UE) nr 648/2012 i rozporządzenia (UE) nr 600/2014 w przypadku gdy uczestnicy rynku lub operatorzy rynku prowadzą działalność związaną z instrumentami finansowymi, w szczególności w rozumieniu art. 4 ust. 1 pkt 15 dyrektywy (UE) 2014/65.”;

15) w załączniku I pkt 1.2 otrzymuje brzmienie:

„1.2. Skoordynowanego wyznaczania zdolności przesyłowych dokonuje się dla wszystkich przedziałów czasowych alokacji.”

Artykuł 2

Zmiany w dyrektywie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/944 z dnia 5 czerwca 2019 r. w sprawie wspólnych zasad rynku wewnętrznego energii elektrycznej

W dyrektywie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/944 z dnia 5 czerwca 2019 r. w sprawie wspólnych zasad rynku wewnętrznego energii elektrycznej wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 2 wprowadza się następujące zmiany:

a) pkt 8 i 49 otrzymują brzmienie:

„8) »odbiorca aktywny« oznacza odbiorcę końcowego lub grupę działających wspólnie odbiorców końcowych, którzy zużywają lub magazynują energię elektryczną wytwarzaną na ich terenie o określonych granicach lub energię elektryczną wytworzoną we własnym zakresie bądź dzieloną, wytwarzaną na innym terenie ■ , lub sprzedają wytworzoną we własnym zakresie energię elektryczną lub uczestniczą w systemach elastyczności lub efektywności energetycznej, pod warunkiem że działalność ta nie stanowi ich podstawowej działalności gospodarczej ani zawodowej;”;

49) »usługa pomocnicza niezależna od częstotliwości« oznacza usługę wykorzystywaną przez operatora systemu przesyłowego lub operatora systemu dystrybucyjnego do regulacji napięcia w stanach ustalonych, szybkiego wstrzykiwania prądu biernego, zapewnienia inercji w celu zachowania stabilności sieci lokalnej, prądu zwarciovego, zdolności do rozruchu autonomicznego, pracy wyspowej oraz wygładzania profilu zapotrzebowania;”;

b) dodaje się punkty w brzmieniu:

„15a) »umowa na dostawy energii elektrycznej na czas określony w cenach stałych« oznacza umowę na dostawy energii elektrycznej między dostawcą a odbiorcą końcowym, która gwarantuje niezmiennie warunki umowne *przez cały okres obowiązywania umowy*, w tym cenę, natomiast w ramach stałej ceny *i w przypadku odbiorców dysponujących inteligentnymi licznikami* może zawierać element elastyczny, na przykład zróżnicowanie cen w okresach szczytowego i pozaszczytowego

zapotrzebowania na energię, *przy czym zmiany w końcowym rozliczeniu mogą wynikać wyłącznie z elementów nieokreślanych przez dostawców, takich jak należne podatki i opłaty;*”;

10a) »dzielenie się energią« oznacza prowadzoną przez odbiorców aktywnych prosumpcję energii odnawialnej:

- a) wytwarzanej lub magazynowanej zdalnie lub na miejscu przez współdzieloną przez nich instalację, której są właścicielami, dzierżawcami lub najemcami, w całości lub w części; lub
- b) do której prawo zostało na nich przeniesione przez innego odbiorcę aktywnego nieodpłatnie lub za określoną cenę.

10b) »partnerski (peer-to-peer) handel« energią odnawialną oznacza partnerski handel zgodnie z definicją w art. 2 pkt 18 dyrektywy (UE) 2018/2001.

24a) »dostawca z urzędu« oznacza dostawcę wyznaczonego przez państwo członkowskie do przejęcia dostaw energii elektrycznej do odbiorców dostawcy, który zaprzestał działalności;

24aa) »ubóstwo energetyczne« oznacza ubóstwo energetyczne zdefiniowane w art. 2 pkt 52 dyrektywy (UE) [dyrektywa w sprawie efektywności energetycznej];”;

ba) pkt 31 otrzymuje brzmienie:

„31) »energia ze źródeł odnawialnych« lub »energia odnawialna« oznacza energię ze źródeł odnawialnych lub energię odnawialną w rozumieniu art. 2 pkt 1 dyrektywy (UE) 2018/2001;”;

bb) pkt 49 otrzymuje brzmienie:

„49) »usługa pomocnicza niezależna od częstotliwości« oznacza usługę wykorzystywaną przez operatora systemu przesyłowego lub operatora systemu dystrybucyjnego do regulacji napięcia w stanach ustalonych, szybkiego wstrzykiwania prądu biernego, zapewnienia inercji w celu zachowania stabilności sieci lokalnej, prądu zwarciovego, zdolności do rozruchu autonomicznego, pracy wyspowej oraz wygładzania profilu zapotrzebowania;”;

2) art. 4 otrzymuje brzmienie:

„Artykuł 4

Wolność wyboru dostawcy

Państwa członkowskie zapewniają wszystkim odbiorcom swobodę zakupu energii elektrycznej od **wybranych** przez nich **dostawców**. Państwa członkowskie zapewniają wszystkim odbiorcom swobodę zawarcia więcej niż jednej umowy na dostawy energii elektrycznej **lub umowy w sprawie dzielenia się energią** jednocześnie oraz zapewniają, aby w tym celu odbiorcy mieli prawo do posiadania więcej niż jednego punktu pomiarowego i rozliczeniowego objętego jednym punktem przyłączenia dla ich terenu, **chyba że istniejący inteligentny system pomiarowy już to umożliwia**.

Państwa członkowskie dopilnowują, by ustalenia dotyczące opomiarowania gwarantowały niedyskryminacyjne traktowanie wszystkich dostawców prowadzących działalność w ramach jednego punktu przyłączenia. Ustalenia dotyczące opomiarowania są zatwierdzane przez operatora sieci i umożliwiają podział fizycznego punktu przyłączenia na kilka punktów przyłączenia energii, które są równie sprawne, niezależne od siebie nawzajem oraz mają takie same cechy i funkcje co pojedyncze punkty przyłączenia, w tym w zakresie odpowiedzialności za bilansowanie.”;

3) w art. 11 wprowadza się następujące zmiany:

a) tytuł otrzymuje brzmienie:

„Prawo do umowy na **dostawy energii elektrycznej na** czas określony w cenach stałych i do umowy z ceną dynamiczną energii elektrycznej”;

b) ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Państwa członkowskie zapewniają, aby krajowe ramy regulacyjne umożliwiały dostawcom oferowanie umów na **dostawy energii elektrycznej na** czas określony w cenach stałych i umów z cenami dynamicznymi energii elektrycznej. **Do dnia ... [data wejścia w życie niniejszego rozporządzenia zmieniającego]** państwa członkowskie zapewniają, aby odbiorcy końcowi, którzy mają zainstalowany inteligentny licznik, mogli zwrócić się o zawarcie umowy z ceną dynamiczną energii elektrycznej, a wszyscy odbiorcy końcowi mogli

zwrócić się o zawarcie umowy na dostawy energii elektrycznej na czas określony w cenach stałych na okres co najmniej jednego roku, do co najmniej jednego dostawcy i do każdego dostawcy, który ma ponad 200 000 odbiorców końcowych.”;

c) dodaje się *ustępy* w brzmieniu:

„1a. Na zasadzie odstępstwa od art. 10 ust. 4 państwa członkowskie dopilnowują, aby dostawcy nie zmieniali jednostronnie warunków umów na dostawy energii elektrycznej na czas określony w cenach stałych ani nie rozwiązywali ich przed końcem obowiązywania umowy.

1b. Państwa członkowskie dopilnowują, aby odbiorcy końcowi mający umowy na dostawy energii elektrycznej na czas określony w cenach stałych nie byli wykluczeni z możliwości udziału w odpowiedzi odbioru i dzieleniu się energią oraz z aktywnego przyczyniania się do zaspokajania potrzeb w zakresie elastyczności krajowego systemu energii.

*1c. Przed zawarciem lub przedłużeniem obowiązywania wszelkich umów, o których mowa w ust. 1, dostawcy przekazują odbiorcom końcowym streszczenie kluczowych warunków umowy w przystępnej i zwięzłej formie, zredagowane prostym językiem. Streszczenie to zawiera co najmniej *następujące* informacje:*

a) łączna cena, jej składniki, a w przypadku umowy na dostawy energii elektrycznej na czas określony w cenach stałych – średnia cena miesięczna w okresie obowiązywania umowy;

b) promocje;

c) dodatkowe usługi;

d) rabaty;

e) czas trwania umowy i warunki jej zakończenia, w tym okres wypowiedzenia oraz opłaty i kary, jeśli mają zastosowanie,

f) informacje o cenach stałych lub zmiennych, indeksowanych do cen hurtowych; informacje o płatnościach jednorazowych, w

stosownych przypadkach;

g) dane kontaktowe (w tym adres, numer telefonu i adres e-mail obsługi klienta) oraz

h) prawa, o których mowa w art. 10 ust. 3 lit. a), b), d), e), f) i h).

Komisja przedstawia wytyczne w tym zakresie.”;

d) ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. Państwa członkowskie zapewniają, by odbiorcy końcowi otrzymali od dostawców pełne informacje na temat korzyści, kosztów i ryzyka związanych z umowami z cenami dynamicznymi energii elektrycznej, a także by dostawcy byli zobowiązani do udzielania odbiorcom końcowym takich informacji, w tym w odniesieniu do konieczności instalacji odpowiedniego licznika energii elektrycznej. **Państwa członkowskie i** organy regulacyjne monitorują zmiany sytuacji na rynku i oceniają ryzyko, jakie powodować mogą nowe produkty i usługi, a także walczą z nadużyciami. **Organy regulacyjne oceniają, czy stosowane opłaty za rozwiązanie umów na dostawy energii elektrycznej są odpowiednie, i wdrażają środki przeciwko nadużyciom.**”;

4) dodaje się artykuły w brzmieniu:

„Artykuł 15a

Prawo do dzielenia się energią

1. **Wszyscy odbiorcy, w szczególności** gospodarstwa domowe, małe przedsiębiorstwa i organy publiczne, mają prawo uczestniczyć w dzieleniu się energią jako odbiorcy aktywni **na tym samym obszarze rynkowym lub na bardziej ograniczonym obszarze geograficznym określonym przez państwa członkowskie. Prawo do uczestniczenia w dzieleniu się energią nie ma zastosowania do prywatnych przedsiębiorstw, których udział w dzieleniu się energią stanowi element ich głównej działalności handlowej lub zawodowej.**

1a. Odbiorcy aktywni są uprawnieni do dzielenia się energią odnawialną między sobą na podstawie prywatnych porozumień lub za pośrednictwem osoby prawnej.

- 1b. Odbiorcy aktywni, którzy uczestniczą w dzieleniu się energią, mogą wyznaczyć organizatora dzielenia się energią do celów komunikacji z operatorami sieci, w tym za pośrednictwem osoby prawnej. Organizator dzielenia się energią jest odpowiedzialny za dostarczanie operatorom sieci wszystkich niezbędnych informacji na temat ustaleń dotyczących dzielenia się energią, za rozliczanie taryf sieciowych i obowiązujących podatków oraz za powiadamianie dostawców w tym samym punkcie przyłączenia o ustaleniach dotyczących dzielenia się energią. Organizator dzielenia się energią dąży do samobilansowania elastycznych obciążeń po stronie odbiorcy, rozproszonego wytwarzania energii ze źródeł odnawialnych i aktywów magazynowania w ramach ustaleń dotyczących dzielenia się energią.**
- 1c. Odbiorcy aktywni mogą – w celu ułatwienia dzielenia się energią – korzystać z usług *stron trzecich, które są właścicielami* instalacji magazynowania lub wytwarzania energii odnawialnej *o mocy do 6 MW każda* lub nią *zarządzają* w zakresie instalowania i eksploatacji, w tym pomiaru i utrzymania. Strony trzeciej nie *można uznać* za odbiorcę aktywnego. *Strony trzecie muszą stosować przejrzyste ceny, taryfy i warunki świadczenia usług oraz zapewniać świadczenie niedyskryminujących usług.***
- 1d. Państwa członkowskie zapewniają, by odbiorcy aktywni uczestniczący w dzieleniu się energią:**
- a) byli uprawnieni do tego, aby dzielona energia elektryczna ***wprowadzana do sieci była odliczana od ich całkowitego zmierzonego zużycia*** w przedziale czasowym nie dłuższym niż okres rozliczania niezbilansowania i bez uszczerbku dla obowiązujących ***niedyskryminacyjnych*** podatków, opłat i ***odzwierciedlających koszty*** opłat sieciowych;
 - b) korzystali ze wszystkich praw i obowiązków odbiorców jako odbiorcy końcowi na mocy niniejszej dyrektywy;
 - c) ***nie byli zobowiązani do przestrzegania obowiązków dostawców, jeżeli energia jest dzielona między gospodarstwa domowe o mocy zainstalowanej do 10,8 kW i do 100 kW w przypadku bloków***

wielomieszkaniowych, w odniesieniu do których stosowane są umowy o partnerskim (peer-to-peer) handlu *do celów dzielenia się energią*;

- d) *odbiorcy objęci umowami o dzieleniu się energią przewidującymi wynagrodzenie są rozliczani na podstawie ich rzeczywistego zużycia i za pośrednictwem strony trzeciej korzystają z praw dotyczących rozliczeń i informacji o rozliczeniach przewidzianych w art. 18 ust. 1–5 oraz z podstawowych praw umownych przewidzianych w art. 10, które przysługują końcowym odbiorcom energii elektrycznej;*
 - e) mieli dostęp do *nieobowiązkowych* wzorów umów zawierających uczciwe i przejrzyste warunki dotyczące umów *w sprawie dzielenia się energią*; w przypadku sporów wynikających z takich umów odbiorcy końcowi *uczestniczący w dzieleniu się energią lub członkowie społeczności energetycznych* muszą mieć dostęp do metod pozasądowego rozstrzygania sporów *z innymi uczestnikami umów o dzieleniu się energią lub w ramach społeczności energetycznych* zgodnie z art. 26;
 - f) nie podlegali nieuczciwemu i dyskryminującemu traktowaniu przez uczestników rynku lub ich podmioty odpowiedzialne za bilansowanie *ani nieuczciwym i dyskryminującym opłatom narzuconym przez tych uczestników i te podmioty*;
 - g) byli informowani o możliwości wprowadzania zmian dotyczących obszarów rynkowych zgodnie z art. 14 rozporządzenia (UE) 2019/943 oraz o tym, że prawo do dzielenia się energią jest ograniczone *zgodnie z ust. 1*;
 - h) *mogli oferować różne usługi i uczestniczyć w niedyskryminacyjny sposób w dowolnym rynku, indywidualnie lub w powiązaniu z innymi podmiotami dzięki wsparciu stron rynkowych, ze zdecentralizowanymi zasobami energetycznymi zaangażowanymi w dzielenie się energią.*
- 1e. Państwa członkowskie zapewniają, aby odpowiedni operatorzy systemów przesyłowych lub dystrybucyjnych lub inne wyznaczone organy:

- a) monitorowali, gromadzili i walidowali dane pomiarowe dotyczące dzielonej energii elektrycznej i przekazywali je odpowiednim odbiorcom końcowym i uczestnikom rynku co najmniej raz w miesiącu **■** zgodnie z art. 23; *w tym celu państwa członkowskie muszą dopilnować, by odpowiedni operatorzy wdrożyli właściwą infrastrukturę IT do dnia ... [rok od daty transpozycji niniejszej dyrektywy];*
- b) *zapewnili punkty kompleksowej obsługi ułatwiające opracowywanie uzgodnień dotyczących dzielenia się energią i umożliwiające ich rejestrowanie oraz rozpowszechnianie wśród ogółu obywateli praktycznych informacji na temat wymagań, dostępnej zdolności przyłączeniowej do sieci, terminów odpowiedzi i innych istotnych terminów, a także informowanie o dostępnym wsparciu finansowym i wiedzy specjalistycznej oraz dostępnych wzorach umów, otrzymywanie informacji na temat odpowiednich punktów pomiarowych, zmian lokalizacji i uczestnictwa oraz, w stosownych przypadkach, zatwierdzanie metod obliczeniowych w jasny, przejrzysty i terminowy sposób.*
2. Państwa członkowskie wprowadzają odpowiednie i niedyskryminujące środki w celu zapewnienia, aby gospodarstwa domowe dotknięte ubóstwem energetycznym i znajdujące się w trudnej sytuacji mogły mieć dostęp do systemów dzielenia się energią. Środki te mogą obejmować środki wsparcia finansowego lub kwoty alokacji produkcji.
- 2a. *Państwa członkowskie dopilnowują, aby projekty dzielenia się energią prowadzone przez organy publiczne wymagały udostępnienia co najmniej 20 % ilości dzielonej energii elektrycznej odbiorcom znajdującym się w trudnej sytuacji.*
- 2b. *Komisja zapewnia państwom członkowskim dodatkowe wytyczne bez zwiększania obciążeń administracyjnych, aby ułatwić stosowanie znormalizowanego podejścia w odniesieniu do dzielenia się energią odnawialną i zapewnić równe szanse społecznościom energetycznym*

działającym w zakresie energii odnawialnej i obywatelskim społecznościom energetycznym. Komisja w drodze aktów wykonawczych ustanawia przepisy dotyczące wymaganej wymiany danych między operatorami sieci i ze sprzedawcami detalicznymi w odniesieniu do dzielenia się energią, wyszczególniając obowiązujące normy. Te akty wykonawcze przyjmuje się zgodnie z procedurą doradczą, o której mowa w art. 68 ust. 2.

- 2c. Państwa członkowskie promują wprowadzanie gotowych do podłączenia miniinstalacji fotowoltaicznych o mocy do 800 W umieszczanych w i na budynkach, na przykład na balkonach, i usuwają bariery techniczne i administracyjne napotymane przez odbiorców. Aktywni odbiorcy dzielący się energią z gotowych do podłączenia miniinstalacji fotowoltaicznych o mocy do 800 W są uprawnieni do tego, aby dzielona energia elektryczna wprowadzana do sieci była odliczana od ich całkowitego zmierzonego zużycia w przedziale czasowym nie dłuższym niż okres rozliczania niezbilansowania i bez uszczerbku dla obowiązujących niedyskryminacyjnych podatków, opłat i odzwierciedlających koszty opłat sieciowych. Państwa członkowskie mogą rozważyć nieuwzględnianie powstałej w ten sposób dzielonej energii elektrycznej w tych podatkach, opłatach i odzwierciedlających koszty opłatach sieciowych.*

Artykuł 18a

Zarządzanie ryzykiem związanym z dostawcami

- 1. Do dnia ... [sześć miesięcy po dacie wejścia w życie niniejszego rozporządzenia zmieniającego], a potem w regularnych odstępach czasu, organy regulacyjne przeprowadzają testy warunków skrajnych, aby sprawdzić zdolność dostawców do stawienia czoła poważnym zmianom dynamiki rynku oraz ich techniczną i ekonomiczną zdolność do zapewnienia odporności. Ponadto w świetle wyników tych testów warunków skrajnych krajowe organy regulacyjne w stosownych przypadkach zapewniają, aby dostawcy posiadali i wdrożyli odpowiednie strategie zabezpieczające, z uwzględnieniem wielkości dostawcy lub jego struktury rynkowej, w celu ograniczenia ryzyka wynikającego ze zmian w hurtowych dostawach energii elektrycznej dla rentowności ich umów z odbiorcami, przy*

jednoczesnym utrzymaniu płynności na rynkach krótkoterminowych i sygnałów cenowych z tych rynków. **Państwa członkowskie wprowadzają skuteczne, konkurencyjne, niedyskryminacyjne środki w celu zapewnienia płynności na rynkach zabezpieczeń, w tym szczególne środki mające na celu zapewnienie równych warunków działania. Organy regulacyjne oceniają wpływ możliwości wprowadzenia specjalnych celów dotyczących zabezpieczenia na określone udziały w portfelach dostawców, w tym na zmienność cen konsumpcyjnych.**

2. Strategie zabezpieczające dostawców mogą obejmować stosowanie umów zakupu energii elektrycznej **lub innych odpowiednich instrumentów, jak kontrakty terminowe typu forward**. W przypadku gdy istnieją wystarczająco rozwinięte rynki umów zakupu energii elektrycznej, które umożliwiają efektywną konkurencję, państwa członkowskie mogą wymagać, aby część ekspozycji dostawców na ryzyko związane ze zmianami hurtowych cen energii elektrycznej została pokryta za pomocą umów zakupu energii elektrycznej wytwarzanej z odnawialnych źródeł energii, dopasowanych do czasu trwania ich ekspozycji na ryzyko po stronie odbiorcy, z zastrzeżeniem zgodności z unijnym prawem konkurencji.
3. Państwa członkowskie **stwarzają warunki umożliwiające zapewnienie** dostępności produktów zabezpieczających dla obywatelskich społeczności energetycznych i społeczności energetycznych działających w zakresie energii odnawialnej.

3a. Dostawcy energii elektrycznej podejmują wszelkie uzasadnione kroki w celu ograniczenia ryzyka wystąpienia przerw w dostawach.”;

5) dodaje się **artykuły** w brzmieniu:

„Artykuł 27a

Dostawca z urzędu

1. **Jeśli** państwa członkowskie **nie wyznaczyły jeszcze dostawców z urzędu**, wyznaczają **ich** przynajmniej dla odbiorców będących gospodarstwami domowymi. Dostawców z urzędu wyznacza się w drodze sprawiedliwej, otwartej, przejrzystej i niedyskryminującej procedury.

2. Odbiorcy końcowi, którzy są przenoszeni do dostawców z urzędu, **nadal korzystają ze wszystkich** praw przysługujących im jako odbiorcom **zgodnie z niniejszą dyrektywą**.
3. Państwa członkowskie zapewniają, aby dostawcy z urzędu niezwłocznie przekazywali przeniesionym odbiorcom warunki umów i zapewniali niezakłóconą ciągłość świadczenia usług przez **okres niezbędny do znalezienia nowego dostawcy**.
4. Państwa członkowskie zapewniają, aby odbiorcy końcowi otrzymywali informacje o **przeźściu** na ofertę rynkową.
5. Państwa członkowskie mogą wymagać od dostawcy z urzędu dostarczania energii elektrycznej odbiorcom będącym gospodarstwami domowymi **i MŚP**, którzy nie otrzymują ofert rynkowych. W takich przypadkach stosuje się warunki określone w art. 5.

Artykuł 28a

Ochrona odbiorców wrażliwych przed odłączeniem

Państwa członkowskie **zakazują odłączania** energii elektrycznej **odbiorcom wrażliwym będącym gospodarstwami domowymi i odbiorcom dotkniętym lub zagrożonym ubóstwem energetycznym zgodnie z definicją zawartą w art. 2 pkt 52 dyrektywy [w sprawie efektywności energetycznej] oraz określają progi, powyżej których można wprowadzić procedurę redukcji mocy elektrycznej. Państwa członkowskie zapewniają obowiązywanie zakazu odłączenia przez okres ośmiu tygodni w trakcie toczących się sporów sądowych lub pozasądowych między dostawcą a odbiorcami**. Ochronę tę zapewnia się w ramach pojęcia odbiorców wrażliwych zgodnie z art. 28 ust. 1 niniejszej dyrektywy i bez uszczerbku dla środków określonych w art. 10 ust. 11.

Państwa członkowskie uzupełniają przepisy zawarte w ust. 1 w drodze przyjęcia specjalnych środków na sezon zimowy i letni, aby umożliwić odbiorcom będącym gospodarstwami domowymi zarządzanie zużyciem i unikanie wysokich rachunków rozliczeniowych.

Państwa członkowskie dopilnowują, aby dostawcy energii elektrycznej regularnie zachęcali odbiorców będących gospodarstwami domowymi i nieposiadających

inteligentnych liczników do przesyłania samodzielnych odczytów, co pomoże im zarządzać zużyciem i pozwoli uniknąć wysokich rachunków rozliczeniowych.

Państwa członkowskie dopilnowują, by dostawcy nie wymagali korzystania z systemów przedpłat od odbiorców będących gospodarstwami domowymi, którzy nie są w stanie opłacać rachunków za energię, ani od odbiorców wrażliwych i odbiorców zagrożonych lub dotkniętych ubóstwem energetycznym.

Państwa członkowskie określają odpowiednie sposoby zagwarantowania rekompensaty za straty poniesione przez odpowiednich dostawców.”;

6) art. 27 ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Państwa członkowskie zapewniają wszystkim odbiorcom będącym gospodarstwami domowymi, a także, jeżeli państwa członkowskie uznają to za stosowne – małym przedsiębiorstwom, możliwość korzystania z usługi powszechnej, a mianowicie prawo do dostaw energii elektrycznej o określonej jakości, na ich terytorium, po konkurencyjnych, łatwo i jednoznacznie porównywalnych, przejrzystych i niedyskryminujących cenach. Aby zapewnić świadczenie usługi powszechnej, państwa członkowskie nakładają na operatorów systemów dystrybucyjnych obowiązek przyłączania odbiorców do ich sieci na warunkach i według taryf ustalonych zgodnie z procedurą ustanowioną w art. 59 ust. 7. Niniejsza dyrektywa nie uniemożliwia państwom członkowskim wzmocnienia pozycji rynkowej odbiorców będących gospodarstwami domowymi oraz małych i średnich odbiorców niebędących gospodarstwami domowymi przez wspieranie możliwości dobrowolnego zrzeszania się tej kategorii odbiorców w celu wzmocnienia reprezentacji.”;

6a) *art. 31 ust. 2 otrzymuje brzmienie:*

„2. *W żadnym wypadku operator systemu dystrybucyjnego nie dyskryminuje poszczególnych użytkowników systemu lub kategorii użytkowników systemu, w szczególności na korzyść swoich przedsiębiorstw powiązanych, a jednocześnie w procedurach przyłączenia do sieci uwzględnia specyfikę społeczności energetycznych działających w zakresie energii odnawialnej i obywatelskich społeczności energetycznych, aby umożliwić im uzyskanie dostępu do systemu dystrybucyjnego na równi z innymi uczestnikami*

rynku.”;

7) art. 31 ust. 3 otrzymuje brzmienie:

„3. Operator systemu dystrybucyjnego dostarcza użytkownikom systemu informacje niezbędne im do skutecznego dostępu do systemu, w tym również korzystania z niego. W szczególności operator systemu dystrybucyjnego publikuje w jasny i przejrzysty sposób informacje na temat możliwości udostępnienia nowych przyłączy na obszarze jego działalności, w tym ***kryteria stosowane do obliczania tej dostępnej zdolności, takie jak założenia dotyczące ograniczenia, poziom zainstalowanej mocy na własny użytek, topologiczną i elektryczną charakterystykę sieci, zapotrzebowanie na energię i ilość wytwarzanej energii w ciągu najbliższych pięciu lat, a także*** na obszarach, na których występują ograniczenia przesyłowe, jeżeli możliwe jest ***tymczasowe*** umieszczenie elastycznych przyłączy, ***póki nie zostaną ukończone zaplanowane wzmocnienia sieci. Operator systemu dystrybucyjnego*** regularnie, ***a w każdym razie*** co najmniej raz na ***miesiąc***, aktualizują te informacje.

Operatorzy systemów dystrybucyjnych przekazują również użytkownikom systemu jasne i przejrzyste informacje na temat statusu i sposobu rozpatrywania ich wniosków o przyłączenie, ***w tym harmonogram procedur i szacunki kosztów niezbędnych wzmocnień sieci***. Przekazują oni takie informacje w ciągu trzech miesięcy od złożenia wniosku. ***Jeśli wniosek o przyłączenie nie zostanie zatwierdzony ani ostatecznie odrzucony, operator systemu dystrybucyjnego*** regularnie, ***a w każdym razie*** co najmniej raz na ***miesiąc***, aktualizuje te informacje.

Operatorzy systemów dystrybucyjnych zapewniają użytkownikom systemu możliwość wnioskowania o przyłączenie do sieci i składania odpowiednich dokumentów wyłącznie w formie cyfrowej. Komisja dokonuje przeglądu norm krajowych do dnia ... [12 miesięcy od daty wejścia w życie niniejszego rozporządzenia zmieniającego] oraz przedkłada wniosek w sprawie norm zharmonizowanych.”;

7a) ***artykuł 33 ust. 1*** otrzymuje brzmienie:

„1. Bez uszczerbku dla dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/94/UE¹³ państwa członkowskie zapewniają niezbędne ramy regulacyjne, by ułatwić przyłączanie do sieci dystrybucyjnych publicznie dostępnych i prywatnych punktów ładowania z funkcjami inteligentnego ładowania i ładowania dwukierunkowego zgodnie z art. 20a dyrektywy (UE) 2018/2001. Państwa członkowskie dopilnowują, by operatorzy systemów dystrybucyjnych współpracowali na niedyskryminacyjnych warunkach z wszelkimi przedsiębiorstwami będącymi właścicielami punktów ładowania pojazdów elektrycznych, tworzącymi lub obsługującymi takie punkty, lub nimi zarządzającymi, w tym w odniesieniu do przyłączenia do sieci. Państwa członkowskie dopilnowują, aby operatorzy systemów dystrybucyjnych przyłączali użytkowników systemu w ciągu sześciu miesięcy, gdy nie jest konieczne wzmocnienie sieci, oraz w ciągu jednego roku, jeżeli jest ono konieczne, bez uszczerbku dla odpowiednich konsultacji publicznych i ocen oddziaływania na środowisko, jeżeli są wymagane.”;

8) w art. 40 wprowadza się następujące zmiany:

a) po ust. 6 dodaje się nowy ustęp:
„Wymogi określone w ust. 5 i 6 nie mają zastosowania do produktu wyglądającego profil zapotrzebowania zamówionego zgodnie z art. 7a rozporządzenia (UE) 2019/943.”;

9) w art. 59 wprowadza się następujące zmiany:

a) ust. 1 lit. c) otrzymuje brzmienie:
„c) w ścisłej współpracy z pozostałymi organami regulacyjnymi, zapewnienie wykonywania przez wspólną platformę alokacji ustanowioną zgodnie z rozporządzeniem (UE) 2016/1719, ENTSO energii elektrycznej i organizację OSD UE ich obowiązków określonych w niniejszej dyrektywie, rozporządzeniu (UE) 2019/943, kodeksach sieci i wytycznych przyjętych na podstawie art. 59, 60 i 61 rozporządzenia

¹³ **Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/94/UE z dnia 22 października 2014 r. w sprawie rozwoju infrastruktury paliw alternatywnych (Dz.U. L 307 z 28.10.2014, s. 1).**

(UE) 2019/943 oraz w innych właściwych przepisach prawa Unii, w tym w odniesieniu do kwestii transgranicznych, a także wykonywania decyzji ACER, oraz wspólne wskazywanie przypadków niewykonywania przez wspólną platformę alokacji, ENTSO energii elektrycznej i organizację OSD UE ich odpowiednich obowiązków; jeżeli organy regulacyjne nie osiągną porozumienia w terminie czterech miesięcy od rozpoczęcia konsultacji w celu wspólnego wskazania przypadków niewykonywania, sprawę przekazuje się do decyzji ACER zgodnie z art. 6 ust. 10 rozporządzenia (UE) 2019/942;”;

b) ust. 1 lit. z) otrzymuje brzmienie:

„z) **■** monitorowanie usuwania nieuzasadnionych przeszkód i ograniczeń w rozwijaniu, *produkowaniu, magazynowaniu, używaniu i sprzedaży* wytworzonej we własnym zakresie *lub dzielonej* energii elektrycznej, **a także przeszkód i ograniczeń wymierzonych w społeczności energetyczne działające w zakresie energii odnawialnej i w** obywatelskie społeczności energetyczne, w tym przeszkód i ograniczeń **uniemożliwiających przyłączenie** elastycznego rozproszonego wytwarzania energii w rozsądnym terminie zgodnie z art. 58 lit. d).”;

c) ust. 4 otrzymuje brzmienie:

„4. Organ regulacyjny w państwie członkowskim, w którym ma siedzibę wspólna platforma alokacji, ENTSO energii elektrycznej lub organizacja OSD UE, jest uprawniony do nakładania skutecznych, proporcjonalnych i odstrasżających sankcji na te podmioty, jeżeli nie wykonują one obowiązków wynikających z niniejszej dyrektywy, rozporządzenia (UE) 2019/943 lub wszelkich właściwych prawnie wiążących decyzji organów regulacyjnych lub ACER, lub do zaproponowania właściwemu sądowi nałożenia takich sankcji.”;

10) dodaje się art. 66a w brzmieniu:

„Artykuł 66a

Dostęp do przystępnej cenowo energii podczas kryzysu związanego z cenami energii elektrycznej

1. Komisja **■** w drodze decyzji **ogłasza** regionalny lub ogólnounijny kryzys związany z cenami energii elektrycznej, **z wyjątkiem należycie uzasadnionych przypadków**, jeżeli spełnione są następujące warunki:
 - a) na hurtowych rynkach energii elektrycznej panują bardzo wysokie ceny – co najmniej dwupółkrotnie wyższe niż średnia cena z poprzednich 5 lat i **wynoszące co najmniej 180 EUR/MWh** – które według przewidywań utrzymają się przez co najmniej 6 miesięcy;
 - b) występuje gwałtowny wzrost cen detalicznych energii elektrycznej o co najmniej **60 % średniej z poprzednich dwóch lat**, który według przewidywań utrzyma się przez co najmniej 3 miesięcy;**■**
2. Komisja określa w swojej decyzji o ogłoszeniu regionalnego lub ogólnounijnego kryzysu związanego z cenami energii elektrycznej okres ważności tej decyzji, który może trwać do jednego roku. **Jeżeli warunki określone w ust. 1 są nadal spełnione, Komisja wydaje decyzję przedłużającą czas trwania kryzysu związanego z cenami energii elektrycznej nie później niż dwa miesiące przed końcem okresu obowiązywania pierwotnej decyzji. Jeżeli nie przewiduje się przedłużenia, Komisja proponuje zalecenia dotyczące stopniowego wycofania interwencji publicznych.**
 - 2a. **Ogłoszenie regionalnego lub ogólnounijnego kryzysu związanego z cenami energii elektrycznej zapewnia równe warunki we wszystkich państwach członkowskich, których dotyczy decyzja, tak aby uniknąć nadmiernych zakłóceń na rynku wewnętrznym.**
3. W przypadku gdy Komisja przyjęła decyzję na podstawie ust. 1, państwa członkowskie mogą podczas trwania okresu ważności tej decyzji stosować **tymczasowe** ukierunkowane interwencje publiczne w zakresie ustalania cen za dostawy energii elektrycznej do małych i średnich przedsiębiorstw **oraz energochłonnych odbiorców przemysłowych**. Takie interwencje publiczne:

- a) ograniczają się do maksymalnie 70 % zużycia przez beneficjenta w tym samym okresie poprzedniego roku i podtrzymują zachętę do zmniejszenia zapotrzebowania;
- b) spełniają warunki określone w art. 5 ust. 4 i 7;
- c) w stosownych przypadkach spełniają warunki określone w ust. 4;
- ca) są opracowane tak, by minimalizować wszelką negatywną fragmentację konkurencji w Unii.**

4. W przypadku gdy Komisja przyjęła decyzję na podstawie ust. 1, państwa członkowskie mogą podczas trwania okresu ważności tej decyzji, na zasadzie odstępstwa od art. 5 ust. 7 lit. c), stosując ukierunkowane interwencje publiczne w zakresie ustalania cen za dostawy energii elektrycznej na podstawie art. 5 ust. 6 lub na podstawie ust. 3 niniejszego artykułu, wyjątkowo i tymczasowo ustalić cenę dostawy energii elektrycznej poniżej kosztów, pod warunkiem że spełnione są następujące warunki:

- a) cena ustalona dla gospodarstw domowych ma zastosowanie jedynie do maksymalnie 80 % mediany zużycia w sektorze gospodarstw domowych i podtrzymuje zachętę do zmniejszenia zapotrzebowania **oraz ma zastosowanie do 100 % w przypadku wrażliwych odbiorców będących gospodarstwami domowymi, dotkniętych ubóstwem energetycznym lub nim zagrożonych;**
- b) nie dochodzi do dyskryminacji żadnych dostawców;
- c) dostawcy otrzymują rekompensatę za dostawy poniżej kosztów **w sposób przejrzysty i niedyskryminacyjny;**
- d) wszyscy dostawcy kwalifikują się na tej samej podstawie do składania ofert dotyczących ceny dostawy energii elektrycznej poniżej kosztów; **oraz**
- da) proponowane środki nie zakłócają wewnętrznego rynku energii elektrycznej.**

4a. Komisja stale przeprowadza oceny i regularnie publikuje wyniki takich ocen, aby monitorować oddziaływanie środków przyjętych w związku z ogłoszonym kryzysem związanym z cenami energii elektrycznej.”;

11) art. 71 ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Państwa członkowskie wprowadzają w życie przepisy ustawowe, wykonawcze i administracyjne niezbędne do wykonania art. 2 pkt 8 i 49, art. 3 i 5, art. 6 ust. 2 i 3, art. 7 ust. 1, art. 8 ust. 2 lit. j) i l), art. 9 ust. 2, art. 10 ust. 2–12, art. 11 ust. 3 i 4, art. 12–24, art. 26, 28 i 29, art. 31 ust. 1, 2 i 4–10, art. 32–34 i 36, art. 38 ust. 2, art. 40 i 42, art. 46 ust. 2 lit. d), art. 51 i 54, art. 57–58, art. 59 ust. 1 lit. a), b) i d)–y), ust. 2, 3 i 5–10, art. 61–63, art. 70 pkt 1–3, pkt 5 lit. b) i pkt 6 oraz załączników I i II do dnia 31 grudnia 2020 r. Niezwłocznie przekazują one Komisji tekst tych przepisów.

Państwa członkowskie wprowadzają jednak w życie przepisy ustawowe, wykonawcze i administracyjne niezbędne do wykonania:

- a) art. 70 pkt 5 lit. a) – do dnia 31 grudnia 2019 r.;
- b) art. 70 pkt 4 – do dnia 25 października 2020 r.

Państwa członkowskie wprowadzają w życie przepisy ustawowe, wykonawcze i administracyjne niezbędne do wykonania art. 2 pkt 10a, 10b, 15a i 24a, art. 4, art. 11 ust. 1, 1a i 2, art. 15a, art. 18a, art. 27 ust. 1, art. 27a, art. 28a, art. 31 ust. 3, art. 40 ust. 7, art. 59 ust. 1 lit. c) i z) i ust. 4 i art. 66a w terminie sześciu miesięcy od wejścia w życie niniejszego rozporządzenia.

Przepisy przyjęte przez państwa członkowskie zawierają odniesienie do niniejszej dyrektywy lub odniesienie takie towarzyszy ich urzędowej publikacji. Przepisy te zawierają także wskazanie, że w istniejących przepisach ustawowych, wykonawczych i administracyjnych odniesienia do dyrektywy uchylonej niniejszą dyrektywą odczytuje się jako odniesienia do niniejszej dyrektywy. Sposób dokonywania takiego odniesienia i formułowania takiego wskazania określany jest przez państwa członkowskie.”.

Artykuł 3

Zmiany w dyrektywie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/2001 z dnia 11 grudnia 2018 r. w sprawie promowania stosowania energii ze źródeł odnawialnych

W dyrektywie (UE) 2018/2001 wprowadza się następujące zmiany:

- 1) w art. 4 ust. 3 wprowadza się następujące zmiany:
 - a) akapit drugi otrzymuje brzmienie:

„W tym celu, w odniesieniu do systemów bezpośredniego wsparcia cen, wsparcie jest przyznawane w formie premii rynkowej, która może być, między innymi, zmienna albo stała.

Akapit drugi niniejszego ustępu nie ma zastosowania do wsparcia na rzecz energii elektrycznej ze źródeł odnawialnych wymienionych w art. 19b ust. 2 rozporządzenia (UE) 2019/943, o mocy zainstalowanej powyżej 6 MW, a powyżej 6 MW w przypadku projektu obywatelskiej społeczności energetycznej lub społeczności energetycznej działającej w zakresie energii odnawialnej; zastosowanie ma wówczas art. 19b ust. 1 tego rozporządzenia.”;
- 2) art. 36 ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Państwa członkowskie wprowadzają w życie przepisy ustawowe, wykonawcze i administracyjne niezbędne do wykonania art. 2–13, 15–31 i 37 oraz załączników II, III i V–IX do dnia 30 czerwca 2021 r. Państwa członkowskie wprowadzą jednak w życie przepisy ustawowe, wykonawcze i administracyjne niezbędne do wykonania art. 4 ust. 3 akapit *trzeci* do dnia ... [sześć miesięcy *od daty wejścia* w życie niniejszego rozporządzenia *zmieniającego*].

Niezwłocznie przekazują one Komisji tekst tych przepisów.

Przepisy przyjęte przez państwa członkowskie zawierają odniesienie do niniejszej dyrektywy lub odniesienie takie towarzyszy ich urzędowej publikacji. Przepisy te zawierają także wskazanie, że w istniejących przepisach ustawowych, wykonawczych i administracyjnych odniesienia do dyrektywy uchylonej niniejszą dyrektywą odczytuje się jako odniesienia do niniejszej dyrektywy. Sposób dokonywania takiego odniesienia i formułowania takiego wskazania określany jest przez państwa członkowskie.”.

Artykuł 4

Zmiany w rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/942 z dnia 5 czerwca 2019 r. ustanawiającym Agencję Unii Europejskiej ds. Współpracy Organów Regulacji Energetyki

W rozporządzeniu (UE) 2019/942 wprowadza się następujące zmiany:

- 1) w art. 2 wprowadza się następujące zmiany:
 - a) lit. a) otrzymuje brzmienie:

„a) wydaje opinie i zalecenia skierowane do operatorów systemów przesyłowych, ENTSO energii elektrycznej, ENTSO gazu, organizacji OSD UE, wspólnej platformy alokacji ustanowionej zgodnie z rozporządzeniem (UE) 2016/1719, regionalnych centrów koordynacji i wyznaczonych operatorów rynku energii elektrycznej, dotyczące zatwierdzania metod i warunków zgodnie z art. 4 ust. 4 oraz art. 5 ust. 2, 3 i 4, dotyczące przeglądu obszarów rynkowych, o którym mowa w art. 5 ust. 7, dotyczące kwestii technicznych, o których mowa w art. 6 ust. 1, dotyczące arbitrażu między organami regulacyjnymi zgodnie z art. 6 ust. 10, dotyczące regionalnych centrów koordynacji, o których mowa w art. 7 ust. 2 lit. a), dotyczące zatwierdzania i zmiany metod i obliczeń oraz specyfikacji technicznych, o których mowa w art. 9 ust. 1, dotyczące zatwierdzania i zmiany metod, o których mowa w art. 9 ust. 3, dotyczące zwolnień, o których mowa w art. 10, dotyczące infrastruktury, o której mowa w art. 11 lit. d), oraz dotyczące kwestii związanych z integralnością i przejrzystością rynku hurtowego na podstawie art. 12;”;
 - b) lit. d) otrzymuje brzmienie:

d) wydaje decyzje indywidualne dotyczące udzielania informacji zgodnie z art. 3 ust. 2, art. 7 ust. 2 lit. b) i art. 8 lit. c), dotyczące zatwierdzania metod i warunków zgodnie z art. 4 ust. 4 oraz art. 5 ust. 2, 3 i 4, dotyczące przeglądu obszarów rynkowych, o którym mowa w art. 5 ust. 7, dotyczące kwestii technicznych, o których mowa w art. 6 ust. 1, dotyczące arbitrażu między organami regulacyjnymi zgodnie z art. 6 ust. 10, dotyczące regionalnych centrów koordynacji, o których mowa w art.

7 ust. 2 lit. a), dotyczące zatwierdzania i zmiany metod i obliczeń oraz specyfikacji technicznych, o których mowa w art. 9 ust. 1, dotyczące zatwierdzania i zmiany metod, o których mowa w art. 9 ust. 3, dotyczące zwolnień, o których mowa w art. 10, dotyczące infrastruktury, o której mowa w art. 11 lit. d), dotyczące kwestii związanych z integralnością i przejrzystością rynku hurtowego na podstawie art. 12, dotyczące zatwierdzania i zmiany propozycji ENTSO energii elektrycznej związanych z regionalnymi wirtualnymi centrami na podstawie art. 5 ust. 9 oraz dotyczące zatwierdzania i zmiany propozycji ENTSO energii elektrycznej i organizacji OSD UE związanych z metodyką dotyczącą danych i analiz, które mają być przekazywane w odniesieniu do potrzeb w zakresie elastyczności, na podstawie art. 5 ust. 10;”;

2) w art. 3 ust. 2 dodaje się akapit czwarty w brzmieniu:

„Niniejszy ustęp ma również zastosowanie do wspólnej platformy alokacji ustanowionej zgodnie z rozporządzeniem (UE) 2016/1719.”;

3) w art. 4 dodaje się ust. 9 w brzmieniu:

„9. „Ust. 6, 7 i 8 mają również zastosowanie do wspólnej platformy alokacji ustanowionej zgodnie z rozporządzeniem (UE) 2016/1719.”;

4) w art. 5 ust. 8 dodaje się akapit drugi w brzmieniu:

„ACER monitoruje również wspólną platformę alokacji ustanowioną zgodnie z rozporządzeniem (UE) 2016/1719.”;

5) w art. 5 dodaje się ust. 9 w brzmieniu:

„9. ACER zatwierdza i w razie potrzeby zmienia propozycję ENTSO energii elektrycznej w sprawie ustanowienia regionalnych wirtualnych centrów rynku terminowego na podstawie art. 9 ust. 2 rozporządzenia (UE) 2019/943.”;

6) w art. 5 dodaje się ust. 10 w brzmieniu:

„10. ACER zatwierdza i w razie potrzeby zmienia wspólną propozycję ENTSO energii elektrycznej i organizacji OSD UE związaną z metodyką dotyczącą danych i analiz, które mają być przekazywane w odniesieniu do potrzeb w zakresie elastyczności na podstawie art. 19e ust. 5 rozporządzenia (UE)

2019/943.”;

7) w art. 15 dodaje się ust. 5 w brzmieniu:

„5. ACER przedstawia sprawozdanie zawierające analizę krajowych ocen dotyczących potrzeb w zakresie elastyczności oraz zawierające zalecenia dotyczące kwestii o znaczeniu transgranicznym w odniesieniu do ustaleń organów regulacyjnych na podstawie art. 19e ust. 6 rozporządzenia (UE) 2019/943.”.

Artykuł 5

Wejście w życie

Niniejsze rozporządzenie wchodzi w życie [xxx] dnia po jego opublikowaniu w Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej.

Niniejsze rozporządzenie wiąże w całości i jest bezpośrednio stosowane we wszystkich państwach członkowskich.

Sporządzono w ...

W imieniu Parlamentu Europejskiego

Przewodnicząca

W imieniu Rady

Przewodniczący

30.6.2023

OPINIA KOMISJI GOSPODARCZEJ I MONETARNEJ

dla Komisji Przemysłu, Badań Naukowych i Energii

w sprawie wniosku dotyczącego rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady zmieniającego rozporządzenia (UE) 2019/943 i (UE) 2019/942 oraz dyrektywy (UE) 2018/2001 i (UE) 2019/944 w celu udoskonalenia struktury unijnego rynku energii elektrycznej

(COM(2023)0148 – C9-0049/2023 – 2023/0077(COD))

Sprawozdawca komisji opiniodawczej: Pedro Silva Pereira

POPRAWKI

Komisja Gospodarcza i Monetarna zwraca się do Komisji Przemysłu, Badań Naukowych i Energii, jako komisji przedmiotowo właściwej, o wzięcie pod uwagę następujących poprawek:

Poprawka 1

Wniosek dotyczący rozporządzenia

Motyw 3

Tekst proponowany przez Komisję

(3) W odpowiedzi na tę sytuację komunikat w sprawie cen energii przedstawiony przez Komisję w październiku 2021 r. zawierał zestaw środków, które UE i jej państwa członkowskie mogą wykorzystać, aby zaradzić bezpośredniemu wpływowi wysokich cen energii na gospodarstwa domowe i przedsiębiorstwa (np. wsparcie dochodu, ulgi podatkowe, środki w zakresie oszczędności i magazynowania gazu) oraz zwiększyć odporność na przyszłe wstrząsy cenowe. W komunikacie z dnia 8 marca 2022 r. zatytułowanym „REPowerEU: Wspólne europejskie działania w kierunku bezpiecznej i zrównoważonej energii po przystępnej

Poprawka

(3) W odpowiedzi na tę sytuację komunikat w sprawie cen energii przedstawiony przez Komisję w październiku 2021 r. zawierał zestaw środków, które UE i jej państwa członkowskie mogą wykorzystać, aby zaradzić bezpośredniemu wpływowi wysokich cen energii na gospodarstwa domowe i przedsiębiorstwa (np. wsparcie dochodu, ulgi podatkowe, środki w zakresie oszczędności i magazynowania gazu) oraz zwiększyć odporność na przyszłe wstrząsy cenowe. W komunikacie z dnia 8 marca 2022 r. zatytułowanym „REPowerEU: Wspólne europejskie działania w kierunku bezpiecznej i zrównoważonej energii po przystępnej

cenie”¹⁸ Komisja przedstawiła szereg dodatkowych środków mających na celu udoskonalenie zestawu narzędzi i reagowanie na rosnące ceny energii. Dnia 23 marca 2022 r. Komisja **ustanowiła również** tymczasowy system pomocy państwa, aby niektóre dotacje mogły złagodzić wpływ wysokich cen energii¹⁹.

¹⁸ Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady Europejskiej, Rady Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów – REPowerEU: Wspólne europejskie działania w kierunku bezpiecznej i zrównoważonej energii po przystępnej cenie, COM(2022) 108 final.

¹⁹ Komunikat Komisji – Tymczasowe kryzysowe ramy środków pomocy państwa w celu wsparcia gospodarki po agresji Rosji wobec Ukrainy, C 131 I/01, C/2022/1890.

Poprawka 2

Wniosek dotyczący rozporządzenia Motyw 3 a (nowy)

Tekst proponowany przez Komisję

cenie”¹⁸ Komisja przedstawiła szereg dodatkowych środków mających na celu udoskonalenie zestawu narzędzi i reagowanie na rosnące ceny energii. Dnia 23 marca 2022 r. Komisja **przyjęła tymczasowe ramy kryzysowe, ustanawiając** tymczasowy system pomocy państwa, aby niektóre dotacje mogły złagodzić wpływ wysokich cen energii¹⁹.
9 marca 2023 r. ramy te zastąpiono tymczasowymi ramami pomocy państwa w sytuacjach kryzysowych i w okresie transformacji, które pozwalają w elastyczny i prosty sposób reagować na kryzys, a jednocześnie zapewniają ukierunkowaną pomoc zgodnie z celami w zakresie spójności oraz przyczyniają się do realizacji celów planu przemysłowego Zielonego Ładu.

¹⁸ Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady Europejskiej, Rady Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów – REPowerEU: Wspólne europejskie działania w kierunku bezpiecznej i zrównoważonej energii po przystępnej cenie, COM(2022) 108 final.

¹⁹ Komunikat Komisji – Tymczasowe kryzysowe ramy środków pomocy państwa w celu wsparcia gospodarki po agresji Rosji wobec Ukrainy, C 131 I/01, C/2022/1890.

Poprawka

(3a) Tymczasowe ramy pomocy państwa w sytuacjach kryzysowych i w okresie transformacji to część drugiego filaru planu przemysłowego Zielonego Ładu. Warto zauważyć, że są to ramy

tymczasowe i ukierunkowane, które stanowią kompromis między szybszym finansowaniem produkcji czystych technologii w Europie a integralnością rynku wewnętrznego, jako że nie wszystkie państwa członkowskie dysponują taką samą przestrzenią fiskalną, by dokonać niezbędnych inwestycji. Potrzebne są zatem odpowiednie instrumenty, aby zapewnić strukturalną odpowiedź na potrzeby inwestycyjne.

Poprawka 3

Wniosek dotyczący rozporządzenia Motyw 3 b (nowy)

Tekst proponowany przez Komisję

Poprawka

(3b) Podwyżki cen energii, do których dodatkowo przyczyniła się rosyjska agresja na Ukrainę oraz liczne spekulacje podmiotów rynkowych, spowodowały presję inflacyjną i wzrost nierówności.

Poprawka 4

Wniosek dotyczący rozporządzenia Motyw 11

Tekst proponowany przez Komisję

Poprawka

(11) Reforma struktury rynku energii elektrycznej powinna **przynosić** korzyści nie tylko konsumentom będącym gospodarstwami domowymi, ale również **sprzyjać konkurencyjności branż** unijnego przemysłu, **ułatwiając im** inwestowanie w czyste technologie, których potrzebują, aby osiągnąć swoje cele pod względem zeroemisyjności netto. Transformacja energetyczna w Unii musi opierać się na solidnej podstawie, jaką jest produkcja z wykorzystaniem czystych technologii. Reformy te będą wspierać przystępną cenowo elektryfikację przemysłu oraz

(11) Reforma struktury rynku energii elektrycznej powinna **przynieść** korzyści nie tylko konsumentom będącym gospodarstwami domowymi, ale również **umożliwić branżom** unijnego przemysłu inwestowanie w czyste technologie, których potrzebują, aby osiągnąć swoje cele pod względem zeroemisyjności netto. Transformacja energetyczna w Unii musi opierać się na solidnej podstawie, jaką jest produkcja z wykorzystaniem czystych technologii. Reformy te będą wspierać przystępną cenowo elektryfikację przemysłu oraz pozycję Unii jako

pozycję Unii jako światowego lidera badań naukowych i innowacji w dziedzinie czystych technologii energetycznych.

światowego lidera badań naukowych i innowacji w dziedzinie czystych technologii energetycznych.

Poprawka 5

Wniosek dotyczący rozporządzenia Motyw 19

Tekst proponowany przez Komisję

(19) Konsumenci i dostawcy potrzebują skutecznych i wydajnych rynków terminowych, które pokryłyby ich długoterminową ekspozycję cenową i zmniejszyły zależność od cen krótkoterminowych. Aby odbiorcy energii w całej UE mogli w pełni korzystać z zalet zintegrowanych rynków energii elektrycznej i konkurencji w całej Unii, należy poprawić funkcjonowanie unijnego rynku terminowego energii elektrycznej poprzez ustanowienie regionalnych wirtualnych centrów w celu przewyciężenia obecnej fragmentacji rynku i niskiej płynności zaobserwowanej w wielu obszarach rynkowych. **Regionalne wirtualne centra powinny obejmować wiele obszarów rynkowych, a jednocześnie zapewniać odpowiednią korelację cenową. Niektóre obszary rynkowe mogą nie być objęte wirtualnym centrum, jeżeli chodzi o wkład w cenę referencyjną danego centrum. Uczestnicy rynku z tych obszarów rynkowych powinni jednak nadal mieć możliwość zabezpieczenia się za pośrednictwem centrum.**

Poprawka 6

Wniosek dotyczący rozporządzenia Motyw 21

Tekst proponowany przez Komisję

(21) Aby zwiększyć możliwości

Poprawka

(19) Konsumenci i dostawcy potrzebują skutecznych i wydajnych rynków terminowych, które pokryłyby ich długoterminową ekspozycję cenową i zmniejszyły zależność od cen krótkoterminowych. Aby odbiorcy energii w całej UE mogli w pełni korzystać z zalet zintegrowanych rynków energii elektrycznej i konkurencji w całej Unii, należy poprawić funkcjonowanie unijnego rynku terminowego energii elektrycznej poprzez ustanowienie regionalnych wirtualnych centrów w celu przewyciężenia obecnej fragmentacji rynku i niskiej płynności zaobserwowanej w wielu obszarach rynkowych. **Komisja powinna ocenić wartość dodaną regionalnych wirtualnych centrów i przedstawić tę ocenę współprawodawcom.**

(21) Aby zwiększyć możliwości

uczestników rynku w zakresie zabezpieczenia, należy rozszerzyć rolę wspólnej platformy alokacji ustanowionej zgodnie z rozporządzeniem Komisji (UE) 2016/1719. Wspólna platforma alokacji powinna umożliwiać obrót finansowymi długoterminowymi prawami przesyłowymi między różnymi obszarami rynkowymi i regionalnymi wirtualnymi centrami. Zlecenia składane przez uczestników rynku w odniesieniu do finansowych praw przesyłowych *są* kojarzone z jednoczesną alokacją długoterminowych międzyobszarowych zdolności przesyłowych. Takie kojarzenie i alokacja powinny być przeprowadzane regularnie, aby zapewnić uczestnikom rynku wystarczającą płynność, a tym samym skuteczne możliwości zabezpieczenia. Długoterminowe prawa przesyłowe powinny być wydawane z częstymi terminami zapadalności (od miesiąca do co najmniej trzech lat), aby mogły być dostosowane do typowego horyzontu czasowego zabezpieczenia uczestników rynku. Wspólna platforma alokacji powinna podlegać monitorowaniu i egzekwowaniu odpowiednich przepisów, aby właściwie spełniała swoją funkcję.

uczestników rynku w zakresie zabezpieczenia, należy rozszerzyć rolę wspólnej platformy alokacji ustanowionej zgodnie z rozporządzeniem Komisji (UE) 2016/1719. Wspólna platforma alokacji powinna umożliwiać obrót finansowymi długoterminowymi prawami przesyłowymi między różnymi obszarami rynkowymi i regionalnymi wirtualnymi centrami, ***tam gdzie zostały one ustanowione***. Zlecenia składane przez uczestników rynku w odniesieniu do finansowych praw przesyłowych ***powinny być*** kojarzone z jednoczesną alokacją długoterminowych międzyobszarowych zdolności przesyłowych. Takie kojarzenie i alokacja powinny być przeprowadzane regularnie, aby zapewnić uczestnikom rynku wystarczającą płynność, a tym samym skuteczne możliwości zabezpieczenia. Długoterminowe prawa przesyłowe powinny być wydawane z częstymi terminami zapadalności (od miesiąca do co najmniej trzech lat), aby mogły być dostosowane do typowego horyzontu czasowego zabezpieczenia uczestników rynku. Wspólna platforma alokacji powinna podlegać monitorowaniu i egzekwowaniu odpowiednich przepisów, aby właściwie spełniała swoją funkcję.

Poprawka 7

Wniosek dotyczący rozporządzenia Motyw 30

Tekst proponowany przez Komisję

(30) W przypadku gdy państwa członkowskie zdecydują się wspierać nowe inwestycje finansowane ze środków publicznych („systemy bezpośredniego wsparcia cen”) w niskoemisyjne wytwarzanie energii elektrycznej bez udziału paliw kopalnych, aby osiągnąć cele Unii w zakresie dekarbonizacji, systemy te powinny mieć strukturę opartą na dwukierunkowych kontraktach

Poprawka

(30) W przypadku gdy państwa członkowskie zdecydują się wspierać nowe inwestycje finansowane ze środków publicznych („systemy bezpośredniego wsparcia cen”) w niskoemisyjne wytwarzanie energii elektrycznej bez udziału paliw kopalnych, aby osiągnąć cele Unii w zakresie dekarbonizacji, systemy te powinny mieć strukturę opartą na dwukierunkowych kontraktach

różnicowych, które, oprócz gwarancji dochodów, obejmowałyby również górny limit dochodów rynkowych z danych aktywów wytwórczych. Nowe inwestycje w wytwarzanie energii elektrycznej powinny obejmować inwestycje w nowe jednostki wytwarzania energii, inwestycje mające na celu rozbudowę źródła energii istniejących jednostek wytwarzania energii oraz inwestycje mające na celu rozbudowę istniejących jednostek wytwarzania energii lub przedłużenie ich okresu eksploatacji.

różnicowych, które, oprócz gwarancji dochodów, obejmowałyby również górny limit dochodów rynkowych z danych aktywów wytwórczych. Nowe inwestycje w wytwarzanie energii elektrycznej powinny obejmować inwestycje w nowe jednostki wytwarzania energii, inwestycje mające na celu rozbudowę źródła energii istniejących jednostek wytwarzania energii oraz inwestycje mające na celu rozbudowę istniejących jednostek wytwarzania energii lub przedłużenie ich okresu eksploatacji.
Jako że systemy te pośrednio zmieniają obecne zasady pomocy państwa (komunikat Komisji pt. „Wytyczne w sprawie pomocy państwa na ochronę klimatu i środowiska oraz cele związane z energią z 2022 r.”^{19a}, komunikat Komisji pt. „Tymczasowe kryzysowe ramy środków pomocy państwa w celu wsparcia gospodarki po agresji Rosji wobec Ukrainy”^{19b}), jeśli chodzi o udzielanie publicznego wsparcia na rzecz niektórych form wytwarzania energii elektrycznej, Komisja powinna regularnie sprawdzać, czy nadal są one adekwatne i czy nie powodują nadmiernych zakłóceń lub rozdrobnienia rynku wewnętrznego.

^{19a} [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/PL/TXT/HTML/?uri=CELEX:52022XC0218\(03\)](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/PL/TXT/HTML/?uri=CELEX:52022XC0218(03))

^{19b} [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/PL/TXT/HTML/?uri=CELEX:52022XC0324\(10\)](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/PL/TXT/HTML/?uri=CELEX:52022XC0324(10))

Poprawka 8

Wniosek dotyczący rozporządzenia Motyw 34

Tekst proponowany przez Komisję

(34) Dzięki wprowadzeniu górnego limitu dochodów rynkowych systemy bezpośredniego wsparcia cen w formie

Poprawka

(34) Dzięki wprowadzeniu górnego limitu dochodów rynkowych systemy bezpośredniego wsparcia cen w formie

dwukierunkowych kontraktów różnicowych powinny stanowić dodatkowe źródło dochodów dla państw członkowskich w okresach wysokich cen energii. Aby bardziej złagodzić wpływ wysokich cen energii elektrycznej na wysokość otrzymywanych przez konsumentów rachunków za energię, państwa członkowskie powinny zapewnić, aby dochody uzyskiwane od wytwórców objętych systemami bezpośredniego wsparcia cen w formie dwukierunkowych kontraktów różnicowych były przekazywane **wszystkim** końcowym odbiorcom energii elektrycznej, w tym gospodarstwom domowym, MŚP i odbiorcom przemysłowym, w oparciu o ich zużycie. Redystrybucja dochodów powinna przebiegać w taki sposób, aby konsumenci nadal byli w pewnym stopniu narażeni na sygnał cenowy, co pozwoli ograniczyć zużycie w okresach, gdy ceny są wysokie lub przesunąć je do okresów, gdy ceny są niższe (są to zazwyczaj okresy o wyższym udziale energii wytwarzanej z OZE). Państwa członkowskie powinny dopilnować, aby redystrybucja dochodów na rzecz końcowych odbiorców energii elektrycznej nie miała wpływu na równe warunki działania i konkurencję między różnymi dostawcami.

Poprawka 9

Wniosek dotyczący rozporządzenia Motyw 45

Tekst proponowany przez Komisję

(45) Jeżeli dostawcy nie dopilnują, aby ich portfel energii elektrycznej był w wystarczającym stopniu zabezpieczony, zmiany hurtowych cen energii elektrycznej mogą narażać ich na ryzyko finansowe, a upadłość dostawców może skutkować

dwukierunkowych kontraktów różnicowych powinny stanowić dodatkowe źródło dochodów dla państw członkowskich w okresach wysokich cen energii. Aby bardziej złagodzić wpływ wysokich cen energii elektrycznej na wysokość otrzymywanych przez konsumentów rachunków za energię, państwa członkowskie powinny zapewnić, aby dochody uzyskiwane od wytwórców objętych systemami bezpośredniego wsparcia cen w formie dwukierunkowych kontraktów różnicowych były przekazywane końcowym odbiorcom energii elektrycznej, w tym gospodarstwom domowym, MŚP i odbiorcom przemysłowym, w oparciu o ich zużycie, **przy czym pierwszeństwo powinni mieć odbiorcy wrażliwi i odbiorcy energetycznym**. Redystrybucja dochodów powinna przebiegać w taki sposób, aby konsumenci nadal byli w pewnym stopniu narażeni na sygnał cenowy, co pozwoli ograniczyć zużycie w okresach, gdy ceny są wysokie lub przesunąć je do okresów, gdy ceny są niższe (są to zazwyczaj okresy o wyższym udziale energii wytwarzanej z OZE). Państwa członkowskie powinny dopilnować, aby redystrybucja dochodów na rzecz końcowych odbiorców energii elektrycznej nie miała wpływu na równe warunki działania i konkurencję między różnymi dostawcami.

Poprawka

(45) Jeżeli dostawcy nie dopilnują, aby ich portfel energii elektrycznej był w wystarczającym stopniu zabezpieczony, zmiany hurtowych cen energii elektrycznej mogą narażać ich na ryzyko finansowe, a **ewentualna** upadłość dostawców może

przeniesieniem kosztów na konsumentów i innych użytkowników sieci. Należy zatem zapewnić odpowiednie zabezpieczenie dostawców przy oferowaniu umów w cenach stałych. W odpowiedniej strategii zabezpieczenia należy uwzględnić dostęp dostawców do własnej produkcji i jej kapitalizację, a także ich ekspozycję na zmiany cen na rynku hurtowym.

Poprawka 10

Wniosek dotyczący rozporządzenia Motyw 53

Tekst proponowany przez Komisję

(53) Interwencje publiczne w zakresie ustalania cen za dostawy energii elektrycznej stanowią co do zasady środek zakłócający rynek. Takie interwencje mogą zatem być realizowane jedynie jako obowiązki użyteczności publicznej i podlegają szczególnym warunkom. Na podstawie niniejszego rozporządzenia istnieje możliwość regulowanych cen, w tym cen poniżej kosztów, dla gospodarstw domowych dotkniętych ubóstwem energetycznym i znajdujących się w trudnej sytuacji, a w ramach środka przejściowego – dla wszystkich gospodarstw domowych i mikroprzedsiębiorstw. W czasach kryzysu, kiedy ceny hurtowe i detaliczne energii elektrycznej znacznie wzrastają, co ma negatywny wpływ na szerzej pojętą gospodarkę, państwom członkowskim należy dać możliwość tymczasowego rozszerzenia stosowania cen regulowanych również na MŚP. Zarówno w przypadku gospodarstw domowych, jak i MŚP należy tymczasowo zezwolić państwom członkowskim na ustalanie regulowanych cen poniżej kosztów, o ile nie powoduje to

skutkować przeniesieniem kosztów na konsumentów i innych użytkowników sieci. Należy zatem zapewnić odpowiednie zabezpieczenie dostawców przy oferowaniu umów w cenach stałych. W odpowiedniej strategii zabezpieczenia należy **przestrzegać stosownych przepisów unijnych dotyczących usług finansowych i** uwzględnić dostęp dostawców do własnej produkcji i jej kapitalizację, a także ich ekspozycję na zmiany cen na rynku hurtowym, **wielkość dostawcy i strukturę rynku.**

Poprawka

(53) Interwencje publiczne w zakresie ustalania cen za dostawy energii elektrycznej stanowią co do zasady środek zakłócający rynek, **choć energię elektryczną należy uznać za usługę podstawową.** Takie interwencje mogą zatem być realizowane jedynie jako obowiązki użyteczności publicznej i podlegają szczególnym warunkom. Na podstawie niniejszego rozporządzenia istnieje możliwość regulowanych cen, w tym cen poniżej kosztów, dla gospodarstw domowych dotkniętych ubóstwem energetycznym i znajdujących się w trudnej sytuacji, a w ramach środka przejściowego – dla wszystkich gospodarstw domowych i mikroprzedsiębiorstw. W czasach kryzysu, kiedy ceny hurtowe i detaliczne energii elektrycznej znacznie wzrastają, co ma negatywny wpływ na szerzej pojętą gospodarkę, państwom członkowskim należy dać możliwość tymczasowego rozszerzenia stosowania cen regulowanych również na MŚP. Zarówno w przypadku gospodarstw domowych, jak i MŚP należy tymczasowo zezwolić państwom

zakłóceń konkurencji między dostawcami, a dostawcy otrzymują rekompensatę za dostarczanie energii poniżej kosztów. Należy jednak zadbać o to, by taka regulacja cen była ukierunkowana i nie stwarzała zachęt do zwiększania zużycia. W związku z tym regulacja cen powinna być ograniczona do 80 % mediany zużycia w przypadku gospodarstw domowych i do 70 % zużycia w poprzednim roku w przypadku MŚP. Komisja powinna określać, kiedy występuje kryzys związany z cenami energii elektrycznej, a co za tym idzie – kiedy taka możliwość ma zastosowanie. Komisja powinna również wyznaczać okres ważności tego ustalenia, podczas którego stosuje się tymczasowe przedłużenie cen regulowanych – może on wynosić maksymalnie jeden rok. W zakresie, w jakim którykolwiek ze środków przewidzianych w niniejszym rozporządzeniu stanowi pomoc państwa, przepisy dotyczące takich środków pozostają bez uszczerbku dla stosowania art. 107 i 108 TFUE.

członkowskim na ustalanie regulowanych cen poniżej kosztów, o ile nie powoduje to zakłóceń konkurencji **na rynku wewnętrznym czy** między dostawcami, a dostawcy otrzymują rekompensatę za dostarczanie energii poniżej kosztów. Należy jednak zadbać o to, by taka regulacja cen była ukierunkowana i nie stwarzała zachęt do zwiększania zużycia. W związku z tym regulacja cen powinna być ograniczona do 80 % mediany zużycia w przypadku gospodarstw domowych **oraz mikroprzedsiębiorstw, do co najmniej 90 % w przypadku odbiorców wrażliwych** i do 70 % zużycia w poprzednim roku w przypadku MŚP. Komisja powinna określać, kiedy występuje kryzys związany z cenami energii elektrycznej, a co za tym idzie – kiedy taka możliwość ma zastosowanie. Komisja powinna również wyznaczać okres ważności tego ustalenia, podczas którego stosuje się tymczasowe przedłużenie cen regulowanych – może on wynosić maksymalnie jeden rok. W zakresie, w jakim którykolwiek ze środków przewidzianych w niniejszym rozporządzeniu stanowi pomoc państwa, przepisy dotyczące takich środków pozostają bez uszczerbku dla stosowania art. 107 i 108 TFUE.

Poprawka 11

Wniosek dotyczący rozporządzenia
Artykuł 1 – akapit 1 – punkt 1 – litera a
Rozporządzenie (UE) 2019/943
Artykuł 1 – litera b

Tekst proponowany przez Komisję

b) określenie podstawowych zasad dobrze funkcjonujących, zintegrowanych rynków energii elektrycznej, które umożliwiają wszystkim dostawcom zasobów i odbiorcom energii elektrycznej dostęp do rynku bez dyskryminacji, stwarzają warunki rozwoju rynków terminowych energii elektrycznej, aby

Poprawka

b) określenie podstawowych zasad dobrze funkcjonujących, zintegrowanych rynków energii elektrycznej, które umożliwiają wszystkim dostawcom zasobów i odbiorcom energii elektrycznej dostęp do rynku bez dyskryminacji, stwarzają warunki rozwoju rynków terminowych energii elektrycznej, aby

umożliwić dostawcom i odbiorcom zabezpieczenie się lub ochronę przed ryzykiem przyszłej zmienności cen energii elektrycznej, **wzmacniają pozycję konsumentów**, zapewniają konkurencyjność na rynku światowym, zwiększają elastyczność poprzez odpowiedź odbioru, magazynowanie energii i inne rozwiązania w zakresie elastyczności opartej na źródłach niekopalnych, zapewniają efektywność energetyczną, ułatwiają agregację rozproszonego popytu i podaży, a także umożliwiają integrację rynkową i sektorową oraz oparte na zasadach rynkowych wynagradzanie wytwarzania energii elektrycznej ze źródeł odnawialnych;

umożliwić dostawcom i odbiorcom zabezpieczenie się lub ochronę przed ryzykiem przyszłej zmienności cen energii elektrycznej **i uniknięcie szkodliwych działań spekulacyjnych, chronią konsumentów, w tym odbiorców wrażliwych**, zapewniają konkurencyjność na rynku światowym, zwiększają elastyczność poprzez odpowiedź odbioru, magazynowanie energii i inne rozwiązania w zakresie elastyczności opartej na źródłach niekopalnych, zapewniają efektywność energetyczną, ułatwiają agregację rozproszonego popytu i podaży, a także umożliwiają integrację rynkową i sektorową oraz oparte na zasadach rynkowych wynagradzanie wytwarzania energii elektrycznej ze źródeł odnawialnych;

Poprawka 12

Wniosek dotyczący rozporządzenia
Artykuł 1 – akapit 1 – punkt 1 – litera b
Rozporządzenie (UE) 2019/943
Artykuł 1 – litera e

Tekst proponowany przez Komisję

e) wspieranie długoterminowych inwestycji w wytwarzanie energii ze źródeł odnawialnych i **umożliwienie konsumentom zmniejszenia zależności ich rachunków** za energię od wahań krótkoterminowych cen na rynku energii elektrycznej, w szczególności cen paliw kopalnych w perspektywie średnio- i długoterminowej.

Poprawka

e) wspieranie długoterminowych inwestycji w wytwarzanie energii ze źródeł odnawialnych i **w elastyczność, tak aby rachunki konsumentów za energię stały się przystępne i mniej zależne** od wahań krótkoterminowych cen na rynku energii elektrycznej, w szczególności cen paliw kopalnych w perspektywie średnio- i długoterminowej.

Poprawka 13

Wniosek dotyczący rozporządzenia
Artykuł 1 – akapit 1 – punkt 6
Rozporządzenie (UE) 2019/943
Artykuł 9 – ustęp 1 – wprowadzenie

Tekst proponowany przez Komisję

1. Do dnia 1 grudnia 2024 r. **ENTSO energii elektrycznej przedkłada ACER**, po konsultacji z ESMA, **propozycję dotyczącą** ustanowienia regionalnych wirtualnych centrów rynku terminowego. **W propozycji tej:**

Poprawka 14

Wniosek dotyczący rozporządzenia
Artykuł 1 – akapit 1 – punkt 6
Rozporządzenie (UE) 2019/943
Artykuł 9 – ustęp 1 – litera da (nowa)

Tekst proponowany przez Komisję

Poprawka 15

Wniosek dotyczący rozporządzenia
Artykuł 1 – akapit 1 – punkt 6
Rozporządzenie (UE) 2019/943
Artykuł 9 – ustęp 2

Tekst proponowany przez Komisję

2. W terminie sześciu miesięcy od otrzymania propozycji ustanowienia regionalnych wirtualnych centrów rynku terminowego ACER ocenia i zatwierdza propozycję albo wprowadza w niej zmiany. W przypadku wprowadzenia zmian ACER konsultuje się z ENTSO energii elektrycznej przed ich przyjęciem. Przyjętą propozycję publikuje się na stronie internetowej ACER.

Poprawka

1. Do dnia 1 grudnia 2024 r. **Komisja**, po konsultacji z ESMA, **ENTSO energii elektrycznej i ACER, przedkłada Parlamentowi i Radzie ocenę skutków** ustanowienia regionalnych wirtualnych centrów rynku terminowego. **Gdy uzna to za stosowne, do oceny załącza wniosek ustawodawczy, w którym między innymi:**

Poprawka

da) dba się o to, by utworzenie wirtualnego centrum leżało w interesie konsumentów w tych regionach.

Poprawka

2. W terminie sześciu miesięcy od otrzymania propozycji ustanowienia regionalnych wirtualnych centrów rynku terminowego ACER ocenia i zatwierdza propozycję albo wprowadza w niej zmiany. W przypadku wprowadzenia zmian ACER **informuje o nich ESMA, a następnie** konsultuje się z ENTSO energii elektrycznej przed ich przyjęciem. Przyjętą propozycję publikuje się na stronie internetowej ACER.

Poprawka 16

Wniosek dotyczący rozporządzenia

Artykuł 1 – akapit 1 – punkt 6

Rozporządzenie (UE) 2019/943

Artykuł 9 – ustęp 5

Tekst proponowany przez Komisję

5. Jeżeli organ regulacyjny uzna, że uczestnicy rynku mają niewystarczające możliwości zabezpieczenia, oraz po konsultacji z odpowiednimi właściwymi organami rynków finansowych w przypadku gdy rynki terminowe dotyczą instrumentów finansowych zdefiniowanych w art. 4 ust. 1 pkt 15, może on zażądać od giełd energii elektrycznej lub operatorów systemów przesyłowych wdrożenia dodatkowych środków, takich jak działalność animatora rynku, w celu poprawy płynności rynku terminowego. **Operatorom** rynku przysługuje – z zastrzeżeniem zgodności z unijnym prawem konkurencji oraz z dyrektywą 2014/65/UE i rozporządzeniami (UE) nr 648/2012 i (UE) nr 600/2014 – **swoboda w opracowywaniu terminowych instrumentów zabezpieczających, w tym długoterminowych instrumentów zabezpieczających**, aby zapewnić uczestnikom rynku, w tym właścicielom jednostek wytwarzania energii wykorzystujących odnawialne źródła energii, odpowiednie możliwości zabezpieczenia przed ryzykiem finansowym związanym z wahaniami cen. Państwa członkowskie nie mogą wymagać, aby tego rodzaju działania zabezpieczające mogły być ograniczone do transakcji zawieranych w danym państwie członkowskim lub na danym obszarze rynkowym.

Poprawka

5. Jeżeli organ regulacyjny uzna, że uczestnicy rynku mają niewystarczające możliwości zabezpieczenia, oraz po konsultacji z odpowiednimi właściwymi organami rynków finansowych w przypadku gdy rynki terminowe dotyczą instrumentów finansowych zdefiniowanych w art. 4 ust. 1 pkt 15, może on zażądać od giełd energii elektrycznej lub operatorów systemów przesyłowych wdrożenia dodatkowych środków, takich jak działalność animatora rynku, w celu poprawy płynności rynku terminowego. **Operatorzy** rynku **opracowujący terminowe, w tym długoterminowe, instrumenty zabezpieczające dbają o zachowanie pełnej** zgodności z unijnym prawem konkurencji oraz z dyrektywą 2014/65/UE i rozporządzeniami (UE) nr 648/2012 i (UE) nr 600/2014, aby zapewnić uczestnikom rynku, w tym właścicielom jednostek wytwarzania energii wykorzystujących odnawialne źródła energii, odpowiednie możliwości zabezpieczenia przed ryzykiem finansowym związanym z wahaniami cen. Państwa członkowskie nie mogą wymagać, aby tego rodzaju działania zabezpieczające mogły być ograniczone do transakcji zawieranych w danym państwie członkowskim lub na danym obszarze rynkowym.

Poprawka 17

Wniosek dotyczący rozporządzenia
Artykuł 1 – akapit 1 – punkt 9
Rozporządzenie (UE) 2019/942
Artykuł 19a – ustęp 2

Tekst proponowany przez Komisję

2. Państwa członkowskie **zapewniają**, aby instrumenty takie jak systemy gwarancji po cenach rynkowych, służące zmniejszeniu ryzyka finansowego związanego z niewykonaniem płatności przez odbiorcę w ramach PPA, zostały wprowadzone i były dostępne dla odbiorców, którzy napotykają bariery wejścia na rynek PPA i nie znajdują się w trudnej sytuacji finansowej **zgodnie z art. 107 i 108 TFUE**. W tym celu państwa członkowskie uwzględniają instrumenty istniejące na poziomie Unii. Państwa członkowskie określają kategorie odbiorców, do których skierowane są te instrumenty, stosując niedyskryminujące kryteria.

Poprawka 18

Wniosek dotyczący rozporządzenia
Artykuł 1 – akapit 1 – punkt 9
Rozporządzenie (UE) 2019/943
Artykuł 19a – ustęp 6a (nowy)

Tekst proponowany przez Komisję

Poprawka

2. Państwa członkowskie **mogą zapewnić**, aby instrumenty takie jak systemy gwarancji po cenach rynkowych, służące zmniejszeniu ryzyka finansowego związanego z niewykonaniem płatności przez odbiorcę w ramach PPA, zostały wprowadzone i były dostępne dla odbiorców, którzy napotykają bariery wejścia na rynek PPA i nie znajdują się w trudnej sytuacji finansowej. **Komisja sprawdza, czy instrumenty te nie powodują nadmiernych zakłóceń lub rozdrobnienia rynku wewnętrznego i czy są zgodne z art. 107 i 108 TFUE**. W tym celu państwa członkowskie uwzględniają instrumenty istniejące na poziomie Unii. Państwa członkowskie określają kategorie odbiorców, do których skierowane są te instrumenty, stosując **w każdej kategorii klientów** niedyskryminujące kryteria **i zwracając odpowiednią uwagę na odbiorców wrażliwych**.

Poprawka

6a. Umawiające się strony każdej PPA informują krajowy organ regulacyjny o ilości, cenach i okresie obowiązywania umowy. Krajowy organ regulacyjny publikuje średnią dzienną cenę energii elektrycznej, która jest średnią ważoną ceną wszystkich ilości energii elektrycznej będącej przedmiotem obrotu na tym

Poprawka 19

Wniosek dotyczący rozporządzenia

Artykuł 1 – akapit 1 – punkt 9

Rozporządzenie (UE) 2019/943

Artykuł 19b – ustęp 1

Tekst proponowany przez Komisję

1. Systemy bezpośredniego wsparcia cen dla nowych inwestycji w wytwarzanie energii elektrycznej ze źródeł **wymienionych** w ust. 2 muszą mieć formę dwukierunkowego kontraktu różnicowego. Nowe inwestycje w wytwarzanie energii elektrycznej obejmują inwestycje w nowe jednostki wytwarzania energii, inwestycje mające na celu rozbudowę źródła energii istniejących jednostek wytwarzania energii oraz inwestycje mające na celu rozbudowę istniejących jednostek wytwarzania energii lub przedłużenie ich okresu eksploatacji.

Poprawka

1. Systemy bezpośredniego wsparcia cen dla nowych inwestycji w wytwarzanie energii elektrycznej ze źródeł, **o których mowa** w ust. 2, muszą mieć formę dwukierunkowego kontraktu różnicowego. **Systemy te są co najmniej współmierne do rozporządzenia (UE) 2020/852 i inwestycji przewidzianych w zintegrowanym krajowym planie w dziedzinie energii i klimatu w odniesieniu do wymiaru dekarbonizacji, o którym mowa w art. 4 lit. a) rozporządzenia (UE) 2018/1999 oraz jego ewentualnych aktualizacjach.** Nowe inwestycje w wytwarzanie energii elektrycznej obejmują inwestycje w nowe jednostki wytwarzania energii, inwestycje mające na celu rozbudowę źródła energii istniejących jednostek wytwarzania energii oraz inwestycje mające na celu rozbudowę istniejących jednostek wytwarzania energii lub przedłużenie ich okresu eksploatacji.

Poprawka 20

Wniosek dotyczący rozporządzenia

Artykuł 1 – akapit 1 – punkt 9

Rozporządzenie (UE) 2019/943

Artykuł 19b – ustęp 3 – litera a

Tekst proponowany przez Komisję

a) muszą być skonstruowane w taki sposób, aby dochody uzyskiwane w przypadku gdy cena rynkowa jest

Poprawka

a) muszą być skonstruowane w taki sposób, aby dochody uzyskiwane w przypadku gdy cena rynkowa jest

wyższa od ceny wykonania, były rozdzielane między wszystkich końcowych odbiorców energii elektrycznej na podstawie ich udziału w zużyciu (ten sam koszt/ten sam zwrot za zużytą MWh);

wyższa od ceny wykonania, były rozdzielane między wszystkich końcowych odbiorców energii elektrycznej na podstawie ich udziału w zużyciu (ten sam koszt/ten sam zwrot za zużytą Mwh), **przy czym rekompensata w pierwszej kolejności należy się odbiorcom wrażliwym;**

Poprawka 21

Wniosek dotyczący rozporządzenia

Artykuł 1 – akapit 1 – punkt 9

Rozporządzenie (UE) 2019/943

Artykuł 19b (nowy) – ustęp 3 – litera ba (nowa)

Tekst proponowany przez Komisję

Poprawka

ba) muszą zapewniać małym i lokalnym projektom dostęp do kontraktów różnicowych po cenie rozliczeniowej najtańszej oferty;

Poprawka 22

Wniosek dotyczący rozporządzenia

Artykuł 1 – akapit 1 – punkt 14

Rozporządzenie (UE) 2019/943

Artykuł 69a – akapit 1

Tekst proponowany przez Komisję

Poprawka

Żaden z przepisów niniejszego rozporządzenia nie stanowi odstępstwa od przepisów dyrektywy (UE) 2014/65, rozporządzenia (UE) nr 648/2012 i rozporządzenia (UE) nr 600/2014, w przypadku gdy uczestnicy rynku lub operatorzy rynku prowadzą działalność związaną z instrumentami finansowymi, w szczególności w rozumieniu art. 4 ust. 1 pkt 15 dyrektywy (UE) 2014/65.

Żaden z przepisów niniejszego rozporządzenia nie stanowi odstępstwa od przepisów dyrektywy (UE) 2014/65, rozporządzenia (UE) nr 648/2012 i rozporządzenia (UE) nr 600/2014 w przypadku gdy uczestnicy rynku lub operatorzy rynku prowadzą działalność związaną z instrumentami finansowymi, w szczególności w rozumieniu art. 4 ust. 1 pkt 15 dyrektywy (UE) 2014/65. **Należy unikać powielania wymogów regulacyjnych oraz wymogów w zakresie zgodności i sprawozdawczości.**

Poprawka 23

Wniosek dotyczący rozporządzenia

Artykuł 2 – akapit 1 – punkt 5

Dyrektywa (UE) 2019/944

Artykuł 28a – akapit 1

Tekst proponowany przez Komisję

Państwa członkowskie **zapewniają ochronę** odbiorców wrażliwych **przed odłączeniem energii elektrycznej**. Ochronę tę zapewnia się w ramach pojęcia odbiorców wrażliwych zgodnie z art. 28 ust. 1 niniejszej dyrektywy i bez uszczerbku dla środków określonych w art. 10 ust. 11.

Poprawka

Państwa członkowskie **zakazują odłączania energii elektrycznej gospodarstwom domowym, które nie są w stanie płacić rachunków za energię, należą do odbiorców wrażliwych lub są zagrożone bądź dotknięte ubóstwem energetycznym**. Ochronę tę zapewnia się w ramach pojęcia odbiorców wrażliwych zgodnie z art. 28 ust. 1 niniejszej dyrektywy i bez uszczerbku dla środków określonych w art. 10 ust. 11.

Poprawka 24

Wniosek dotyczący rozporządzenia

Artykuł 2 – akapit 1 – punkt 6

Dyrektywa (UE) 2019/944

Artykuł 27 – ustęp 1

Tekst proponowany przez Komisję

1. Państwa członkowskie zapewniają wszystkim odbiorcom będącym gospodarstwami domowymi, a także, jeżeli państwa członkowskie uznają to za stosowne – małym przedsiębiorstwom, możliwość korzystania z usługi powszechnej, a mianowicie prawo do dostaw energii elektrycznej o określonej jakości, na ich terytorium, po konkurencyjnych, łatwo i jednoznacznie porównywalnych, przejrzystych i niedyskryminujących cenach. Aby zapewnić świadczenie usługi powszechnej, państwa członkowskie nakładają na operatorów systemów dystrybucyjnych obowiązek przyłączania odbiorców do ich sieci na warunkach i według taryf ustalonych zgodnie z procedurą

Poprawka

1. Państwa członkowskie zapewniają wszystkim odbiorcom będącym gospodarstwami domowymi, **mikroprzedsiębiorstwom**, a także, jeżeli państwa członkowskie uznają to za stosowne – małym przedsiębiorstwom, możliwość korzystania z usługi powszechnej, a mianowicie prawo do dostaw energii elektrycznej o określonej jakości, na ich terytorium, po konkurencyjnych, łatwo i jednoznacznie porównywalnych, przejrzystych i niedyskryminujących cenach. Aby zapewnić świadczenie usługi powszechnej, państwa członkowskie nakładają na operatorów systemów dystrybucyjnych obowiązek przyłączania odbiorców do ich sieci na warunkach i według taryf

ustanowioną w art. 59 ust. 7. Niniejsza dyrektywa nie uniemożliwia państwowym członkowskim wzmocnienia pozycji rynkowej odbiorców będących gospodarstwami domowymi oraz małych i średnich odbiorców niebędących gospodarstwami domowymi przez wspieranie możliwości dobrowolnego zrzeszania się tej kategorii odbiorców w celu wzmocnienia reprezentacji.

ustalonych zgodnie z procedurą ustanowioną w art. 59 ust. 7. Niniejsza dyrektywa nie uniemożliwia państwowym członkowskim wzmocnienia pozycji rynkowej odbiorców będących gospodarstwami domowymi oraz małych i średnich odbiorców niebędących gospodarstwami domowymi przez wspieranie możliwości dobrowolnego zrzeszania się tej kategorii odbiorców w celu wzmocnienia reprezentacji.

Poprawka 25

Wniosek dotyczący rozporządzenia

Artykuł 2 – akapit 1 – punkt 10

Dyrektywa (UE) 2019/944

Artykuł 66a – ustęp 1 – wprowadzenie

Tekst proponowany przez Komisję

1. Komisja może w drodze decyzji ogłosić regionalny lub ogólnounijny kryzys związany z cenami energii elektrycznej, jeżeli spełnione są następujące warunki:

Poprawka

1. Komisja ***we współpracy ze wszystkimi państwami członkowskimi*** może w drodze decyzji ogłosić regionalny lub ogólnounijny kryzys związany z cenami energii elektrycznej, jeżeli spełnione są ***jednocześnie wszystkie*** następujące warunki, ***które według przewidywań utrzymają się przez co najmniej sześć miesięcy***:

Poprawka 26

Wniosek dotyczący rozporządzenia

Artykuł 2 – akapit 1 – punkt 10

Dyrektywa (UE) 2019/944

Artykuł 66a – ustęp 2a (nowy)

Tekst proponowany przez Komisję

Poprawka

2a. Ogłoszenie regionalnego lub ogólnounijnego kryzysu cen energii elektrycznej zapewnia równe warunki działania we wszystkich państwach członkowskich objętych decyzją, dzięki czemu nie dochodzi do nadmiernych

zakłóceń na rynku wewnętrznym.

Poprawka 27

Wniosek dotyczący rozporządzenia
Artykuł 2 – akapit 1 – punkt 10
Dyrektywa (UE) 2019/944
Artykuł 66a – ustęp 3 – litera ca (nowa)

Tekst proponowany przez Komisję

Poprawka

ca) uwzględniają zakłócenia na rynku hurtowym.

Poprawka 28

Wniosek dotyczący rozporządzenia
Artykuł 2 – akapit 1 – punkt 10
Dyrektywa (UE) 2019/944
Artykuł 66a – ustęp 3a (nowy)

Tekst proponowany przez Komisję

Poprawka

3a. Komisja wyda wytyczne co do tego, jak można stosować te progi w połączeniu z tymczasowymi ramami pomocy państwa w sytuacjach kryzysowych i w okresie transformacji, w czasie gdy obowiązywać będzie zarówno niniejsza dyrektywa, jak i ramy.

Poprawka 29

Wniosek dotyczący rozporządzenia
Artykuł 2 – akapit 1 – punkt 10
Dyrektywa (UE) 2019/944
Artykuł 66a – ustęp 4 – litera a

Tekst proponowany przez Komisję

Poprawka

a) cena ustalona dla gospodarstw domowych ma zastosowanie jedynie do maksymalnie 80 % mediany zużycia w sektorze gospodarstw domowych i podtrzymuje zachętę do zmniejszenia

a) cena ustalona dla gospodarstw domowych *i mikroprzedsiębiorstw* ma zastosowanie jedynie do maksymalnie 80 % mediany zużycia w sektorze gospodarstw domowych i podtrzymuje

zapotrzebowania;

zachętę do zmniejszenia zapotrzebowania,
*a w przypadku odbiorców wrażliwych ma
zastosowanie do co najmniej 90 %;*

PROCEDURA W KOMISJI OPINIODAWCZEJ

Tytuł	Zmiana rozporządzeń (UE) 2019/943 i (UE) 2019/942 oraz dyrektyw (UE) 2018/2001 i (UE) 2019/944 w celu udoskonalenia struktury unijnego rynku energii elektrycznej
Odsyłacze	COM(2023)0148 – C9-0049/2023 – 2023/0077(COD)
Komisja przedmiotowo właściwa Data ogłoszenia na posiedzeniu	ITRE 1.6.2023
Opinia wydana przez Data ogłoszenia na posiedzeniu	ECON 1.6.2023
Sprawozdawca(czyni) komisji opiniodawczej Data powołania	Pedro Silva Pereira 20.4.2023
Data przyjęcia	28.6.2023
Wynik głosowania końcowego	+ : 39 - : 8 0 : 4
Posłowie obecni podczas głosowania końcowego	Rasmus Andresen, Anna-Michelle Asimakopoulou, Isabel Benjumea Benjumea, Stefan Berger, Engin Eroglu, Markus Ferber, Jonás Fernández, Valentino Grant, Claude Gruffat, José Gusmão, Michiel Hoogeveen, Stasys Jakeliūnas, France Jamet, Billy Kelleher, Ondřej Kovařík, Georgios Kyrtos, Aurore Lalucq, Aušra Maldeikienė, Csaba Molnár, Denis Nesci, Luděk Niedermayer, Lidia Pereira, Kira Marie Peter-Hansen, Eva Maria Poptcheva, Antonio Maria Rinaldi, Dorien Rookmaker, Alfred Sant, Joachim Schuster, Ralf Seekatz, Inese Vaidere, Johan Van Overtveldt, Stéphanie Yon-Courtin
Zastępcy obecni podczas głosowania końcowego	Damien Carême, Niels Fuglsang, Henrike Hahn, Valérie Hayer, Martin Hlaváček, Eugen Jurzyca, Janusz Lewandowski, Chris MacManus, Tonino Picula, Jessica Polfjärd, René Repasi, Eleni Stavrou
Zastępcy (art. 209 ust. 7) obecni podczas głosowania końcowego	Vladimír Bilčík, Marco Campomenosi, Hannes Heide, Leszek Miller, Lefteris Nikolaou-Alavanos, Patrizia Toia, Juan Ignacio Zoido Álvarez

GŁOSOWANIE KOŃCOWE W FORMIE GŁOSOWANIA IMIENNEGO W KOMISJI OPINIODAWCZEJ

39	+
PPE	Anna-Michelle Asimakopoulou, Isabel Benjumea Benjumea, Stefan Berger, Vladimír Bilčík, Markus Ferber, Janusz Lewandowski, Aušra Maldeikienė, Luděk Niedermayer, Lidia Pereira, Jessica Polfjård, Ralf Seekatz, Eleni Stavrou, Inese Vaidere, Juan Ignacio Zoido Álvarez
Renew	Engin Eroglu, Valérie Hayer, Martin Hlaváček, Billy Kelleher, Ondřej Kovařík, Georgios Kyrtos, Eva Maria Poptcheva, Stéphanie Yon-Courtin
S&D	Jonás Fernández, Niels Fuglsang, Hannes Heide, Aurore Lalucq, Leszek Miller, Csaba Molnár, Tonino Picula, René Repasi, Alfred Sant, Joachim Schuster, Patrizia Toia
Verts/ALE	Rasmus Andresen, Damien Carême, Claude Gruffat, Henrike Hahn, Stasys Jakeliūnas, Kira Marie Peter-Hansen

8	-
ECR	Michiel Hoogeveen, Eugen Jurzyca, Dorien Rookmaker, Johan Van Overtveldt
ID	France Jamet
NI	Lefteris Nikolaou-Alavanos
The Left	José Gusmão, Chris MacManus

4	0
ECR	Denis Nesci
ID	Marco Campomenosi, Valentino Grant, Antonio Maria Rinaldi

Objaśnienie używanych znaków:

+ : za

- : przeciw

0 : wstrzymało się

8.6.2023

PISMO KOMISJI BUDŻETOWEJ

Sz.P. Cristian Buşoi
Przewodniczący
Komisja Przemysłu, Badań Naukowych i Energii
BRUKSELA

Przedmiot: Opinia na temat wniosku Komisji dotyczącego zmiany rozporządzeń (UE) nr 1227/2011 i (UE) 2019/942 w celu poprawy ochrony Unii przed manipulacją na hurtowym rynku energii (2023/0076 (COD)) oraz zmiany rozporządzeń (UE) 2019/943 i (UE) 2019/942 oraz dyrektyw (UE) 2018/2001 i (UE) 2019/944 w celu poprawy struktury unijnego rynku energii elektrycznej (2023/0077(COD))

Szanowny Panie Przewodniczący!

W ramach procedury, o której mowa powyżej, na posiedzeniu 31 stycznia 2023 r. koordynatorzy Komisji Budżetowej postanowili przyjąć na podstawie art. 56 Regulaminu opinię w formie pisma obejmującą oba dossier ustawodawcze.

Komisja przyjęła opinię na posiedzeniu¹ 8 czerwca 2023 r. i upoważniła mnie do przekazania przedstawionego poniżej stanowiska.

Kontekst wniosku w związku z wpływem na budżet Agencji Unii Europejskiej ds. Współpracy Organów Regulacji Energetyki (ACER) i ITER

14 marca 2023 r. Komisja zaproponowała zreformowanie struktury unijnego rynku energii elektrycznej, aby przyspieszyć rozwój sektora energii odnawialnej i stopniowe odchodzenie od gazu, a także by w większym stopniu uniezależnić rachunki konsumenckie od niestabilnych cen paliw kopalnych, skuteczniej chronić konsumentów przed skokami cen i

¹ W trakcie głosowania końcowego obecni byli: Janusz Lewandowski (pierwszy wiceprzewodniczący), Olivier Chastel (drugi wiceprzewodniczący), Niclas Herbst (czwarty wiceprzewodniczący), José Manuel Fernandes, Adam Jarubas, Siegfried Mureşan, Petri Sarvamaa, Eleni Stavrou, Rainer Wieland (z ramienia PPE), Markus Ferber i Asim Ademov (z ramienia PPE zgodnie z art. 209 ust. 7 Regulaminu), Pascal Durand, Jonás Fernández, Jens Geier, Eero Heinäluoma, Camilla Laureti, Nils Ušakovs (z ramienia S&D), Inma Rodríguez-Piñero i Massimiliano Smeriglio (z ramienia S&D zgodnie z art. 209 ust. 7 Regulaminu), Katalin Cseh, Vlad Gheorghe, Valérie Hayer, Fabienne Keller, Moritz Körner (z ramienia Renew), Nicolae Ştefănuţă (z ramienia Verts/ALE), Zbigniew Kuźmiuk, Bogdan Rzońca (z ramienia ECR), Dimitrios Papadimoulis (z ramienia the Left) i Andor Deli (z ramienia NI)

ewentualnymi manipulacjami na rynku w przyszłości oraz by zadbać o ekologiczność i większą konkurencyjność unijnego przemysłu.

Przełożyło się to na dwa wnioski zmieniające kilka istniejących aktów prawnych:

1. Zmiana rozporządzenia REMIT (ochrona Unii przed manipulacją na hurtowym rynku energii) oraz odpowiednia zmiana rozporządzenia w sprawie ACER.
2. Zmiana rozporządzenia i dyrektywy w sprawie struktury rynku energii elektrycznej oraz dyrektywy w sprawie energii odnawialnej, a także odpowiednia zmiana rozporządzenia w sprawie ACER.

W ramach pierwszej partii zmian ACER otrzyma nowe zadania, przede wszystkim uprawnienia w zakresie udzielania zezwoleń na platformy danych dotyczących energii elektrycznej i nadzoru nad tymi platformami. Przyzna jej się także rolę centralizacji podejrzanych transakcji na rynku energii elektrycznej oraz uprawnienia do przeprowadzania dochodzeń i rozszerzone uprawnienia do egzekwowania rozporządzenia REMIT. Zgodnie z oceną Komisji ACER potrzebowałyby 25 dodatkowych ekwiwalentów pełnego czasu pracy (EPC) i 4,2 mln EUR na wydatki operacyjne w latach 2025–2027. 2/3 personelu oraz wydatki operacyjne będą finansowane z rozszerzonej opłaty. Pozostawia to 2,9 mln EUR do sfinansowania z budżetu UE w latach 2025–2027.

W ramach drugiej partii zmian ACER powierzy się również nowe zadania, głównie zatwierdzanie *ex ante* centrów handlu kontraktami terminowymi na energię elektryczną oraz metod sprawozdawczości państw członkowskich na temat potrzeby elastyczności na rynku energii elektrycznej. Zgodnie z oceną Komisji ACER potrzebowałyby 4 dodatkowych EPC na kwotę 2,8 mln EUR w latach 2024–2027.

Łączny wpływ zwiększenia środków dla ACER na budżet UE wyniósłby 5,7 mln EUR w latach 2024–2027. W ocenie skutków finansowych regulacji wskazano, że kwota zostanie przesunięta z linii budżetowej ITER.

Stanowisko Komisji Budżetowej

Ogólnie rzecz biorąc, wpływ wniosku na budżet nie jest znaczny, a rozporządzenie w sprawie ACER zmienia się jedynie w celu rozszerzenia zakresu działań finansowanych z opłat i dodania zadań związanych ze zmianą dyrektywy w sprawie struktury rynku energii elektrycznej. Komisja informuje, że planowana kompensacja w drodze przesunięcia środków z ITER do ACER nie ma negatywnego wpływu na realizację celów ITER w ramach WRF, i przypomina, że całkowita kwota planowanej kompensacji w wysokości 5,7 mln EUR stanowi 0,1 % całego budżetu ITER w WRF.

Komisja Budżetowa zauważa jednak, że od początku obowiązywania obecnych WRF Komisja przedstawiła kilka wniosków ustawodawczych² powierzających ACER nowe,

2

dotatkowe zadania, które wymagają dodatkowych środków finansowych.

Te połączone nowe zadania ACER wiążą się ze wzrostem liczby pracowników (poziom wyjściowy przewidziany w WRF: 77 stanowisk stałych, 36 pracowników kontraktowych, 4 oddelegowanych ekspertów krajowych, a po zmianach: 142 stanowiska stałe, 47 pracowników kontraktowych, 10 oddelegowanych ekspertów krajowych) oraz prognozowanych potrzeb budżetowych (przewiduje się, że budżet wzrośnie do 22,4 mln EUR

-
- Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie wytycznych dotyczących transeuropejskiej infrastruktury energetycznej i uchylające rozporządzenie (UE) nr 347/2013 – Zwiększenie zasobów dla ACER na dodatkowe obowiązki w zakresie nadzoru nad dziesięcioletnim planem rozwoju sieci. Wymaga to ograniczonych zasobów dodatkowych (1 dodatkowy EPC) z programu energetycznego w ramach instrumentu „Łącząc Europę” (zob. ocena skutków finansowych regulacji w COM(2020)0824).
 - Wniosek Komisji dotyczący rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie redukcji emisji metanu w sektorze energetycznym (COM(2021)0805). Wymaga to ograniczonych zasobów dodatkowych (1 stanowisko pracownika zatrudnionego na czas określony od 2023 r.). Wzrost budżetu jest związany wyłącznie ze zwiększeniem liczby stanowisk. Proponuje się, aby zwiększenie wkładu UE zostało zrekompensowane pomniejszeniem o tę samą kwotę budżetu przeznaczonego na program energetyczny w ramach instrumentu „Łącząc Europę” (program „Łącząc Europę” (Energia)).
 - Wniosek Komisji dotyczący rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie rynków wewnętrznych gazów ze źródeł odnawialnych i gazu ziemnego oraz wodoru (COM(2021)0804). Zadania te wymagają zwiększenia zasobów ludzkich Agencji o 15 dodatkowych stanowisk w planie zatrudnienia i 6 dodatkowych pracowników kontraktowych do 2027 r. Zwiększenie budżetu jest związane wyłącznie z dodatkowym personelem. Zwiększenie wkładu UE zostanie zrekompensowane pomniejszeniem o tę samą kwotę budżetu programu energetycznego w ramach instrumentu „Łącząc Europę”.
 - Wniosek Komisji dotyczący rozporządzenia Rady w sprawie zwiększenia solidarności dzięki lepszej koordynacji zakupów gazu, transgranicznej wymianie gazu i wiarygodnym poziomom odniesienia cen, COM(2022)0549 final. We wniosku określono nowe zadania ACER polegające na ustanowieniu i publikowaniu dziennych oszacowań ceny LNG i poziomów odniesienia LNG. ACER będzie musiała przestrzegać zasad IOSCO w odniesieniu do agencji przekazujących informacje na temat cen (PRA), co wymaga doświadczonych pracowników. Agencja będzie również potrzebowała dodatkowych zasobów na potrzeby doradztwa, IT i ścieżek audytu. Planuje się, że zwiększenie środków dla ACER zostanie zrekompensowane kompensacyjną redukcją wydatków zaplanowanych w programie energetycznym w ramach instrumentu „Łącząc Europę”.
 - Wniosek Komisji dotyczący rozporządzenia Rady w sprawie ustanowienia mechanizmu korekty rynku w celu ochrony obywateli i gospodarki przed nadmiernie wysokimi cenami, COM(2022)0668 final. Wniosek będzie wymagał dodatkowych zasobów dla ACER. We wniosku określono w szczególności nowe zadania ACER w zakresie monitorowania rynków gazu i wspierania Komisji poprzez uruchomienie (a następnie dezaktywację) mechanizmu korekty rynku oraz poprzez monitorowanie wewnętrznych przepływów gazu. Planuje się, że zwiększenie środków dla ACER zostanie zrekompensowane kompensacyjną redukcją wydatków zaplanowanych w programie energetycznym w ramach instrumentu „Łącząc Europę”.

w 2027 r. zamiast 16,3 mln EUR).

Konieczność wykorzystania przegrupowań w celu zapewnienia niezbędnych dodatkowych zasobów operacyjnych i administracyjnych ma znaczący wpływ na budżet UE w pozostałej części okresu programowania finansowego i później.

Parlament Europejski w licznych sprawozdaniach i rezolucjach podtrzymywał swoje ogólne stanowisko, zgodnie z którym na nowe zadania należy przewidzieć nowe zasoby oraz że należy zapobiegać praktyce „rekompensowania” zasileń budżetowych poprzez koncentrację wydatków na końcu lub zmniejszanie puli środków na programy. Niemniej jednak, biorąc pod uwagę nagromadzenie nowych inicjatyw, dodatkowe potrzeby i nieoczekiwane wydarzenia, należy stwierdzić, że domyślne źródła takich nowych środków w budżecie UE – nieprzydzielone marginesy w ramach pułapów WRF i nietematyczne instrumenty szczególne – mogą zostać praktycznie lub nawet całkowicie wyczerpane począwszy od budżetu na 2024 r.

Komisja Budżetowa jest gotowa uważnie śledzić wnioski na kolejnych etapach procedury, w szczególności w odniesieniu do dyskusji na temat zasobów ludzkich i finansowych ACER oraz wszelkich potencjalnych konsekwencji budżetowych.

Z wyrazami szacunku

Johan Van Overtveldt

23.5.2023

PISMO KOMISJI RYNKU WEWNĘTRZNEGO I OCHRONY KONSUMENTÓW

Sz.P. Cristian-Silviu Buşoi
Przewodniczący
Komisja Przemysłu, Badań Naukowych i Energii
BRUKSELA

Przedmiot: Opinia w sprawie zmiany rozporządzenia (UE) 2019/943 i (UE) 2019/942 oraz dyrektywy (UE) 2018/2001 i (UE) 2019/944 w celu udoskonalenia struktury unijnego rynku energii elektrycznej (COM(2023)0148 – C9-0049/2023 – 2023/0077(COD))

Szanowny Panie Przewodniczący!

W ramach procedury podanej w przedmiocie zwrócono się do Komisji Rynku Wewnętrznego i Ochrony Konsumentów o przedstawienie opinii. Na posiedzeniu 28 marca 2023 r. koordynatorzy postanowili przedstawić tę opinię w formie pisma, aby móc ją przekazać w odpowiednim czasie.

Komisja Rynku Wewnętrznego i Ochrony Konsumentów omówiła przedmiotową kwestię na posiedzeniu w dniu 23 maja 2023 r. Na posiedzeniu tym¹ komisja postanowiła zwrócić się do Komisji Przemysłu, Badań Naukowych i Energii (ITRE), jako komisji przedmiotowo właściwej, o uwzględnienie w jej sprawozdaniu ustawodawczym następujących wskazówek, priorytetów i zasad.

Z wyrazami szacunku

Anna Cavazzini
Przewodnicząca

¹ W trakcie głosowania końcowego obecni byli: Anna Cavazzini (przewodnicząca), Andrus Ansip (wiceprzewodniczący), Krzysztof Hetman (wiceprzewodniczący), Maria-Manuel Leitão-Marques (wiceprzewodniczący), Alex Agius Saliba, Marc Angel, Anna-Michelle Asimakopoulou, Alessandra Basso, Adam Bielan, Biljana Borzan, Vlad-Marius Botoş, Deirdre Clune, Dita Charanzová, David Cormand, Christian Doleschal, Carlo Fidanza, Elisabetta Gualmini, Alexandra Geese, Sandro Gozi, Claude Gruffat, Ivars Ijabs, Eugen Jurzyca, Arba Kokalari, Kateřina Konečná, Andrey Kovatchev, Katrin Langensiepen, Morten Løkkegaard, Adriana Maldonado López, Francisco José Millán Mon, Leszek Miller, Anne-Sophie Pelletier, Antonio Maria Rinaldi, Christel Schaldemose, Andreas Schwab, Tomislav Sokol, Ivan Štefanec, Róza Thun und Hohenstein, Edina Tóth, Tom Vandenkendelaere, Marion Walsmann.

WSKAZÓWKI

Na posiedzeniu tym Komisja Rynku Wewnętrznego i Ochrony Konsumentów postanowiła zwrócić się do Komisji Przemysłu, Badań Naukowych i Energii, jako komisji przedmiotowo właściwej, o uwzględnienie w jej sprawozdaniu ustawodawczym następujących wskazówek, priorytetów i zasad:

- A. mając na uwadze, że w celu ochrony konsumentów, w tym małych przedsiębiorstw, przed niestabilnymi cenami i skokami cen, wniosek przewiduje prawo do umów o stałej cenie, a także dynamicznych umów cenowych, prawo do wielu umów oraz do lepszych i bardziej przejrzystych informacji o umowach. Przewiduje on również środki mające na celu zapewnienie ochrony konsumentów podatnych na zagrożenia przed odłączeniem energii elektrycznej i zapobieganie takim przypadkom;
- B. mając na uwadze, że jego przepisy mają również na celu poprawę warunków inwestycyjnych dla przedsiębiorstw i pobudzenie inwestycji w energię odnawialną, w szczególności poprzez poprawę rynków kontraktów długoterminowych;
- C. mając na uwadze, że wniosek ten zawiera przepisy dotyczące specjalnych mechanizmów uruchamianych w czasie kryzysu cen energii elektrycznej;
 1. przyjmuje do wiadomości wniosek Komisji, który stanowi część pakietu Komisji mającego na celu zreformowanie unijnego rynku energii elektrycznej. Zmienia on rozporządzenie (UE) 2019/943 (rozporządzenie w sprawie energii elektrycznej), dyrektywę (UE) 2019/944 (dyrektywa w sprawie energii elektrycznej), dyrektywę (UE) 2018/2001 (dyrektywa w sprawie odnawialnych źródeł energii) i rozporządzenie (UE) 2019/942 (rozporządzenie w sprawie ACER), proponując dodatkowe środki mające na celu ochronę konsumentów i przedsiębiorstw, w szczególności MŚP, przed wahaniami cen, w szczególności przed gwałtownymi wzrostami cen, zwiększenie wyboru umów i dostępu do energii odnawialnej i niskoemisyjnej, zwiększając stabilność i przewidywalność kosztów energii;
 2. wzywa do uwzględnienia następujących priorytetów i zasad przy opracowywaniu stanowiska Parlamentu:
 - I. Rynek wewnętrzny: W pełni zintegrowany rynek energii elektrycznej UE musi priorytetowo traktować uczciwą i otwartą konkurencję oraz dobrze rozwinięte i wzajemnie połączone sieci elektroenergetyczne między państwami członkowskimi. Jednocześnie należy zadbać o to, by proponowane wykorzystanie umów zakupu energii elektrycznej (PPA) i dwukierunkowych kontraktów różnicowych w odniesieniu do nowych inwestycji było dobrowolne i nie utrudniało funkcjonowania rynku wewnętrznego. Komisja powinna opracować jasne wytyczne w tym zakresie. Proponowane w rzeczonyj dyrektywie środki inwestycyjne na rzecz wytwarzania energii elektrycznej, infrastruktury elektroenergetycznej i usług elastycznych powinny opierać się na zasadach rynkowych, aby nie zniechęcać do inwestycji prywatnych.
 - II. Dostępność i przystępność cenowa: Zapewnienie rozwoju rynku umów PPP wraz z przystępnymi taryfami na rynku w celu zapewnienia energii wszystkim

odbiorcom, w tym MŚP, ale jednocześnie zachęcanie ich do dostosowywania zużycia do sygnałów cenowych, a także zachęty do inwestowania w oszczędność energii; państwa członkowskie dopilnowują, by na rynku dostępna była konkurencyjna oferta taryf o stałej i dynamicznej cenie; w czasach kryzysu cen energii elektrycznej najbardziej wrażliwi odbiorcy w gospodarstwach domowych, w tym gospodarstwa domowe znajdujące się w sytuacji ubóstwa energetycznego, muszą być odpowiednio chronieni, w tym za pomocą środków chroniących ich przed odłączeniem energii elektrycznej, jak zaproponowano w obecnym wniosku, w celu zapewnienia ciągłego dostępu do energii elektrycznej po przystępnej cenie. Kluczowe znaczenie ma jednak osiągnięcie w całym procesie właściwej równowagi pomiędzy wsparciem bezpośrednim a potrzebą promowania efektywności energetycznej, w szczególności poprzez renowację budynków i przyjmowanie zrównoważonych praktyk.

- III. Zabezpieczenie ciągłości dostaw energii elektrycznej: Wraz z rosnącą elektryfikacją niemal wszystkich aspektów życia, bezpieczne dostawy energii nabierają jeszcze większego znaczenia zarówno dla przedsiębiorstw, jak i gospodarstw domowych. Reforma powinna poprawić warunki dla wystarczających inwestycji we wszystkie elementy systemu elektroenergetycznego: wytwarzanie energii ze źródeł odnawialnych, jej czyste wytwarzanie, dyspozycyjne sieci wytwarzania, przesyłu i dystrybucji, a także magazynowanie i reagowanie na popyt. Aby jeszcze bardziej zwiększyć bezpieczeństwo dostaw, mechanizmy wynagradzania zdolności wytwórczo-przesyłowych powinny zostać uznane za element strukturalny rynku, aby lepiej odzwierciedlać potrzeby w zakresie adekwatności i szczególne uwarunkowania zaangażowanych państw członkowskich.
- IV. Przejrzystość informacji: Wszyscy konsumenci, w tym MŚP, powinni mieć dostęp do jasnych i łatwo zrozumiałych informacji na temat ofert energii i warunków umownych na wszystkich etapach procesu, w tym zarówno na etapie poprzedzającym zawarcie umowy, jak i po zawarciu umowy. Powinno to obejmować informacje na temat elementów składowych ceny, warunków przedłużenia umowy, konsekwencji rozwiązania umowy oraz innych istotnych warunków, a także informacje zawarte w rachunkach za energię elektryczną. Informacje te powinny być przedstawiane w sposób jasny, czytelny i zrozumiały dla wszystkich odbiorców końcowych oraz być dostępne dla osób z niepełnosprawnościami, w tym za pomocą standardowych szablonów i wytycznych. Dostawcy powinni zapewnić konsumentom dostęp do lepszych i jaśniejszych informacji, zwłaszcza w odniesieniu do informacji udzielanych przed zawarciem umowy, aby umożliwić konsumentom porównywanie ofert.

Jednocześnie należy zapewnić, aby konsumenci mieli wystarczający wybór i mogli swobodnie korzystać z różnych ofert umów.

Aby promować wolny i konkurencyjny rynek, obecne rozporządzenie powinno zapewniać, aby informacje dostarczane przez dostawców były jasne i dokładne oraz by wymogi dotyczące informacji były spełniane bez nakładania nadmiernie uciążliwych wymogów, które mogłyby mieć wpływ na innowacje lub ograniczać zdolność dostawców do oferowania konkurencyjnych cen i usług.

Dostawcy nie powinni mieć możliwości jednostronnej zmiany ani rozwiązania umów na czas określony i umów o stałej cenie lub warunków płatności. W przypadku przedłużenia umowy na innych warunkach niż umowa pierwotna powinna być wymagana wyraźna zgoda konsumenta.

Chociaż istnieją już przepisy dotyczące obowiązków dostawców w zakresie informacji, istnieje potrzeba ich poprawy ze względu na coraz większą złożoność ofert energetycznych i różne praktyki marketingowe. Informacje udostępniane konsumentom powinny być wystarczające i jasne, niezagmatwane i niewprowadzające w błąd.

W przypadku przewidywanych podwyżek cen dostawcy powinni wcześniej doradzać odbiorcom ze zmiennymi taryfami, w jaki sposób mogą chronić się przed podwyżkami cen, co powinno obejmować sugestie dotyczące oszczędności energii oraz alternatywnych lub antycypacyjnych planów płatności miesięcznych.

Ponadto konsumenci powinni mieć łatwy dostęp do jasnych i zrozumiałych porównań ofert energii elektrycznej, bez niesprawiedliwego faworyzowania lub defaworyzowania któregoś konkretnego dostawcy.

- V. Opieka nad odbiorcami wrażliwymi: Szczególną uwagę należy zwrócić na potrzeby wrażliwych odbiorców będących gospodarstwami domowymi, w tym konsumentów o niskich dochodach, z niepełnosprawnościami oraz tych, którzy potrzebują energii elektrycznej do urządzeń podtrzymujących życie, biorąc pod uwagę wskaźniki ubóstwa energetycznego zawarte w zaleceniu Komisji (UE) 2020/1563, zakazując odłączania przez cały rok. Odłączenie od sieci powinno być zakazane w przypadku wszystkich odbiorców będących gospodarstwami domowymi w krytycznych okresach, w tym w weekendy i święta państwowe. Szczególnie korzystne byłoby umożliwienie dokonywania płatności w ratach.

Oprócz zakazu odłączenia od sieci i umożliwienia płatności w ratach należy również wprowadzić inne środki w celu wsparcia odbiorców wrażliwych, w tym oferowanie doradztwa i wsparcia w zakresie efektywności energetycznej, a także ukierunkowane środki wsparcia zachęcające do oszczędzania energii, zapewnianie dostępu do funduszy nadzwyczajnych i opracowanie ukierunkowanych programów informacyjnych. Środki te powinny być zaprojektowane w taki sposób, aby wspierać odbiorców wrażliwych bez nakładania nadmiernych obciążeń na dostawców lub ograniczania konkurencji na rynku energii.

Państwa członkowskie wyznaczają dostawców z urzędu, jednak wymóg ten nie powinien prowadzić do dostaw energii elektrycznej po ustalonej cenie minimalnej.

- VI. Wykorzystanie potencjału cyfryzacji systemu energetycznego: Aby wspierać aktywny udział wszystkich konsumentów, usługi w zakresie energii elektrycznej powinny być łatwo dostępne online, w tym dla osób z niepełnosprawnościami i osób starszych. Można to osiągnąć poprzez funkcjonalne i proste interfejsy zaprojektowane z myślą o dostępności. Cyfryzacja systemu energetycznego powinna być kluczowym elementem przyszłych rynków i systemów energii elektrycznej, w tym poprzez wzmocnienie pozycji konsumenta jako producenta. Jednocześnie ważne jest zapewnienie utrzymania wysokich standardów

bezpieczeństwa i ochrony danych w celu ochrony prywatności i danych osobowych konsumentów. Nie powinno to w żaden sposób uniemożliwiać dostawcom energii elektrycznej zapewnienia łatwego i szybkiego dostępu do obsługi klienta, telefonicznie lub w inny sposób, dla wszystkich konsumentów, którzy nie mają dostępu do internetu.

- VII. Zasada proporcjonalności: Należy zadbać o to, by interwencje publiczne dozwolone w państwach członkowskich nie prowadziły do zakłóceń na rynku lub fragmentacji rynku, lecz sprzyjały jednolitemu rynkowi i zapewniały wysoki poziom ochrony konsumentów. Wszystkie takie tymczasowe środki powinny być precyzyjnie ukierunkowane, należycie uzasadnione, oparte na dowodach, proporcjonalne i zniesione tak szybko, jak to możliwe.
- VIII. Koordynacja: wpływ środków i mechanizmów wprowadzonych przez państwa członkowskie na rynek wewnętrzny energii elektrycznej powinien być systematycznie monitorowany przez Komisję, krajowe organy regulacyjne i ACER oraz powinien obejmować ocenę wpływu na konkurencję, wybór konsumentów i sprawne funkcjonowanie rynku.
- IX. Przejrzystość, komunikacja i dialog: Wszystkie środki związane z rynkiem energii muszą być opracowywane i wdrażane w sposób przejrzysty, z udziałem wszystkich zainteresowanych stron (w tym organizacji konsumenckich, przedstawicieli MŚP, dostawców energii, organów regulacyjnych i innych właściwych podmiotów). W stosownych przypadkach należy zapewnić stały dialog z zainteresowanymi stronami.
- X. Alternatywne metody rozstrzygania sporów: Odbiorcy powinni mieć dostęp do alternatywnych organów rozstrzygania sporów specjalizujących się w energetyce i powinni otrzymywać wsparcie w sporach dotyczących ich praw i obowiązków. Powinno to mieć zastosowanie do sporów z dostawcami, związanych zarówno z zakupem, jak i sprzedażą energii elektrycznej, z energetyką i obywatelskimi społecznościami energetycznymi oraz ze stronami, z którymi zawarły umowy o współdzieleniu energii.
- XI. Integralność jednolitego rynku energii elektrycznej: Środki i mechanizmy wprowadzone przez państwa członkowskie powinny uwzględniać wpływ na konkurencję, swobodę świadczenia usług i funkcjonowanie wewnętrznego rynku energii elektrycznej w celu zapewnienia uczciwej i otwartej konkurencji, równych warunków działania oraz poszanowania podstawowych zasad, na których opiera się jednolity rynek.
- XII. Transgraniczny dostęp do energii: Rynek energii powinien być w większym stopniu zintegrowany w ramach Unii, aby umożliwić konsumentom zawieranie umów na dostawę energii z dostawcami energii spoza ich regionu lub państwa członkowskiego w celu promowania konkurencji, zwiększenia wyboru dla konsumentów i obniżenia cen. Powinno to być szczególnie promowane w regionach przygranicznych, w których sieci energetyczne są zintegrowane. Państwa członkowskie powinny zapewnić podmiotom świadczącym usługi w zakresie sprzedaży transgranicznej praktyczne środki, takie jak jasne i przejrzyste przepisy

dotyczące opodatkowania, minimalne wymogi dotyczące usług, usprawnienie procedur administracyjnych oraz ustanowienie jasnych zasad ochrony konsumentów i rozstrzygania sporów.

PROCEDURA W KOMISJI PRZEDMIOTOWO WŁAŚCIWEJ

Tytuł	Zmiana rozporządzeń (UE) 2019/943 i (UE) 2019/942 oraz dyrektyw (UE) 2018/2001 i (UE) 2019/944 w celu udoskonalenia struktury unijnego rynku energii elektrycznej			
Odsyłacze	COM(2023)0148 – C9-0049/2023 – 2023/0077(COD)			
Data przedstawienia w PE	14.3.2023			
Komisja przedmiotowo właściwa Data ogłoszenia na posiedzeniu	ITRE 1.6.2023			
Komisje opiniodawcze Data ogłoszenia na posiedzeniu	BUDG 29.3.2023	ECON 1.6.2023	ENVI 29.3.2023	IMCO 29.3.2023
Opinia niewydana Data decyzji	ENVI 23.3.2023			
Sprawozdawcy Data powołania	Nicolás González Casares 11.4.2023			
Rozpatrzenie w komisji	23.5.2023			
Data przyjęcia	19.7.2023			
Wynik głosowania końcowego	+: –: 0:	55 15 2		
Posłowie obecni podczas głosowania końcowego	Nicola Beer, François-Xavier Bellamy, Hildegard Bentele, Vasile Blaga, Michael Bloss, Paolo Borchia, Cristian-Silviu Buşoi, Jerzy Buzek, Maria da Graça Carvalho, Ignazio Corrao, Beatrice Covassi, Nicola Danti, Marie Dauchy, Pilar del Castillo Vera, Martina Dlabajová, Christian Ehler, Valter Flego, Niels Fuglsang, Jens Geier, Nicolás González Casares, Christophe Grudler, Henrike Hahn, Robert Hajšel, Ivo Hristov, Ivars Ijabs, Romana Jerković, Seán Kelly, Zdzisław Krasnodębski, Andrius Kubilius, Thierry Mariani, Marisa Matias, Marina Mesure, Dan Nica, Niklas Nienass, Ville Niinistö, Johan Nissinen, Mauri Pekkarinen, Tsvetelina Penkova, Morten Petersen, Markus Pieper, Manuela Ripa, Robert Roos, Sara Skytvedal, Maria Spyraiki, Grzegorz Tobiszowski, Patrizia Toia, Henna Virkkunen, Pernille Weiss, Carlos Zorrinho			
Zastępcy obecni podczas głosowania końcowego	Damian Boeselager, Franc Bogovič, Francesca Donato, Matthias Ecke, Ladislav Ilčić, Elena Lizzi, Dace Melbārde, Jutta Paulus, Massimiliano Salini, Jordi Solé, Susana Solís Pérez, Ivan Štefanec, Nils Torvalds, Emma Wiesner			
Zastępcy (art. 209 ust. 7) obecni podczas głosowania końcowego	Rosanna Conte, Arnaud Danjean, César Luena, Nicola Procaccini, Elżbieta Rafalska, Antonio Maria Rinaldi, Daniela Rondinelli, Nacho Sánchez Amor, Edina Tóth			
Data złożenia	27.7.2023			

**GŁOSOWANIE KOŃCOWE W FORMIE GŁOSOWANIA IMIENNEGO
W KOMISJI PRZEDMIOTOWO WŁAŚCIWEJ**

55	+
ID	Paolo Borchia, Rosanna Conte, Elena Lizzi, Antonio Maria Rinaldi
NI	Francesca Donato
PPE	Hildegard Bentele, Vasile Blaga, Franc Bogovič, Cristian-Silviu Buşoi, Jerzy Buzek, Maria da Graça Carvalho, Pilar del Castillo Vera, Christian Ehler, Seán Kelly, Andrius Kubilius, Dace Melbārde, Markus Pieper, Massimiliano Salini, Sara Skyttedal, Maria Spyraiki, Ivan Štefanec, Henna Virkkunen, Pernille Weiss
Renew	Nicola Beer, Nicola Danti, Martina Dlabajová, Valter Flego, Ivars Ijabs, Mauri Pekkarinen, Morten Petersen, Susana Solís Pérez, Nils Torvalds, Emma Wiesner
S&D	Beatrice Covassi, Matthias Ecke, Niels Fuglsang, Jens Geier, Nicolás González Casares, Romana Jerković, César Luena, Dan Nica, Tsvetelina Penkova, Daniela Rondinelli, Nacho Sánchez Amor, Patrizia Toia, Carlos Zorrinho
Verts/ALE	Michael Bloss, Damian Boeselager, Ignazio Corrao, Henrike Hahn, Niklas Nienass, Ville Niinistö, Jutta Paulus, Manuela Ripa, Jordi Solé

15	-
ECR	Ladislav Ilčić, Zdzisław Krasnodębski, Johan Nissinen, Nicola Procaccini, Elżbieta Rafalska, Robert Roos, Grzegorz Tobiszowski
ID	Marie Dauchy, Thierry Mariani
NI	Edina Tóth
PPE	François-Xavier Bellamy, Arnaud Danjean
Renew	Christophe Grudler
The Left	Marisa Matias, Marina Mesure

2	0
S&D	Robert Hajšel, Ivo Hristov

Objaśnienie używanych znaków:

+ : za

- : przeciw

0 : wstrzymało się